

Donderdag 13 Februari 1941

Uitgever: N.V. Boekhandel en Drukkerij
Hoofdredacteur: A. P. A. A. BESNARDv. h. VAREKAMP & Co. — MEDAN
Redactie en Administratie Telefoon 1600

Dit nummer bestaat uit drie bladen

„Amerika kan geen destroyers missen”, zegt Knox

Maar Roosevelt en Willkie zeggen van wèl

Het Amerikaansche bouwprogram vordert goed

New York, 12 Febr. (Aneta Reuter). Het beroep van Willkie voor de Commissie voor Buitenlandse Zaken uit den Senaat, met betrekking tot de torpedojagers voor Engeland, waarover gisteren werd gesproken, wordt in regeringskringen aandachtig bestudeerd en een zeer tastbaar antwoord volgt wellicht als de Lease and Lend-Bill tot wet wordt verheven, aldus verklaarde volgens berichten uit Washington, een invloedrijke bron.

In tegenstelling tot de meening dergenen, die dachten dat het zenden van torpedojagers uitgesloten was, verduidelijkt het dat functionarissen na voorlopige studie het mogelijk achten aan het verzoek van Willkie gedeeltelijk of misschien geheel tegemoet te komen.

KNOX ZEGT: NEEN.

Washington, 12 Febr. (Aneta Reuter). De Amerikaansche Minister van Marine, Knox, verklaarde heden tijdens een persconferentie dat de Marine der Verenigde Staten „geen torpedojagers meer kan missen”.

Knox zeide op een persconferentie, aldus seint United Press nader, dat hij „tegen verdere verzwakking van de Amerikaansche vloot” was door nog meer oorlogsschepen voor de Britsche vloot beschikbaar te stellen.

De huidige sterkte is 159 destroyers, terwijl het plan is, er 15 in dit jaar en 45 in 1942 af te leveren. „Wij kunnen geen destroyers missen wanneer wij de vloot op peil willen houden”, zeide Knox. En hij voegde er aan toe, dat Engeland niet om Amerikaansche oorlogsschepen vroeg.

Hij zeide, dat de Marine intusschen „alle middelen en faciliteiten benut om den bouw van de Twee-Oceanen-vloot te bespoedigen”.

Willkie verbaasd.

Washington, 12 Febr. (Aneta Reuter). Willkie verklaarde hedenavond tegenover journalisten dat hoge autoriteiten hem verzekerd dat meer Amerikaansche torpedojagers naar Engeland zouden kunnen worden gezonden, zonder dat de defensie der Ver. Staten in gevaar zou worden gebracht.

Willkie legde een verklaring af naar aanleiding van de verzekering van Minister Knox. Willkie zeide:

„Ik verbaas mij over de verklaring van Knox. De inlichtingen, die mij door hoge autoriteiten werden verstrekt na mijn verklaring voor de Commissie voor Buitenlandse Zaken uit den Senaat, bevestigden mijn meening, dat wij in staat zijn, zonder onze maritieme en luchtdefensie te schaden, Engeland onmiddellijk

kon en afdoende steun te verleenen door het meer torpedobootjagers te verschaffen.

De behandeling van het ontwerp. Washington, 12 Febr. (Aneta United Press). De Commissie voor de Buitenlandse betrekkingen uit den Senaat nam alzo door het Huis van Afgevaardigden aangenomen amendementen op de Lease and Lend-Bill aan, waaronder de beperking van de waarde van het defensiemateriaal, dat thans voorhanden is of in bestelling is en dat aan buitenlandse mogendheden kan worden overgedragen, tot 1,300 miljoen dollar.

De Commissie hoorde Robert Taft gedurende tien minuten, dien een vervangend ontwerp indiende voorzied in leeningen ten bedrage van 1,500 miljoen dollar aan Engeland, 500 miljoen aan Canada en 50 miljoen aan Griekenland. Taft diende ook zeven amendementen in, die alle werden verworpen.

WIL ROOSEVELT DESTROYERS ZENDEN?

Washington, 12 Febr. (Aneta United Press). Uit Willkie's telefonische verklaring uit New York blijkt, dat Roosevelt van meening is, dat de Verenigde Staten onmiddellijk meerdere destroyers aan Engeland kunnen leveren.

In verband met Willkie's verklaring dat „hoge autoriteiten” hem verzekerd dat meer destroyers naar Engeland kunnen worden gezonden, verklaarden journalisten, die Willkie gisteren hebben gevolgd: „De eenige hoge regeeringsautoriteit met wien Willkie in het afleggen van zijn getuigenis een onderhoud had, was Roosevelt”.

Oordeel van marine-kringen

Washington, 12 Febr. (Aneta United Press). Wel-insgelichte marinekringen wijzen er op dat mogelijk een belangrijke versterking van de nieuw-geschapen Atlantische vloot verwacht kan worden, wanneer de Britsche zeemacht aanzienlijke verzwakking vertoont.

De meeste marinekringen spreken voldoende uit over de huidige Britsche po-

FRANCO confereerde

MET PETAIN EN DARLAN EN MET MUSSOLINI

sitie, in verband met de vloot- en lucht-successen bij Genua en Ostende, hetgeen de vitaliteit van de Royal Navy en de R.A.F. bewijst.

Vloothouwer vordert goed. Minister Knox verklaarde nog op de persconferentie (zie hierboven), dat de bouwwerkzaamheden aan alle oorlogsschepen, ook slagschepen, dertig tot zestig dagen vooruit is op het vastgestelde plan.

Het slagschip „North Carolina” (35.000 tons) zal in April in dienst gesteld worden; het zusterschip „Washington” komt vermoedelijk in Juli gereed.

De „Conte Rosso” op een Italiaansche mijn

VEEL VLUCHTELINGEN VERDRONKEN.

Caïro, 12 Febr. (Aneta United Press). Gemeld wordt dat de „Conte Rosso” (17.879 tons), vluchtelingen vervoerend, op weg naar Sicilië, op een Italiaansche mijn is geloopt en gezonken.

NEDERLAND EN JAPAN

„Positie nu heel duidelijk”

antwoordt Tokio

Londen, 12 Februari. (Aneta A.N.P.). Utlatingen, die de vorige week werden gedaan door verantwoordelijke kringen te Tokio, zijn voor de Nederlandsche regeering aanleiding geweest om den Nederlandschen gezant te Tokio, Generaal Pabst op te dragen de Japansche regeering uit te leggen dat de economische onderhandelingen te Batavia tusschen de Japansche en de Nederlandsche delegaties, van Nederlandsche zijde niet worden gevoerd door lokale autoriteiten, maar door afgevaardigden van de centrale regeering, die tijdelijk haar functies uitoefent van Londen uit als een vrije regeering.

Generaal Pabst legde voorts duidelijk uit, dat de leiding der buitenlandse betrekkingen met Nederland uitsluitend in handen der centrale regeering ligt. De Gouverneur-Generaal is de vertegenwoordiger van de Kroon.

In haar antwoord zeide de Japansche regeering dat de positie nu heel duidelijk is.

Graziani vloog naar Rome

Van alle fronten nieuwe Britsche successen gemeld

Londen, 12 Februari. (Aneta Reuter). Militaire kringen verklaarden heden dat de Britsche troepen voortrukken in Erythra langs de kust in de richting van Mersa-Talai.

Voorposten drongen thans 50 tot 65 kilometer door en zijn nog ongeveer 190 kilometer van Massawa.

De operaties rond Keren duren voort. Men verwacht niet, dat deze vesting reeds zal vallen, daar de Italianen er een bijzonder sterke positie innemen en de bevoorradingsder Britsche troepen moeilijk is.

„Een Italiaansche communicatie geeft een Britschen aanval op het vliegveld van Addis Abeba toe. Het communicatie voegt er aan toe, dat hevige gevechten gaande zijn in den sector van Keren, en dat de Britten Admadu bezetten, in het uiterste Zuiden van Italiaansche Somaliland, ongeveer 110 kilometer van de grens van Kenya.

Een communicatie van het Algemeen Hoofdkwartier in Caïro van heden meldt voortgang van de campagne in Erythra. De Britsche strijdkrachten, die uit het Noorden opereeren, bezetten El-Ghena en hebben gevangenen gemaakt, terwijl voorvoermateriaal werd veroverd. De opmars duurt voort.

De operaties rond Keren verlopen gunstig. Een colonne, die verder Zuidwaarts opereert, drong dieper het vijandelijke gebied binnen en veroverde of vernietigde 80 kanonnen op dit front.

Van de andere fronten worden geen wijzigingen gemeld.

Naar Addis Abeba.

Londen, 12 Febr. (Aneta-Reuter). Hedenochtend is bericht ontvangen dat de Zuid-

Antibes, 12 Febr. (Aneta United Press). Pétain is te Cannes sur Mer aangekomen. Darlan is hedenmorgen in gezelschap van Peyrouton uit Vichy naar Zuid-Frankrijk vertrokken om deel te nemen aan besprekingen van Pétain, Franco en Sumer, in den middag van 13 Februari.

Darlan's besluit om zich bij Pétain te voegen deed veronderstellen dat de besprekingen veel belangrijker zullen zijn dan men aanvankelijk meende; men geloofde, dat zij slechts het karakter zouden dragen van een formeel contact tusschen twee staatsleiders. Een speciale Spaansche koerier bracht echter voorbereidende documenten naar Vichy, hetgeen er op wijst dat de besprekingen aanzienlijk belangrijker zullen zijn.

Franco en Mussolini.

Een te Madrid uitgegeven officieele verklaring zegt dat Franco en Mussolini heden, 12 Februari, te Bordighera confereerden.

De verklaring zegt, dat overeenstemming in de standpunten van Italië en Spanje ten aanzien van de Europeesche problemen, en die, welke op het huidige historische uur voor beide landen van belang zijn, tot uitgang kwam bij de besprekingen, die een geheel morgen en middag duurden.

Franco en Mussolini droegen militaire uniform.

Volgens den Romeinschen correspondent van het Spaansche nieuwsgeslacht waren beide mannen bij de ontmoeting ontroerd.

Niemand minder dan de Britsche Premier zelf heeft Harry Hopkins (Roosevelt's persoonlijke afgevaardigde) overal rondgeleid, om hem te laten zien, hoe Engeland voornemens is zich te verdedigen, als Hitler zijn invastepoging inderdaad mocht wagen. Men ziet op onze foto (links) den Premier, in een oude marinejas, marinetje op, samen met Hopkins (rechts), tijdens een bezoek aan een marine-station in Noord-Engeland. (Copyright „De Sumatra Post”. — Nadruk verboden).

De ontvluchte N.S.B.-ers weer gearresteerd

In Chineesche woning in Batavia's Benedenstad

Batavia, 13 Febr. (Aneta). De uit Ngawi ontvluchte N.S.B.-ers Dr. Schoonheydt en Van Daalen Wetters zijn in de Benedenstad te Batavia gearresteerd.

„Pah Wongso aangehouden.

In aansluiting op het bericht omtrent de arrestatie van Schoonheydt en Van Daalen Wetters kan nog worden gemeld, dat in den afgelopen nacht omstreeks half twee ook L. V. Wijnhamer, meer bekend als „Pah Wongso” en houder van een kosthuis voor werkloze Chinezen in de Benedenstad, door de politie werd aangehouden.

„Protest-actie”

Schoonheydt en Van Daalen Wetters werden aangehouden in een Chineesche woning op Djembatan Lima te Batavia.

Beide geïnterneerden verklaarden te zijn ontvucht als protest-actie om klachten voor te brengen over de behandeling. Zij hadden groote velle.

Na hun ontsnapping, zwommen zij over de kalf, lieten in Ngawi kleren koopen en namen te Madioen den trein tot Cheribon.

Zij reisden vandaar per taxi naar Batavia, alwaar de eerder genoemde „Pah Wongso” bemiddeling verleende bij het huren van een huisje in de Benedenstad.

Van bijzondere klachten is niets gebleken. Behalve die, welke gewoonlijk emaneren van personen, die het onjuist achten, dat zij hun vrijheid kwijt zijn!

Overigens zal te Batavia aan het vernemen der klachten weinig tijd kunnen worden besteed daar vrijwel het eerste werk na uitvoerig verhoor is: de betrokkenen half de militaire autoriteiten over te dragen en naar Ngawi terug te zenden.

Het tweetal werd in den afgelopen nacht en vanmorgen uitvoerig verhoord. Het resultaat daarvan is hierboven globaal weergegeven.

De verhooren zijn mede dienstig om te voorkomen dat anderen een zelfde houding zouden willen aannemen.

Beide geïnterneerden verklaarden uitdrukkelijk dat het niet hun bedoeling was het land te verlaten.

Rechtskundig novum!

Dwaze Duitse verordening tegen sabotage

De weg voor willekeur staat open

Londen, 10 Febr. (Aneta-A. N. P.). Op 21 Januari verscheen een verordening gericht op „een doeltreffender optreden tegen saboteurs”.

Een door Duitse instanties gegeven toelichting verklaart dat „een deel van het Nederlandsche volk is beziel met onvriendelijke gevoelens jegens de Duitschers, die tot uitdrukking komen in ondergrondse campagnes, haatzaaierij, leugens en laster. Dergelijke personen beloven geld aan anderen of maken misbruik van een bestaande dienstbetrekking, ten einde geruchten te doen verspreiden of sabotagedaden te doen ondernemen”.

Deze sonderlinge toelichting bedoelt uiteraard een rechtvaardiging te zijn voor een nog sonderlingere verordening!

Indertijd betekent de verordening rechtskundig een novum voor een beschaffen Staat.

Zij luidt aldus: „Handelingen die na 25 Mei 1940 zijn verricht in het bezette Nederlandsche gebied tegen de belangen van het Duitse volk, het Groot Duitse rijk of tegen de openbare orde en het openbare leven kunnen worden gestraft met een verplichting tot schadevergoeding, alsmede zoengeeld, op te leggen aan:

Ten eerste: personen, verenigingen of stichtingen, die zoodanige handelingen billijken of bevorderen, of van wie mag worden aangenomen (sic!) dat zij dergelijke handelingen billijken of bevorderen.

Ten tweede: aan gemeenten binnen welke grenzen dergelijke handelingen worden gepleegd.

Opgelegd kunnen worden zoowel persoonlijke als geldelijke of zakelijke prestaties. Indien aan de verplichtingen niet wordt voldaan kan lijfswang, ook voor bestuurders van verenigingen etc., ten uitvoer worden gelegd, hetgeen geschiedt door de Duitse politie.

Gelijk bekend vond de eerste toepassing der verordening plaats in den Haag, waar aan een groep burgers een boete van zestig gulden werd opgelegd wegens het niet vinden van de daders die de autobanden van Duitse militaire auto's hadden doorgesneden.

Waarschuwing aan de Ver. Staten

Van nieuwen Japanschen nationalen bond

Tokio, 12 Febr. (Aneta Reuter). Een krachtige waarschuwing aan de Verenigde Staten is vervat in een manifest dat heden werd uitgegeven op een bijeenkomst van een nieuwen Bond voor Nationalen Dienst in het Unino-Park.

Het manifest aanspeelde op „arrogante pogingen om zich met de Japansche nationale politiek te bemoeien” en op „schenking van de Japansche levensruimte door de Ver. Staten, die vaakzaam wachten op de gelegenheid, rekend op de uitputting van Japan”.

Het doel van de bijeenkomst was nieuwe versterking van de nationale eenheid en solidariteit. Tot hen, die den bond steunen, behooren meer dan 300 leden van het Huis van Afgevaardigden, ongeveer 50 leden van het Hoogerhuis en ongeveer 60 oud-generaals en politieke leiders.

Een op de bijeenkomst aangenomen resolutie herinnerde Prins Konoye eraan dat de tijd voor Japan is gekomen om zich op de ernstigste eventualiteit voor te bereiden en drong er bij den Premier op aan om de campagne voor de nieuwe nationale structuur tot een succesvol einde te brengen door volledig gebruik te maken van den Bond voor den Nationalen Dienst en door onderdrukking van democratische en communistische ideeën.

Kanonnade over het Kanaal

Londen, 12 Febr. (Aneta Reuter). Duitsch verdragend geschut beschoot heden het district aan de Zuidoostkust. Luidde ontploffingen werden gehoord, die geleken op de ontlading van een kanon van zwaar kaliber, welke gevolgd werden door twee soortgelijke ontploffingen, waarop granaaten in de lucht boven een stad ontploften en groote scherven werden gevonden. Twee huizen werden beschadigd, doch er werden geen slachtoffers gemeld.

(Ontleend aan de Londensche „Daily Sketch”.)

Aanteekeningen

Een geregelde qudestie

Toen Harer Majesteits gezant, geaccrediteerd bij het Japanse hof, op een volkomen regelmatige wijze mededeelde dat de Nederlandsche regering, handelende op grond van het volkomen gezag van haar eigen soevereiniteit, de Japanse regering er op wees dat zij elke indeeling van haar gebied bij een nieuwe orde in Oost Azië onder leiding van welke mogendheid dan ook verwierp, toen gevoelde niemand minder dan Ohashi zich gerechtigd om te verklaren dat de Japanse regering niets te maken had met de Nederlandsche regering in Londen.

Het was wel heel zonderling, en zelfs zoo vreemd dat men in Indië, en natuurlijk ook in Londen niet eens kon aannemen dat de uittaling juist zou zijn.

Maar in ieder geval gaf de Nederlandsche pers onmiddellijk te verstaan dat een dergelijke uittaling van de betrekkingen tussen Japan, de Londensche en de Indische regering in geen geval zou worden aangepaard.

En daarop volgde een officieuze mededeeling waarin gezegd werd dat Ohashi deze kwestie niet zoo hoog had opgenomen, waarbij tevens de facto werd erkend dat de Nederlandsche gezant ook voor Indië kon optreden.

Maar de officieuze opvatting omtrent het gezag en de werkzaamheden van onzen gezant was zeer zeker niet in overeenstemming met de positie die hij te Tokio inneemt, en de Nederlandsche regering begreep dan ook dat zij niet kon toelaten dat hier een vervaging zou ontstaan die op den duur moest leiden tot misverstanden. Zij heeft zich daarom de moeite getroost om de Japanse regering nog eens officieel uit te leggen hoe de positie van onzen gezant in Japan is, ook ten aanzien van Indië, en in welke betrekkingen de Nederlandsche regering en de Gouverneur Generaal tot elkaar staan.

En wij vernemen dat de Japanse regering thans geantwoord heeft dat de qudestie haar nu zeer duidelijk was.

Daarmee is deze zaak uit de wereld. Nu willen wij niet boudeeren en er den nadruk op leggen dat het toch niet zoo heel vriendelijk was van den heer Ohashi om te verklaren dat de Japanse regering niets met de Nederlandsche regering te maken had, alvorens hij zich overtuigd had van een situatie die hem bekend moest zijn, maar wel meenen wij er op te moeten wijzen dat dergelijke vergissingen er niet toe kunnen bijdragen om een sfeer te scheppen, die gunstig is tot wederzijds begrip.

De onderhandelingen kunnen, nu dit misverstand uit den weg geruimd is, voortgaan, omdat wij weten onze soevereiniteit door de jongste mededeelingen van onzen gezant te Tokio, en de daarop gevolgde erkenning van de Japanse regering dat de situatie nu duidelijk is, te hebben gehandhaafd.

Er is echter geen reden tot eenig buitensporig enthousiasme.

Als de Japanse regering verklaart dat nu alles duidelijk is dan beteekent dit dat zij op het ogenblik niets heeft in te brengen tegen onzen uitleg omtrent onze eigen rechten.

Maar de teekenen van een hartelijke verhouding kunnen wij uit deze mededeeling niet puren.

En wanneer wij de onderhandelingen dus voortzetten dan zal dit moeten geschieden zakelijk, en in de overtuiging dat men in bepaalde tijden verstandig doet om niet al te zeer te letten op gevoelens, en dus beter bij het hoofd dan bij het hart te rade kan gaan.

Wij kunnen alleen hopen dat de besprekingen, die thans weer op correcte basis gevoerd kunnen worden, in een later stadium wellicht nog zullen geraken in een sfeer van welwillendheid, indien ten minste aan beide zijden het vertrouwen doorbreekt dat men met elkander inderdaad onderhandelt, niet het doel daarvan wederzijds voordeel te trekken.

Thans staat het zoo, dat wij geleid door het verstand kunnen verklaren, dat wij de mogelijkheid om voort te gaan met de besprekingen erkennen.

UIT ROEMENIE

Londen, 12 Februari (Aneta Reuter). Reuters diplomatieke correspondent meldt dat de Belgische regering eveneens besloot den Belgischen gezant in Roemenië terug te roepen. De gezant zal zonder verwijl Boekarest verlaten.

Turkische Journalisten in arrest. Boekarest, 12 Febr. (Aneta Reuter). De militaire wacht bij de Britsche legatie is alhier verdreefoudigd.

Gemeld wordt dat verscheidene Turkische journalisten Dinsdagavond laat zijn gearresteerd.

Massamoord van zwakzinnigen

New York, 12 Febr. (Aneta Reuter). Volgens den Amerikaanschen commentator William Shirer, die juist terug is uit Berlijn, voert de Gestapo thans een systematische massamoord uit op zwakzinnigen, zowel van particuliere als van Staatssanatoria in het geheele Rijk.

Tienduizenden geestelijk ongeschikten worden geëxecuteerd, schrijft Shirer in een artikel, aangehaald in de „Worcester Telegram“.

Deze moordder zijn slechts aan Hitler en de hoogste leiders bekend, alsmede aan bloedverwanten, wien wordt medegedeeld dat zij de stoffelijke resten kunnen afhalen.

De luchtdefensie van Noord-Malaya

Singapore, 12 Febr. (Aneta Reuter). Nadat eenige dagen geleden formaties Blenheim naar Noord-Malaya waren gedirigeerd, wordt thans officieel bekend gemaakt, dat soortgelijke formaties van moderne bommenwerpers van de R.A.A.F. eveneens in dat gebied zijn gestationeerd.

Frankrijk verwerpt Japan's nieuwe orde

Londen, 12 Febr. (Aneta Reuter). Het verluidt dat de Fransche delegatie ter vredesconferentie tussen Thailand en Frankrijk te Tokio, den eisch van Matsuo tot officiële erkenning van „de dominerende positie van Japan in Azië, waarbij Japan de eenige mogendheid is, die bevoegd is om de orde in de landen van dit deel der wereld te verzekeren en te handhaven“ verwerpt.

Volgens berichten waren de Franschen bereid in principe „de speciale positie van Japan in Azië“ te erkennen na sluiting van een „eervol“ vrede met Thailand, doch zij weigerden om op zich te nemen „Japan alle faciliteiten te verleenen met het oog op een mogelijke actie in Zuid-Azië“.

DE WAPENSTILSTAND Domei seint uit Bangkok dat de bekendmaking inzake de verlenging van de wapenstilstands-overeenkomst met veertien dagen samenvalt met de aankomst van generaal-majoor Sumita uit Saigon.

Sumita verklaarde met nadruk dat hij kwam confereren met de leden der Bemiddelingscommissie die is opgesteld in verband met den wapenstilstand.

Officiële kringen noemden heden geruchten inzake de aanwezigheid van Japanse oorlogsschepen in de Golf van Siam ongegrond.

Japan en Australië

Tokio, 12 Febr. (Aneta Domei). De Australische Gezant Sir John Greig Latham bracht hedenmiddag op het Gaimusho een bezoek aan den Minister van Buitenlandse Zaken Matsupka, met wien hij een langdurig onderhoud had.

Naar verluidt, bespreken zij de algemeene situatie tussen Japan en Australië.

Luchtaanvallen op Malta

Malta, 12 Februari (Aneta Reuter). Maandagnacht werden lucht-aanvallen op Malta uitgevoerd, doch er werd geen schade aangericht aan regerings-eigendommen en geen slachtoffers vielen.

Een vijandelijk vliegtuig werd Dinsdagmiddag beschadigd tijdens een aanval op een R.A.F.-detachement.

Malta had de laatste zes dagen 36 alarms.

Britsche aanval op Catania

Rome, 12 Febr. (Aneta Reuter). Een Italiaansche communicé meldt dat Britsche vliegtuigen Dinsdagochtend nogmaals Catania, de voornaamste basis voor de Duitse duikbommenwerpers op Sicilië, aanvielen.

DE DUITSCHE LUCHTRAIDS

Londen, 12 Februari (Aneta Reuter). Een communicé van de Ministeries van Luchtvaart en Binnenlandse Veiligheid meldt dat er heden boven geen enkel deel van Engeland vijandelijke luchtactiviteit was.

Een communicé van het Ministerie voor Luchtvaart meldt:

Hedenmorgen werd een vijandelijke bommenwerper boven Oost Schotland vernietigd. Het is thans bekend dat Zondagochtend twee en Maandagnacht een vijandelijke bommenwerper werd vernietigd, alle door het afweergeschut.

De pauze in de nachtelijke luchtaanval op Engeland duurt voort. Londen, noch het overig deel van het land, werd tot een laat uur in den afgelopen nacht door het Luftwaffe bezocht.

BRITSCHE MILITAIRE BEZOEK AAN TURKIJE.

Ankara, 12 Febr. (Aneta Reuter). Luitenant-generaal Sir James Marshall Cornwall en Luchtmaarschalk Elnhurst, vertegenwoordigers van het Britsche Midden-Oosten-Commando, bezochten de Turkische troepen en versterkingen in Thracië en de Dardanellen en te Smyrna.

Zij zijn thans terug in Ankara en blijven nog korten tijd alvorens naar Cairo te vertrekken.

De les der Meidagen

Geen weermachtsverzwakking!

Batavia, 13 Febr. (Aneta). In den afgelopen nacht sprak voor Radio Oranje een Nederlandsch officier over den inval in Nederland, waarin hij den prachtige weerstand van de land-, de zee- en de luchtmacht memoreerde.

Spreeker gaf den toehoorders de plechtige verzekering, dat er nooit militaire besprekingen met andere mogendheden zijn gevoerd, zoodat elke samenwerking na den inval moest worden geïmproviseerd.

Nederland is het slachtoffer geworden van zijn eierlijkheid. De Nederlandsche weermacht was bovendien niet gereed. De Regeering deed haar uiterste best om den achterstand in te halen, die veroorzaakt was door het feit, dat men had gemeend, dat de oorlog van 1914-1918 de laatste zou zijn, zoodat op de weermacht werd bezuinigd.

De weermacht, die noodig werd geacht voor een doeltreffende verdediging van het land, was op 10 Mei nog in opbouw. De harde les van de Meidagen in 1940 zal het Nederlandsche volk niet mogen, niet willen vergeten.

De Nederlandsche eer werd echter bewaard; velen, die gevallen zijn, hebben de wereld getoond, dat Nederland onafhankelijk wenschte te blijven.

Ieder lid van de Nederlandsche weermacht in Engeland is verlangend om den smaad te wreken, U aangedaan. Houdt goden moed, Nederland zal herrijzen!

Radio Oranje deelde mede, dat H. M. de Koningin op 15 Februari via Radio Oranje zal spreken.

Hopkins thuisreis

New York, 12 Febr. (Aneta-Reuter). Harry Hopkins, die op thuisreis naar de Verenigde Staten is, werd te Bolam (Portugeesch Guinea) opgehouden ten gevolge van lichte panne van den clipper, waarmee de hij reist. Thans wordt verwacht dat hij Zaterdagochtend zal arriveeren.

DE BIRMAWEG

Tokio, 12 Febr. (Aneta Domei). Volgens de Japanse militaire missie in Indo-China is de verbinding via den Birmaweg vrijwel geheel afgesneden.

JAPANNERS BOMBARDEERDEN EEN BRUG.

Tokio, 12 Februari (Aneta Reuter). Een communicé van de Japanse vloot in Zuid-Chineesche wateren meldt dat vijf Japanse marine-vliegtuigen heden, 12 Februari, op hevige wijze de oude Kung Kuo-brug over de Mekong bombardeerden.

De nieuwe Kung Kuo-brug is niet hersteld sedert het Japanse bombardement van October 1940, en meer dan 250 vrachtauto's met oorlogsmateriaal zijn in de nabijheid opgehouden.

Een ander Japansch vliegtuig bombardeerde op hevige wijze groepen goedaangeten Westen van Kunming.

SUMATRA Vliegveld Padang

Aanleg in 1942

Het Volksraadslid Muh. Yamin stelde onlangs de vraag:

Volgens door steller ontvangen berichten zou de aanleg van vliegvelden in de residentie Sumatra's Westkust, met name te Padang en in de nabijheid van Pakjakoemboeh, voor onbepaalde tijd zijn uitgesteld.

Zoo dit juist is, zou hij op den vragend van de Regeering willen vernemen, wat de reden van het staken van den aanleg der vliegvelden is, en of zij integendeel niet met hem van oordeel is, dat het thans meer dan ooit urgent is Sumatra's Westkust in het lichtverkeer te betrekken, zoodat één der vliegvelden zoo spoedig mogelijk ten dienste van de burgerlijke luchtvaart gereed dient te worden gemaakt.

De regering antwoordde thans als volgt: De aanleg van het vliegveld te Padang zal naar verwachting in 1942 plaats vinden.

Aangezien aan de aanwezigheid van een vliegveld nabij Pakjakoemboeh voor de burgerluchtvaart geen voldoende behoefte bestaat, wordt de aanleg daarvan niet overwogen.

LECTUUR VOOR ZEELIEDEN

Men verzoekt ons er nogmaals aan te wijzen herinneren dat bij de V.V.O. en de afdeling S.O.K. van de stichting „Nederland ter Zee“ gaarne boeken worden ontvangen voor de Nederlandsche zeelieden. De inzameling geschiedt door beide lichamen, waarna de V.V.O. het ontvangene sorteert en voor verdere verzending zorgt. Met eenige leesgezelschappen is men reeds in contact getreden.

WIJZIGING BEZOLDIGINGS-VERORDENING MEDAN

In verband met de invoering van het Bevolkingsregister te Medan is bij de Raad van de Stads Gemeente Medan een ontwerp-verordening tot wijziging van de Bezoldigingsverordening dezer gemeente aangenomen, op den 12 Febr. 1941.

Opgevoerd: 37½ steady.

Java: 61 cent nominaal.

Rubbertoeeringen

MEDAN 13 FEBRUARI 1941.

Opgevoerd: 37½ steady.

Java: 61 cent nominaal.

A.B.C.-ers maakten Kunstkring-jubileum tot een succesvollen avond

Een uitstekend cabaret-programma

De A.B.C.-ers hebben gisteren in de Witte Sociëteit te Medan op den jubileum-avond ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van den Koninklijken Bond van Nederlandsch-Indische Kunstkringen „hun merk gezet en daarmede tevens de keur, die goede Hollandsche waar verzekert.“

Want gelijk men met de oogen dicht in een grabbeltou „altijd prijs“ kan trekken, zoo kan men thans van het A.B.C.-Cabaret zeggen, ook zonder het programma precies te bestudeeren, dat dit flinke viertal „altijd succes“ heeft. Sterker nog: „stijgend succes“ en de avond van gisteren was daarvan het volkomen bewijs.

Het programma — en natuurlijk ook de uitvoering! — was zoo goed, zoo afwisselend en boeiend dat het zonder twijfel tot het beste gerekend mag worden; dat de Nederlandsche cabaretkunst heeft voortgebracht.

Te verwonderen behoeft dit succes geenszins. Wij vinden in het A. B. C.-Cabaret vier krachten, die ieder op eigen terrein hun weetje weten en de routine om de problemen aan een tournee door de Buitengewesten verbonden tot oplossing te brengen, is thans tot een dergelijke graad opgevoerd, dat men zich zijden een voorstelling in het vaste, eigen theater der A. B. C.-ers waant.

Cor Lemaire, wiens arbeid tot reeds van nature groote deelen op den achtergrond geschiedt en die een veel te groote mate van beschcheidenheid aan den dag legt, wanneer hij niet achter de toetsen is gezeten, Cor Lemaire komt een veel belangrijker mate van het applaus toe, dan waarop hij zelf aanspraak maakt.

Agiezen van het feit, dat een cabareta-avond zonder muziek niet bestaan kan, (dit alleen te constateeren zegt niets van de prestaties van, de A. B. C.-ers), is het de wijze waarop Lemaire de veelzijdige nummers accompaneert, welke hem het recht geeft een groot deel van de lof op zijn rekening te schrijven. In zijn eigen composities herkent men bovendien den artist, wiens werk de bijzondere aandacht meer dan waard is.

Lyda Sten heeft relatief den grootsten vooruitgang geboekt en zij heeft zich de talloze voorstellingen, die het A.B.C.-cabaret in Indië heeft gegeven dusdanig ten nutte gemaakt, dat zij een volkomen waardige partner is geworden van de door de tooneelvolg geverfde Corry Vonk en Wim Kan.

In „Wij zijn zoo correct“ bij voorbeeld was zij niet alleen het rustpunt voor het oog ten toneele, bovendien gaf dit stuk haar volle gelegenheid een persoonlijk element in het spel te brengen! Als comedienne zal Lyda Sten in dit troepje een steeds belangrijker plaats innemen.

Over Wim Kan en Corry Vonk, vader en moeder van het heele A.B.C. kunnen wij niet veel meer zeggen, zonder in superlatieven te vervallen. De avond van gisteren heeft Corry Vonk vele malen ten toneele gevoerd, in steeds andere gedaanten, in telkens andere omstandigheden. En wie, het nog niet wist, heeft gisteren kunnen ervaren over welk een ruime mimiek-requisit Corry Vonk beschikt.

Over welk een onvergelijkelijke kunde om steeds weer, zonder charge, de zoo zeer uiteenlopende karakters te typeeren. Bovendien, wie haar gisteren als Mina heeft gezien, in haar vriendelijk-coquet rood toetje en haar verleidelijk glimlach, zal niet meer beweren dat juist jongens-rollen voor Corry Vonk „zoo geknapt“ zijn. Deze Mina... enfin de kolleman heeft gelijk!

Wim Kan, die zoo'n hartelijke wijze heeft, waarop hij zijn publiek hanteert en voor wien het optreden gisteren, zoals de nauwlettende toeschouwer misschien heeft opgemerkt geen secure was na zijn ongesteldheid, Wim Kan komt vooral de eerste der originaliteit. Wij weeten niet in hoeverre de nieuwe vondsten tot stand komen in de van het gezelschap, doch hoe dit ook zij, het nieuwe en frische, dat dit cabaret telkens en telkens weer zijn gasten voorziet, is meer dan een eenvoudig compliment waard!

Het is dit streven naar oorspronkelijkheid dat ook ten grondslag heeft gelegen aan „Modern Liefdesduet“ (niet duet, zoals in het programma stond...), deze proeve van tijd-schets in de Londensche schuilkeiders. Verdient de geheele uitvoering zonder uitzondering een tien met een griffel en een goede aanteekening bovendien, dit moderne liefdesduet haalt het niet. De muziek was voortreffelijk, doch de beklemming die verder van het stuk uitging, was niet het gevolg van den inhoud.

Meesterlijk — en niet minder! — mogen „Van den knaap, die niet wou leeren“, „Olie“, „Wij zijn zoo correct“, „Dans met de pop“, „Klop-klop-klop“ en „Liefdadigheid“ worden genoemd.

Hieronymus van Alphen's voor onze begrippen vroeg-wijze kinderversjes hebben in de A.B.C.-ers grappige vertolkers gevonden en het knaapje, dat niet wou leeren, vormt een uitnemend voorbeeld daarvan.

Muziek, handeling, uitbeelding en tempo waren volkomen juist op elkander ingesteld en in dit stuk kreeg men de eerste proeve van Corry Vonk's niet te verbeteren huiltiek, die in het werkelijk geyoelig „Afscheidsbrief“ eerst goed tot uiting kon worden gebracht.

„Olie“ is een dier kostelijke paradijën, waarmede auteur en acteur beiden gelijke eer inleggen, de bekende dans met de pop door Corry Vonk kan men niet te vaak zien, en „Liefdadigheid“ met het snijdend sarcasme van Martie Verdenius had terecht een daverenden bijval.

De twee andere, uit het Hollandsche leven gegrepen schetsen van den bloemenjongen en de menschen op Zondag werden natuurlijk op de gekende A.B.C.-sche wijze uitgevoerd. Ten slotte: waar wij hierboven spraken van de hartelijke wijze, waarop Wim Kan met ons allemaal jongleert, sloeg dat op „Klop-klop-klop“, waar hij dankbaar gebruik maakte van het recalcitrante element in het Nederlandsche karakter, dat elk rechtgeaard Hollander links doet loopen als er „rechts houden“ staat en doet meebieren, als het tegendeel wordt aangevoerd.

Bloemen waren er in overvloed, voor de spelers en voor den jubilerenden Kunstkring. Verdient Voor Corry, Cor, Lya en Wim, die van de frische ouverture tot het weigekosen slot, waaraan ons volkslied harmonisch aansloot, de meening steeds hechter deden postvatten dat wij niet alleen ons zeer gelukkig mogen prijzen dat Indië toevallig deze Nederlanders in zijn midden heeft, doch dat Medan de A. B. C.-ers niet mag laten vertrekken zonder een belofte, zwart-op-wit dat zij terug komen. En spoedig!

Ook de Kunstkring ontving vriendelijken bloemen voor de viering van 25 jaren Donsbestaan, o.a. van den Resident ter S. O. K. en van de afdeling Siantar.

Wat de betekenis van den Koninklijken Bond van Nederlandsch-Indische Kunstkringen is, heeft de heer Hesseling in een toespraak geschetst. Het praedicaat Koninklijke bewijst de waarde, die de regering aan de Kunstkringen hecht, en de waarde die deze spreker met het moderne woord „air-conditioning“ typeerde, namelijk het invoeren van het Europeesche element in de tropische samenleving. De arbeid van den Bond treedt in zijn omvang weinig in het openbaar, doordat het publiek niet de moeite en zorgen kan volgen, die aan de organisatie van de vele en velerlei tournees zijn verbonden.

Bij een jubileum als een 25-jarig bestaan, waarvan de officiële datum op 8 Januari was, mag dit echter wel eens gezegd worden met een woord van opwekking voor voortdurend en zoo mogelijk nog verder uitgebreiden steun.

De jubileumavond hield de toeschouwers van de voortreffelijke cabaretvoorstelling na afloop nog geruimen tijd op er om den dansvloer bijeen.

Bloemen waren er in overvloed, voor de spelers en voor den jubilerenden Kunstkring. Verdient Voor Corry, Cor, Lya en Wim, die van de frische ouverture tot het weigekosen slot, waaraan ons volkslied harmonisch aansloot, de meening steeds hechter deden postvatten dat wij niet alleen ons zeer gelukkig mogen prijzen dat Indië toevallig deze Nederlanders in zijn midden heeft, doch dat Medan de A. B. C.-ers niet mag laten vertrekken zonder een belofte, zwart-op-wit dat zij terug komen. En spoedig!

Ook de Kunstkring ontving vriendelijken bloemen voor de viering van 25 jaren Donsbestaan, o.a. van den Resident ter S. O. K. en van de afdeling Siantar.

Wat de betekenis van den Koninklijken Bond van Nederlandsch-Indische Kunstkringen is, heeft de heer Hesseling in een toespraak geschetst. Het praedicaat Koninklijke bewijst de waarde, die de regering aan de Kunstkringen hecht, en de waarde die deze spreker met het moderne woord „air-conditioning“ typeerde, namelijk het invoeren van het Europeesche element in de tropische samenleving. De arbeid van den Bond treedt in zijn omvang weinig in het openbaar, doordat het publiek niet de moeite en zorgen kan volgen, die aan de organisatie van de vele en velerlei tournees zijn verbonden.

Bij een jubileum als een 25-jarig bestaan, waarvan de officiële datum op 8 Januari was, mag dit echter wel eens gezegd worden met een woord van opwekking voor voortdurend en zoo mogelijk nog verder uitgebreiden steun.

De jubileumavond hield de toeschouwers van de voortreffelijke cabaretvoorstelling na afloop nog geruimen tijd op er om den dansvloer bijeen.

De worp met de schaar

Noodlottig ongeluk

In een kampong bij Kisaran heeft zich een merkwaardig ongeluk voorgedaan, met tragischen afloop.

Een jongmanschap en een meisje waren aan het stoeien. Toen het meisje weg wilde gaan, wierp de jongman een schaar in haar richting. De schaar trof een slagader, en bij gebrek aan spoedige deskundige hulp bloedde het meisje dood.

De politie heeft deze zaak thans in onderzoek. Het jongmanschap moet, naar men ons meldde, niet wel bij het hoofd zijn...

Militaire mutaties

Overgeplaatst is bij het wapen der Infanterie van Padang Sidempoean naar de troepenmacht van Atjeh en Onderhoorigheden ter nadere indeeling de lste luitenant A. C. Verhooff en van Meester-Cornelis naar de troepenmacht van Sumatra's Westkust en Tapanoeli ter nadere indeeling de 2de luitenant A. van der Waag.

BRIDGEDRIVE VOOR HET PRINSES IRENE FONDS

De Vereniging van Huisvrouwen organiseert op Dinsdagavond in Ter Meulen te Medan een bridgedrive voor leden en hare echtgenooten, waarvan de opbrengst ten goede komt aan het Prinses Irene Fonds.

HET STOPZETTEN VAN DEN TAP.

Naar het Centraal Kantoor voor de Statistiek meldt, hebben op ultimo December 1940 in geheel Nederlandsch-Indië 350 ondernemingen met een tapbaar oppervlak van 19.526 ha den tap geheel stopgezet. Bovendien hielden 400 ondernemingen een gedeelte van hun tuinen buiten tap tot een tapbaar oppervlak van 42.927 ha.

In totaal was dus buiten tap 61.553 ha of 12.1% van het areaal van den tabak aanplant op ultimo December 1940 (507.844 ha).

HADJI ABDOL KAKIM AMAROEELAH

De R.P.D. meldt:

Uit de beschouwingen, die in eenige Inheemsche dagbladen en tijdschriften zijn verschenen over het tegen Hadji Abdol Kakim Amaroellah ter Westkust van Sumatra ingesteld onderzoek, is gebleken, dat deze maatregel in verband wordt gebracht met een door betrokkene gepropageerde godsdienstige richting.

Deze opvatting is evenwel onjuist! tot het instellen van dat onderzoek heeft alleen de door gezen godsdienstleeraren in de streek zijner inwonning gevoerde politieke actie aanleiding gegeven.

MANDOER MET BIJL BEWERKT.

Dezer dagen is bij Serbangin, een D.S.M. halte tussen Kisaran en Tandjoeng Balei, een baanmaander door een koele met een bijl bewerkt. Met zware verwondingen werd de mandoer in het ziekenhuis opgenomen. De koele is in arrest gesteld.

BINNENLAND

De oud-Leidsche studenten

Ook uit Batavia zijn door de oud-Leidsche studenten telegrammen verzonden. Het voornaamste daarvan is gericht aan H.M. de Koningin. Het luidt als volgt:

„82 oudleiden van het Leidsche studentencorps in Batavia bijeen ter herdenking van den 38den dies natalis hunner hoogeschool, betuigen Uwer Majesteit eerbiedige hulde en onwankelbare trouw bij Haar hoogen arbeid, die tot overwinning en Nederlandsche herrijzenis leiden zal. — Spit Voorzitter.“

Vluchtelingen op „Onrust“

HUN VERZORGING

Op uitnodiging van het hoofd van den immigratiedienst, mr. H. L. van Uchelen, maakten vertegenwoordigers van de pers een excursie naar het eiland Onrust, om daar een bezoek te brengen aan het vluchtelingenkamp. Omtrent de inrichting van dit kamp kunnen we thans alvast het volgende mededeelen.

Het kamp is verdeeld in vier blokken. Elk blok heeft een zoogenaamden blokleider, die als het ware de schakel vormt tusschen de bewoners en den algemeenen beheerder, bijgestaan door een assistent-beheerder. Voorts is er nog een dame voor de algemeene huishouding, die als gediplomeerd verpleegster zich tevens op ander terrein verdienstelijk kan maken. Naast haar is er nog een verpleegster aanwezig.

Voorts zijn er koks, waschbazen, kebons, een monteur voor de elektrische installatie. Op het eiland bevindt zich eveneens een pompinstallatie. Het water is echter troebel en is niet helder te krijgen, zoodat de bewoners geregeld koffie en stroop te drinken krijgen.

Het beheer van het kamp wordt gevoerd door de M. W. B. Het ressorteert tevens onder den Immigratiedienst. Het reglement van Orde en Tucht is samengesteld door den Directeur van Justitie.

Op het eiland bevinden zich voor de bewaking twee hoofdagenten en acht Inheemsche politie-agenten. Het onderzoek naar levensomstandigheden der vluchtelingen geschiedt door ambtenaren van den Immigratiedienst en den P.I.D.

Omtrent het dagelijksch leven der bewoners nog het volgende. De „réveille“ is bepaald op 6 uur 's morgens. Van 7 tot 9 uur bestaat er gelegenheid tot ontbijt. Elk blok heeft een eigen eetgelegenheid. Van 8 tot 12 wordt huishoudelijk werk verricht. Om 12 uur krijgen de kinderen hun middageten. De volwassenen gaan om 1 uur aan tafel. Daarna kunnen degenen, die da

Van den dag...

Latijnsche conferenties

Alhoewel er voorloopig nog niets is uitgelekt omtrent het doel en het karakter van de besprekingen van Franco met de leiders van de beide andere Latijnsche naties, kan men nochtans uit het feit dat ons thans wordt gemeld dat er ook in Frankrijk naast Petain ook Darian aanwezig zal zijn aannemen dat de besprekingen inderdaad een verrekend karakter zullen dragen.

Trouwens het feit dat Franco dit initiatief nam is op zichzelf al merkwaardig en het uittijven van enige Duitse reactie mag wel haast worden uitgelekt als een teken dat het Spaansche initiatief zoo niet onder goedkeuring, dan toch onder welwillend toezicht van Berlijn plaats vond.

Nu behoort een dergelijke neutraliteit van de Duitschers nog niet in te sluiten dat zij Franco pousseerden, of dat zij meenden dat de Caudillo hun handlangersdiensten zal verliezen, het kan ook zijn dat de Duitschers zich op het oog hebben laten leiden door de gedachte dat men onder bepaalde omstandigheden het beste doet om van twee kwaden het minste te kiezen.

Uiteraard kunnen ook al deze overwegingen tezamen van invloed zijn geweest. Dat het aanhalen van de banden tussen de drie Latijnsche naties, en het bewerkstelligen van een verzoening op den langen duur niet in het belang van Duitschland kan zijn, dat behoort wel geen betoog.

De Duitse politiek kenmerkt zich door een allerbuitaars gebruik van het politieke beginsel „Verdeel en heerscht“.

En de hechte aansluiting van de Latijnen kan, zooals wij gisteren reeds uiten zetten op een critiek oogenblik voor de Duitschers gevaarlijk worden.

Maar wanneer de Duitschers — en zij zijn goed ingelicht — ongerust zijn over een snel dalen van het moreel van het Italiaansche volk, dan kan het voor hen van belang zijn om verschillende daden te doen waartoe zij op zichzelf geen lust gevoelen, maar waartoe zij nochtans overgaan omdat daarmee het moreel in Italië versterkt wordt, en aldus een ineenstorting voorkomen wordt.

Een van de grieven nu van het Italiaansche volk is de geduchte overheersing van de Duitschers in Italië zelf, en het is mogelijk dat de weerzin tegen de Duitschers zoo sterk is geworden, dat zelfs Berlijn de vorming van een tegenwicht noodzakelijk ging achten.

En wanneer men denkt aan de romantische beelden waarmede de Duitschers zo gaarne werken dan zou men kunnen veronderstellen dat de Duitschers aansturen op de vestiging van een nieuwe orde in Latijnsche Europa.

Immers in Berlijn zou men bij het aankondigen van een dergelijke samenwerking vooral den nadruk kunnen leggen op het feit dat hier drie dictatoren, Mussolini, Franco en Petain, tot overeenstemming zijn gekomen, en dat aldus de principes van de nieuwe orde over geheel midden Europa met instemming van de betrokken volken zijn gevestigd.

Men krijgt dan eenigszins het beeld van een nationaal socialistische groep onder leiding van Duitschland, en een Latijnsche groep met Italië als voorganger.

Wanneer men nu tegelijkertijd kennis neemt van een bericht van de United Press, dat de Duitschers bereid blijkten Laval te laten vallen, nadat het hun duidelijk is geworden dat zij het verzet van Petain en Darian niet konden breken en dat zij nu een anderen uitweg zoeken dan wordt het niet onmogelijk om te vermoeden dat Berlijn met behulp van Franco een geheel nieuwe strategie ten aanzien van Frankrijk wil toepassen, door het probleem in het grootere verband van de Latijnsche naties te behandelen.

Dan moet men in het eventueel tezamen brengen van de drie dictatoren tevens een poging zien om de Lavalisten en met hen alle fascistische getinte partijen, die min of meer anti-Engelsch zijn, in Frankrijk door een versterking van de macht van het dictatorial beginnel aan betekenis te doen winnen.

Het doel is dan Frankrijk geheel en al mee te sleuren in de fascistische strooming.

Maar wat Berlijn voor Franco denkt behoort Franco nog niet uit te voeren, en men kan er van opaan dat hij en Mussolini, en ook Petain en Darian hun eigen spel zullen spelen.

En het zou dan ook heel verwonderlijk zijn wanneer Mussolini er niet naar zou haken om zich aan de Duitse voorgangschap te onttrekken.

Zou het dus mogelijk zijn dat de positie van Mussolini werd versterkt doordat hij tegenover zijn landgenooten, die al te zeer naar de Duitse macht en indringing zien, kon pochen op zijn leiderschap van de Latijnen, zoodat de Duitse generale staf zonder het prestige van den Duce geheel en al te vernietigen, nog meer troepen naar Italië zou kunnen zenden, in het algemeen kan men verwachten dat een Latijnsche combinatie wel in het begin, maar niet op het eind ten voordeele van de Duitse machtspositie kan uitkomen.

Dat de Fransen thans de gelegenheid hebben om ook ten opzichte van de Italiaanse gunstiger vredesvoorwaarden te bedingen dan hun in Juli 1940 mogelijk was, maakt de zaak voor hen wel zeer interessant.

En wel te meer omdat zij door in deze combinatie te treden, die ook bescherming geeft, wellicht op de mogelijkheid speculeren van een vermindering van den Duit-schen druk.

Het is dan ook merkwaardig dat de Gaulle zeer ongerust doet en verklaart dat de veranderingen in Frankrijk niet ten voordeele van de Fransen zullen uitvallen.

En dat wij te doen hebben met ernstige onderhandelingen, dat blijkt onder andere uit het feit dat de conferentie met de Fransen op een zeer behoorlijke manier werd voorbereid.

Het is nu afwachten, en wij zullen moeten letten op alle commentaren en uitslatingen die ons verder uit Frankrijk, Italië en Spanje worden.

Maar wanneer wij thans spreken van de Latijnsche conferenties dan meenen wij hierin het karakter van deze bijeenkomsten behoorlijk te hebben weergegeven.

DE BALKAN

Nu is het mogelijk dat Duitschland door Franco, die Hitler ook niet geheel aan het lijntje heeft, te laten begaan, eenvoudig een strategisch spel speelt waarbij het Berlijn er om te doen is om de posities op zijn Westelijke flank politiek zooveel mogelijk te consolideren, teneinde met te meer zekerheid zijn aanval in de richting van Istanboel te lanceren.

De verwachtingen dat de bom in de Balkan zal barsten wordt met den dag sterker.

Churchill sprak zelfs van het vernietigen van Hitler, desnoods aan de poorten van Indië, en de berichten uit Bulgarije versterken het gevoel dat de Bulgaren niet zullen vechten.

Dit schijnt men ook in Turkije te verwachten, waar men het betreurt dat de Duitschers bij een aanval op dertig Yoego Slavische en vijftig Turkische divisies niet tevens moet rekenen op den weerstand van het Bulgaarsche leger.

Echter nu moet men altijd voorzichtig zijn bij het beoordeelen van teekens die al tevallend zijn. Immers op het oogblik waarop de Duitse geresd stond om West-Europa te bespringen, zorgden de Duitse leugensbureaux er voor dat de aandacht van de wereld afgeleid werd naar Bakoem en de Zwarte zee.

Nu spreken zij de berichten van troepenconcentraties aan de grens van Bulgarije en reiziger-concentraties in Bulgarije tegen, zoodat men wellicht des te eerder moet gelooven aan de waarheid van de mededeelingen, die Churchill, een man die gewoonlijk goed op de hoogte is, in zijn rede deed.

Maar zeker zullen wij niet zijn, aler de slag wordt begonnen.

Voorloopig echter zullen de Duitschers nog eenigen tijd geduld moeten hebben tot de komende lente hun de gelegenheid geeft om een Blitzkrieg in Zuid Oost Europa te beginnen, die hun, wanneer zij slaagt, in staat zou kunnen stellen om Franco als hij wat eigengereid opgetreden mocht zijn, later te beter naar hun pijpen te doen dansen.

JAPAN

Het is belangrijk dat Japan op het oogblik nog steeds in zijn politiek sterken druk blijft uitoefenen.

Immers als deel van het drievoudig verbond staat het niet onverschillig tegenover de Duitse plannen in het voorjaar.

Het zou, maar dit ware zeker niet in het belang van de Japanners, een maritiem en militaire actie in het Oosten kunnen beginnen, ter ondersteuning van het offensief dat de Duitschers in den zin hebben.

Maar in dit geval forceert het Amerika om op te treden, hetgeen ertoe zou leiden dat de Amerikanen ten minste hun industriële deelneming aan den oorlog met koortsachtige haast naar boven zal voeren.

Maar men weet bovendien in Tokio zeer wel dat de leidende figuren in Amerika ten volle overtuigd zijn van de noodzakelijkheid om bij een optreden van Japan onmiddellijk in te grijpen, terwijl de Amerikaanse openbare mening door de spelendepolitiek, die Tokio nu reeds zo lang voert, zeer sterk tegen de Japanezen is opgezet.

Daarom is wellicht de tegenstelling verklaarbaar tusschen Wilkie, die komende uit Engeland onmiddellijk torpedojagers wil afstaan, en Knox, die, ziende naar Japan, meent dat hij die torpedojagers niet kan misen voor de operaties van een eventueel in den Pacific tegen Japan ageerende slagvloet en het aftrappen van de Japanse verbindingen ter zee.

Het is echter ook mogelijk dat Japan, hetgeen niet strookt met het door de emoties der laatste jaren sterk geprikkelde Japanse sentiment, dat uit den boom wil kijken.

De uiting van het Japanse onbehagen vinden wij nu voornamelijk in bijeenkomsten die echter in Japan geen democratische karakter hebben.

Zij worden eenvoudig door bepaalde groepen gelast, en ditmaal kan men ze beschouwen als niet officiële waarschuwingen van de regerende klasse.

Zien wij nu naar hetgeen in de politiek tot uiting komt, dan blijkt dat niet alleen Nederland maar ook Frankrijk de aanspraken van Japan als leider van een nieuwe orde heeft afgewezen.

Wel willen de Fransen, en dit hebben zij symbolisch reeds getoond door de bemiddeling van Japan te aanvaarden, de bijzondere positie van Tokio in dit gedeelte van de wereld erkennen.

Zij weigeren echter, en dit is zeer belangrijk, Japan faciliteiten te verleenen met het oog op een mogelijke actie in Zuid Azië.

Dit weerhoudt de Britten echter niet om de posities van hun luchtmacht voor alle zekerheid wat meer naar het Noorden op te schuiven, en aldus te doen zien dat Singapore en Malakka paraat waren.

Dat er door deze omstandigheden het bezoeke van den Australischen gezant aan minister Matsuoka, hetgeen ten doel had de algemene situatie tusschen Japan en Australië te bespreken ontgetwijfeld een oogenblik heeft gekend waarin Sir John Greig Latham de verzekeringen die de Australische regering te Singapore heeft gegeven omtrent het belang van Australië bij deze groote maritieme basis, heeft herhaald, kan men wel haast als zeker aannemen.

BELASTINGEN EN OORLOG

Opbrengsten thans geheel onzeker

Medewerking van den wetgever

Bij den Volksraad is ingediend een ontwerp-ordonnantie, houdende voorzieningen met betrekking tot de heffing van inkomsten, vermogen-, oorlogswinst- en loonbelasting, alsmede van het recht van successie in verband met de onmogelijkheid voor belastingplichtigen om ten gevolge van den oorlogstoestand om te beschikken over sommige vermogensbestanddelen of de opbrengsten daarvan.

Aan de toelichtende memorie ontleenen wij het volgende:

De in September 1939 uitgebroken oorlog en daarmee samenhangende latere gebeurtenissen hebben met betrekking tot de heffing van de vermogensbelasting, de inkomstenbelasting, de vennootschapsbelasting, de oorlogswinstbelasting, de loonbelasting en het recht van successie moeilijkheden doen ontstaan, waarvan het gewicht veeleer duidelijk is sedert de verbreking van de verbanden tusschen Nederlandsch-Indië en het moederland.

Genoemde heffingen toch, die het vermogen zelf of de opbrengsten van vermogen en van andere bronnen tot voorwerp hebben, strekken haar werkingssfeer mede uit tot vermogens (nalatenschappen) en opbrengsten in door den vijand bezet gebied en in het vijandelijk rechtsgebied zelve (in overeenstemming met artikel 1 sub 3 der Verordening rechtsverkeer in oorlogstijd onder genoemd: vijandelijk gebied) en ook tot vermogensbestanddelen, welke waarde en opbrengst geheel of ten deele afhankelijk zijn van de omstandigheden in bedoelde gebieden.

Heerscht er hier te lande reeds sinds den aanvang van den oorlog in 1939 onbekendheid omtrent het lot van vermogensbestanddelen in Polen, later gevolgd door eenzelfde onzekerheid met betrekking tot Denemarken en Noorwegen, de daartuit voortvloeiende moeilijkheden waren nochtans niet van zoodanigen aard, dat wettelijke voorzieningen geboden schenen. Waar nodig kon in de weinige zich voordoende gevallen door oplegging van voorloopige aanslagen, in afwachting van de definitieve berichten, met de belangen zoowel van het Land als van de contribuabelen voldoende rekening worden gehouden.

Een andere oplossing.

De bezetting door den vijand van Nederland en België en van een deel van Frankrijk maakt het evenwel

noodig een andere oplossing te vinden, waarbij de medewerking van den ordonnantiëwetgever niet kan worden ontbeerd.

De moeilijkheden, waarvoor men is komen te staan, laten zich aldus omschrijven dat enerzijds belanghebbenden zich gesteld zien voor het vraagstuk hoe zij met betrekking tot de hiervoor bedoelde vermogensbestanddelen en opbrengsten aan de hun bij de onderscheidene ordonnantie opgelegde fiscale verplichtingen moeten voldoen, terwijl anderzijds de belastingadministratie zich geplaatst ziet voor het probleem van de bepaling van het geldelijk bedrag van de waarde en de opbrengsten der vermogensbestanddelen.

Biedt in normale omstandigheden deze vaststelling soms reeds niet onbelangrijke moeilijkheden, welke evenwel steeds te overwinnen bleken, ten gevolge van de hiervoor in herinnering gebrachte gebeurtenissen, die een volkomen onbekendheid met de situatie in Nederland en het overige vijandelijk gebied met zich hebben gebracht, moet het voorloopig onmogelijk worden geacht meerbedoelde bepaling van waarde en opbrengst naar eenigszins redelijke grondslagen te doen plaats vinden.

Naast deze — in wezen niet principieel — moeilijkheden doet zich echter nog een quaestie voor, welke het beginsel van de genoemde heffingen raakt. Zoodat bekend, vormt de omstandigheid, dat belanghebbenden nog niet over inkomens of vermogen, waar op zij recht hebben, kunnen beschikken, geen heilsel om zoodanig inkomens of vermogen in genoemde heffingen te betrekken, een standpunt dat zijn grondslag vindt in de overweging, dat de draagkracht der betrokkenen, ondanks de onmogelijkheid van dadelijke beschikking, niettemin door het genot van deze inkomens of het bezit der vermogensbestanddelen gunstig wordt beïnvloed.

Uiteraard veronderstelt dit standpunt, dat met een redelijke mate van zekerheid kan worden voorzien wanneer en in hoeverre de beschikking over het betrokken inkomens of vermogen zal worden verkregen. Ontbrekt echter elke mogelijkheid zich daaromtrent een oordeel te vormen, dan schijnt het geboden van belastingheffing af te zien, hetzij voorgoed, hetzij totdat de omstandigheden veroorloven tot inzicht te geraken.

Met betrekking tot de meerbedoelde

vermogensbestanddelen en opbrengsten doet zich vooral sinds 10 Mei 1940 de omstandigheid voor, dat de beschikkingsmacht van den rechthebbende voor onbepaalde tijd is opgeheven.

Voorzover betreft vermogensbestanddelen en opbrengsten in vijandelijk gebied dan wel in gebied, waarmede tengevolge van den oorlogstoestand de verbinding met Nederlandsch-Indië is verbroken, bestaat thans, daargelaten nog den invloed van de beherkende bepalingen der Verordening op het rechtsverkeer in oorlogstijd, geen feitelijke beschikkingsmacht meer van de hier te lande verblijvende rechthebbenden. Wat aangaat vermogensbestanddelen gehouden buiten vijandelijk gebied, doch welke waarde en opbrengsten afhankelijk zijn van de omstandigheden binnen dit gebied, zoodat h.v. zich hier te lande, in Amerika of Australië, enz. bevindende Nederlandsche, Belgische of Fransche staatsobligaties, aandelen en binnen vijandelijk gebied gevestigde naamloze vennootschappen en dergl., zal in het algemeen over de zich immers binnen vijandelijk gebied bevindende, opbrengst daarvan in de oorlogsjaren door de belanghebbenden in het geheel niet kunnen worden beschikt, terwijl de mogelijkheid tot beschikking over het vermogen zelf afhankelijk zal zijn van de terzake geldende wettelijke bepalingen als de meer-aangehaalde Verordening op het rechtsverkeer in oorlogstijd, de Deviezenordonnantie 1940 en mogelijke andere voorschriften, welke onder omstandigheden evenzeer algeheel opheffing van de beschikkingsmacht tot gevolg kunnen hebben.

De conclusie.

Een en ander leidt tot de conclusie, dat in de bedoelde gevallen zich een situatie voordoet, als waarop hiervoor werd gedomd, t.w. dat het tengevolge van bijzondere omstandigheden, n.l. den oorlogstoestand, ten aanzien van bepaalde vermogensbestanddelen en opbrengsten geheel onzeker is, wanneer en in hoeverre daarvoor door de rechthebbende zal kunnen worden beschikt.

Het zou derhalve met de werkelijkheid in strijd zijn om niettemin beïnvloeding van de draagkracht der belastingplichtigen aan te nemen als uitvloeisel van hun recht op voornoemde belastingobjecten en de heffing van de hiervoor genoemde belastingen ongewijzigd te blijven voortzetten.

Het is integendeel aangewezen om onder de gegeven omstandigheden den invloed, zoodat in positieven als in negatieven zin, van de rechten op vermogensbestanddelen en op opbrengsten als vorenbedoeld op de heffing van belasting voorloopig uit te sluiten.

Hoewel bij eerste overweging de oplegging van voorloopige aanslagen of overeenkomstige maatregelen geschikt middel tot dit doel lijken, welke bovendien wettelijke voorzieningen overbodig zouden maken, wordt op de hieronder vermelde gronden de voorkeur gegeven aan een wettelijke regeling.

Oplegging van voorloopige aanslagen dient binnen de daartoe gebruikelijke termijnen gevolgd te worden door definitiefmaking van den aanslag. Nog daargelaten, dat tegen het gedurende langen tijd voorloopig laten van latijre aanslagen zoowel voor de administratie als voor betrokkenen bezwaren bestaan, verzet zich tegen dit middel ook een overweging van principieel aard.

Bij deze definitiefmaking immers zou in het algemeen de waarde van het betrokken vermogensbestanddeel of het geldelijk bedrag der opbrengst moeten worden vastgesteld met inachtneming van alle omstandigheden op het voor de betrokken heffing beslissende tijdstip, terwijl met later bekende feiten geen rekening mag worden gehouden (vgl. arrest Hoogen Raad dd. 24 Mei 1939, Periodiek Woordenboek No. 14287). Aangezien het nu juist de onbekendheid met bedoelde omstandigheden is, welke tot de voorziening behoevende moeilijkheden heeft geleid, zou oplegging van voorloopige aanslagen slechts een verschuiving van een oplossing naar later betekenen.

Het komt dan ook veel juist voor de betrokken vermogens en opbrengsten in de oorlogsjaren definitief buiten de belasting te stellen, onder voorbehoud om later, wanneer bekend zal zijn of en in hoeverre opbrengsten zijn genoten of waarden behouden, terzake v.z.n. nadere fiscale voorzieningen te treffen. Van hetgeen alsdan bekend zal zijn, zal de aard van de te treffen maatregelen afhangen.

Het betrekkelijke ontwerp bevat de wettelijke belichaming van de in het vorenstaande ontwikkelde gedachten ten behoeve van de in den aanvang opgesomde belastingen, met uitzondering van de vennootschapsbelasting, voor welke heffing in verband met de daarbij in het bijzonder zich voordoende moeilijkheden een afzonderlijke regeling in bewerking is, die mede de oorlogswinstbelasting wegens vermeerdering van winst zal omvatten, terwijl op overeenkomstige gronden de regeling voor de inkomstenbelasting zich niet uitsluit tot de inkomsten uit onderneming en arbeid; voorzover deze niet voortvloeden uit ambt, waardigheid, beëindiging of betrekking.

Zuivering van gelederen

De toelating tot vakverenigingen

De correspondent te Malang van de „Ind. Crt.“ meldt:

Het hoofdbestuur van den N. I. Plantersbond zal op het 20 en 21 dezer te Bandung te houden jaarcongres een statutenwijziging aanhangig maken, waarbij verscherping der eischen van toelating als lid het doel is.

Ook de Suikerbond is voornemens dienovereenkomstige maatregelen voor te bereiden, terwijl andere vakverenigingen zullen volgen.

Aangaande de nieuwe redactievoering zal de Plantersbond overleg plegen met de andere vakverenigingsorganisaties.

De bedoeling is om, nadat van de ca. 1.600 leden er 125 n.s.b.-aanhangers en Duitschers uit de Plantersbond-gelederen verwijderd waren, in de toekomst de rijen zuiver te houden.

Voor toelating zal men loyaal Nederland dienen te zijn en aanhanger der democratische beginselen. Zij, die na den overval op Denemarken en Noorwegen nog lid of donateur bleven der n. s. b. (dit is het criterium), zullen niet toegelaten worden.

DE PERSBREIDEL

Batavia, 11 Febr. (Aneta A.N.P.). Het verschijningsverbod voor de „Hong Po“ is gebaseerd op een door dat blad gepubliceerd artikel dd. 25 Januari over „Horoscopische voorspellingen“.

MOEDERLAND

JODEN IN NEDERLAND MOETEN ZICH AANMELDEN

Seyss als hoogste rechter

Londen, 10 Febr. (Aneta A.N.P.). Thans is naar uit de Nederlandsche pers blijkt — de volledige tekst bekend van de verordening inzake den aanmeldingsplicht van alle personen in Nederland, geheel of gedeeltelijk van Joodschen bloede.

Gedeeltelijk van Joodschen bloede zijn allen die een Joodschen grootvader hebben, waarbij het lidmaatschap van de Jood-sche kerkgemeenschap een voldoende, althoewel een niet volledige maatstaf is. In geval van twijfel beslist Seyss Inquart op een aan hem gericht desbetreffend verzoek. Een dergelijk verzoek kan worden ingediend:

Ten eerste: door onverschillig welke Duitse instantie.

Ten tweede: door den met de inschrijving belaste ambtenaar.

Ten derde: door den belanghebbende zelf.

Van de beslissing van Seyss Inquart staat geen beroep open.

De aanmelding moet plaats hebben binnen vier weken na de afkondiging van de verordening, voor Amsterdam binnen tien weken na de afkondiging.

De aanmelding moet schriftelijk geschieden, waarbij moeten worden vermeld: namen, voornamen, leeftijd, geboorteplaats, domicilie, nationaliteit, beroep, etc., en tevens voor na 30 Januari 1933 aangekomenen de vroegere woonplaats.

Bij de aanmelding wordt een ontvangstbevestiging uitgereikt, waarvan de kosten ten bedrage van f. 1.— moeten worden voldaan door den aanmelder, of indien hij daartoe niet in staat is door een Joodsch kerkgenootschap.

Verzuim van aanmelding wordt gestraft met gevangenisstraf van vijf jaar en tevens mogelijke geheel of gedeeltelijke verbodverklaring van goederen.

„OESTERCAMPAGNE“ HAD WEINIG RESULTAAT.

De „N.R.Ct.“ van 9 Jan. meldt, aldus een A.N.P.-telegram uit Londen, dat de helft van de oesterkampagne thans achter den rug is. De afzet bedraagt 7.7 miljoen stuks, hetgeen precies een miljoen meer is dan in de overeenkomstige periode van het vorige jaar.

Niettemin is hij verre van normaal, daar de afzet vroeger vaak de 30 miljoen overschreed. De geconstateerde stijging is alleen te danken aan de omstandigheid, dat Duitschland ruim twee miljoen stuks absorbeerde, hetgeen een verdrievoudiging is van het normale aantal.

Aangezien de Duitschers toch niet betalen meenden zij blijkbaar, dat ze zich deze voor hun monden zoo vreemde delicatessen eindelijk wel konden permitteeren.

WINTERHULP-COLLECTEN IN DE KERKEN.

Zonder de kerkbestuur te consulteren is een plan ingediend om in de kerken collecten te houden voor de „Winterhulp“.

„Het Nederlandsch Dagblad“ van 6 Jan. protesteerde tegen deze „inbreuk op de rechten van de kerken“, hetgeen een verontwaardigd commentaar van de Duitse instanties uitlokte.

Deze zeden, dat de „Winterhulp“ een volksbelang is, waaraan de kerken verplicht zijn mee te werken.

COMMISSARIS VAN POLITIE ONTSLAGEN.

Aan den Rottterdamschen commissaris van politie S. Dijkstra is om gezondheidsredenen eervol ontslag verleend.

J. G. KOOPMAN†

In Voorburg is op 62-jarigen leeftijd overleden de heer J. G. Koopman, g.p. kolonel der Cavalerie van het K.N.I.L. en oud-vertegenwoordiger van de K.L.M. en de K.N.I.L.M. in Australië.

NIEUW CARILLON TE LEIDEN.

Het A.N.P. seint uit Londen: De Nederlandsche radio meldt, dat aan het gemeentebestuur van Leiden een nieuw carillon tot toebehoren is aangeboden.

Gratie en Abolitie

Londen, 10 Febr. (Aneta A.N.P.). De „Nieuwe Rottterdamsche Courant“ van 8 Januari meldt: Hitler droeg het recht van abolitie en gratie voor het bezette Nederlandsche gebied over aan Seyss Inquart, die op zijn beurt het recht aan anderen kan overdragen.

Het Nederlandsche rechtswezen kent het recht van abolitie niet, dat echter wel in Duitschland bestaat.

De bevoegdheid van Seyss strekt zich uit over:

Ten eerste: alle zaken die behooren tot de competentie van het Duitse gerecht of het Duitse Hooggerechtshof in Nederland.

Ten tweede: alle zaken waarin vroeger de Nederlandsche rechters de veroordeeling uitspraken, doch waartoe thans de Duitse rechtinstanties bevoegd zijn.

Ten derde: alle zaken waarin Nederlandsche rechters een vrijheidsstraf van ten minste drie maanden of een geldboete van tenminste duizend gulden oplegden.

Seyss Inquart droeg zijn nieuw verkregen rechten over aan den secretaris-generaal van het Departement van Justitie, zich daarbij echter het recht voorbehoudend in bepaalde gevallen zelf te beslissen.

FRIESCHE CULTUURTAAL-BEWEGING

Nationaal-socialistisch leider verwijderd

Een opmerkenwaardig, maar gelukkig niet bijzonder verschijnsel heeft zich in de Friesche beweging voorgedaan. Aan het eind van den vorigen zomer werd door de Friesche „verenigingen een driemanschap gevormd, hetwelk zich ten doel stelde een actie te voeren voor de verbreiding van de Friesche gedachte door contact te zoeken met allerlei economische groepen en verenigingen, alsmede door belegging van openbare vergaderingen enz. Dit driemanschap bestond uit den links gerioënteerden ds. J. Kalma, den Chr. gereformeerden schrijver en essayist E. B. Folkersma en den met het nationaal-socialisme sympathiserenden dichtenden veearts R. P. Sybema.

Ofschoon veel bereikt werd en verscheidene verenigingen en organisaties bereid waren aan de verbreiding van de Friesche cultuurtaal-beweging mee te doen, ontstonden kort geleden moeilijkheden en onregeldheden op vergaderingen enz.

De oorzaak bleek te liggen in de aanwezigheid van een ongewenschte persoonlijkheid in den boezem van het driemanschap. Dit stelde daarop het mandaat ter beschikking van de Fryske Selskippen met het resultaat, dat het mandaat hernieuwd werd van de twee eerstgenoemden, terwijl de nationaal-socialistische Sybema verwijderd werd.

Het driemanschap is thans een tweemanschap geworden met dezelfde taak, daarmee een bewijs vormend van de overigens bekende diep-nationale gevoelens van de Friesche bevolking.

KARDINAAL HINSLEY.

Londen, 10 Febr. (Aneta A.N.P.). Kardinaal Hinsley zond de volgende boodschap aan de Katholieke Nederlandsche soldaten: „Ik geef mijn diepgevoelden zegen aan alle Katholieke Nederlandsche soldaten in Engeland en overal elders, alsmede aan de Katholieke Nederlandsche bevolking.“

NEDERLANDSCHE POTAARD-APPELEN VOOR FRANKRIJK.

Het A.N.P. seint uit Londen: De „N.R.Ct.“ van 9 Jan. meldde, dat Frankrijk in de komende maanden honderd duizend ton potaardappelen zou ontvangen, waarvan de eene helft uit Duitschland zou komen en de andere uit Nederland.

GEEN LUSTRUM TE UTRECHT.

In verband met de tijdsomstandigheden heeft men zich onthouden van de viering van het een-en-twintigste lustrum van het Utrechtsche Studenten Corps. In plaats daarvan zal van 16—23 Juni een sportweek georganiseerd worden.

J.W.J.M. RADEMAKER†

Het A.N.P. seint uit Londen: Zaterdag is in Den Haag overleden op 70-jarigen leeftijd de heer J.W.J.M. Rademaker, directeur van Rademakers chocolade-fabrieken.

DE NEDERLANDSCHE UNIE.

Naar de „Maasbode“ van 19 Jan. meldt de heeft het bestuur van de Nederlandsche Unie verklaard, dat deze in tegenstelling met de soms gehoorde mening geen politieke beweging alleen voor den duur van den bezettingstijd vormt. Na den oorlog zal de Unie krachtiger dan ooit een zelfstandige, politieke actie voeren.

DR. A. A. GERSEN†

Het A.N.P. seint uit Londen: In Den Haag is op 84-jarigen leeftijd overleden dr. A.A. Gersen, gep. dirigereend officier van gezondheid van het K. N.I.L.

WARME AVONDEN
IJSKOUDE DRANKEN
HET KOELSTE ZITJE

TER MEULEN'S
TERRAS

GENERAL

GERUISCHLOOZE VEILIGHEID
OP ALLE WEGEN - IN ELK WEER

De GENERAL Silent Grip band wordt ver-
vaardigd in de beroemde fabrieken te Akron
volgens het originele GENERAL procédé.

22 pCt. meer rubber
speciaal geconstrueerd loopvlak

Resultaat: korte remstand, geen slipgevaar,
langere levensduur.

FUCHS en RENS

De naam is out - De waar betrouwbaar

2220

KANTOOR-GEVRAAGD EMPLOYÉ

met goede schoolopleiding en kennis van administratie.
Brieven met opgave van diploma's, praktijk etc. onder No. 472 Bureau De Sumatra Post.

LEVERT UW ALUMINIUM ARTIKELN

IN BIJ HET

MEDAN'S WARENHUIS

en wij zullen U bij aankoop van

EMAILLE ARTIKELN

EEN EXTRA KORTING
VAN 10% TOESTAAN

Het door ons ingezamelde Alumi-
nium zal GRATIS bij de bevoegde
instanties worden ingeleverd.

VEREENIGING
van
HUISVROUWEN
te Medan

**Gaf U zich reeds
op voor de**
BRIDGE-DRIVE ten bate van het
PRINSES IRENE FONDS op Dins-
dagavond 8 uur precies in de Boven-
zaal van TERMEULEN.

Voor Leden en Echtgenooten,
Inleggeld Fl. 1.- per persoon.
Inschrijving met partner t/m Zater-
dag 15 Februari 12 uur v.m. aan ons
kantoor, Soekamoelia 5; Tel. 1850.

Voor goed drukwerk
DRUKKERIJ VAREKAMP
MEDAN - TELEFOON 1600

IN IERSCHE LINNENS EN TUSSORS

zijn wij ruim gesorteerd
uitsluitend de betere waschechte
en krimprijke kwaliteiten!

Joh. Uyen
Maal

113

Zoo ziet uw hart er niet uit

Maar U maakt meer fouten waar het Uw hart betreft!
Waarom een hart altijd zoo wordt afgebeeld, begrijpt niemand
Hier ziet er heel anders uit. Uw hart is een holle spier, die als
een motor het bloed naar alle deelen van Uw lichaam pompt.
Dat is een zwaar werk!
Daarom is het fout Uw hart, dat toch al zoo'n zware taak
heeft, elke dag te prikkelen met een dosis cafeïne.
Drink koffie AZET/Koffie AZET heeft denzelfden heerlijken
smak als gewone koffie, maar het overgroot
deel van de schadelijke cafeïne is eraan onttrokken.
Daarom doet koffie AZET Uw hart geen schade
en heeft Uw dokter er ook geen bezwaar tegen.
Vraag het hem maar!

Koffie AZET - de GEZONDE Koffie

Koffie AZET is een melange van Robusta WIB/C III en
Bali-Arabica - opgemalen, waardoor het heerlijke aroma
langer bewaard blijft.

..... HAGEMETER

1/1 blik 1.50
1/2 0.80

2223

1911 1941

N.V. H. M. J. E. BÄCK, BANDOENG, Naripan 2
30 jaren gespecialiseerd op het gebied van wegen en meten.

geijkt uit voorraad leverbaar:

- Platvorm- en Schuifgewichts bascules,
- Unsters (koperen pijpdijtjes),
- Veerbalansen- en Toonbank bascules,
- Personeel- en Baby weegschalen,
- Milligram balansjes,
- Gewichten (ijzeren, koperen, milligram, analytische),
- Langtematen (Meelkasten, Duimstokken, enz.),
- Inhoudsmaten (ijzeren en blikken),
- Steekwagens met massieve en LUCHTbanden,
- Latex emmers en zeven
- Metalen ladders;

VOORKOMT STAGNATIE IN UW BEDRIJF EN WACHT NIET MET
AANSCHAFFING TOT UW WEEGWERKTUIG AFGEKEURD WORDT;
EEN GOED WEEGINSTRUMENT KOST IETS MEER - EEN MIN-
DER GOED KOST ONBEREKENBARE KAPITALEN!

GEVRAAGD door GROOT. HANDELSLICHAAAM
voor zijn kantoren op JAVA en SUMATRA

VERKOOPEERS EN ADMINISTRATIEVE KRACHTEN
VOOR SPOEDIGST MOGELIJKE, INDIENSTTREDING
Brieven met vermelding van leeftijd en volledige gegevens omtrent vroegere
loopbaan en genoten salaris, onder No. 4651 Reclame-Bureau A. de la Mar
Azn, Batavia-C/ 2228

COMMISSIE RECHTSVERKEER IN OORLOGSTIJD

De Regionale Vertegenwoordiger voor S.O.K. en Atjeh en Onderh. van de
Commissie voor het Rechtsverkeer in Oorlogstijd maakt bekend, dat
aangezien bij Gouvernementsbesluit van 23 JANUARI 1941 No. 12 is beslist,
dat JULIUS EDUARD GRAFF niet als vijandelijk onderdaan zal worden
beschouwd - hij geen verdere bemoeienis heeft met de handelszaak J.E. GRAFF,
welke aan betrokkene is teruggegeven.

484 DE REGIONALE VERTEGENWOORDIGER VND
VAN DEN BERGH

GEVRAAGD door groote Maatschappij
TECHNISCHE KRACHT
INGENIEUR, M.T.S. of andere techn. opleiding
GOEDE VOORUITZICHTEN.

Brieven onder opgave van opleiding, praktijk en verdere complete
gegevens onder No. 475 aan de Administratie van De Sumatra Post.

TER OVERNAME GEVRAAGD:
WATERTURBINE GEKOPPELD AAN DRAAISTROOM
GENERATOR

VOOR TURBINE BESCHIKBAAR 700 L. PER SECONDE
waterdruk 110 M. capaciteit generator circa 600 K.W. draaistroom
6000 V. 50 perioden.

Aanbiedingen onder No. 1136 Reclamebedrijf „Preciosa“ N. V., Batavia-C.

NACHTVEILIGHEIDSDIENST
„MEDAN“
INCLUSIEF
INBRAAK - VERZEKERING
L. METTLER
Rumphiuslaan 2A - Telefoon 955

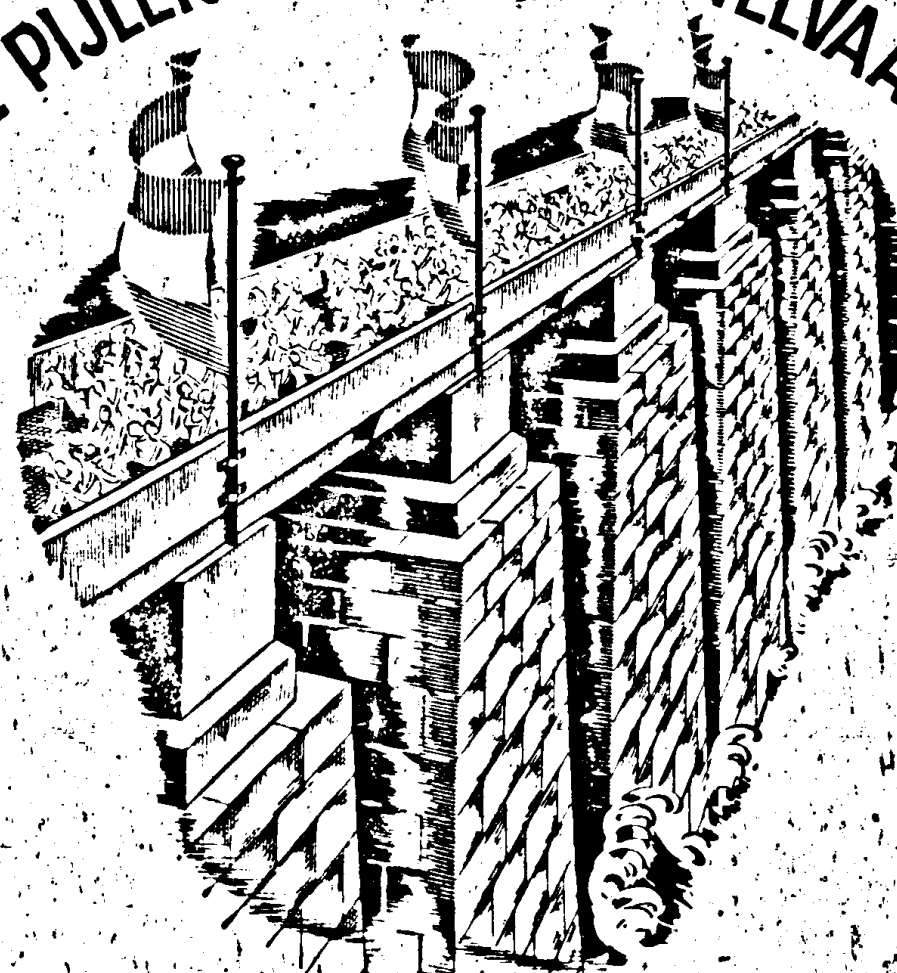
ENGELAND
VOORZAG ONS VAN EEN
COLLECTIE LINNENS
DIE DOOR HUN DECORATIES
EN KLEUREN GESCHIKT ZIJN
VOOR GORDIJNEN EN
BEKLEEDINGSTOFFEN,
MEUBILEERINRICHTING
T WOONHUY
HINDOESTRAAT 6-8-10-TEL. 1058

TE KOOP GEVRAAGD
GOEDE TWEEDEHANDSCH
NAAIMACHINE
Brieven No. 485 Adm. De Sumatra Post.

Mc Callum's
Perfection
Whisky
As good as
whisky can
be.....

FIRMA
E. DHERS
Kesawan 130 - Medan - Telef. 65 en 85

DE PIJLERS VAN INDIË'S WELVAART

Zijn Uw beurs
en Uw Koopkracht.

KOOPT
WAT U BEHOEFT

MAAKT INDIË ECONOMISCH STERK!

Waarheidscommissie „Preciosa“ N. V., Batavia-C.

**ALLES WORDT DUURDER
MAAR UW GOED
GAAT LANGER MEE!**

SUNLIGHT

DE ZEEP MET
fl. 10.000
ZUIVERHEIDSWAARBORG

De aanvulling van Uw linnenkast is een
belangrijke post op Uw huishoudbudget.
Nieuw materiaal is heden ten dage duur
en wordt misschien nog duurder. Het is
dus zaak dat U voor de was geen zeep
van onbekende herkomst gebruikt, die het
weefsel aantast en snelle slijtage veroor-
zaakt. Sunlight zeep kost U per jaar mis-
schien één of twee gulden meer dan de
goedkopere zepen, maar het verzekert
Uw goed tegen te vroegtijdige slijtage.
Meer dan ooit is het dus nu aan te be-
velen om Sunlight Zeep te laten gebruiken
- want Sunlight spaart Uw wasgoed.

**SPAART
UW
WASGOED**

MET REDUCTIE-BON VOOR KNIPPATRONEN

22-599

2222

CHURCHILL'S REDE

De carre's van Waterloo overtroffen

Een ton Britsche tegen 3 à 4 ton Duitse bommen

De dure les van de Lage Landen

HITLER ZAL ONDERGAAN, AL WARE HET VOOR INDIE'S POORTEN

Londen, 9 Februari (Reuter). Premier Winston Churchill begon zijn radiorede met de volgende woorden: „Wij stonden tegenover twee dictatoren in een uur, dat den schijn had van een overweldigende, triomf voor hen en wij hebben tot dusverre getoond in staat te zijn hen geheel alleen te weerstaan.“

Het is goed van tijd tot tijd om ons heen te zien en den toestand op te nemen. Wij zien, dan, dat onze zaak de laatste vier à vijf maanden in verschillende opzichten goed gaat. Na de zware nederlagen van de Duitse luchtmacht in Augustus en September, waagde Hitler geen invalspoging op ons eiland, hoewel hij deze noodig heeft en omvangrijke voorbereidingen hiertoe heeft getroffen. Verbijsterd heeft hij getracht de geestkracht van het Britsche volk te breken door Londen en onze groote steden te bombarderen. Tot verbazing van de geheele wereld en de Verenigde Staten is gebleken dat deze vorm van „blackmail“ door middel van moord en terrorisme er slechts toe leidde dat de kracht van het Britsche volk tot één intenser universeel vlam opaalde dan ooit tevoren in een moderne gemeenschap werd gezien. Het gehele Britsche imperium is trotsch op zijn moederland en is er verlangend naar om bij ons te zijn. Wij zijn ons ten volle bewust van de liefde, die de Dominions ons over den wijden oceaan toedragen.

Het is ons groote streven deze liefde waardig te zijn en haar te behouden.

Gedurende al deze donkere wintermaanden was de vijand in staat 3 of 4 tons aan bommen op ons gebied te werpen voor elke ton, die wij op Duitsland wierpen. Inmiddels hebben Londen en onze groote steden hunne bombardementen weerstaan. Zij doen mij denken aan de Britsche carre's te Waterloo. Het zijn thans echter geen carre's van soldaten, doch carre's gevormd door het gewone Engelse, Schotse en Welshes volk, mannen, vrouwen en kinderen, die standvastig standhouden, hun geestdrift is dezelfde, hun glorie is dezelfde en aan het einde zal hun overwinning grooter zijn, dan die te Waterloo werd behaald.

Alle eer komt toe aan de burgerlijke dienstdiensten van alle soorten, die ons volk door de zware beproevingen heen heeft, welke geen beschaafted menschen ooit heeft behoeven te ondergaan. Meer dan twee derde gedeelte van den winter is thans voorbij er tot dusverre is er bij ons geen ernstige epidemie uitgebroken. Inderdaad is er geen uitbreiding van ziekten geweest. Dit strekt voor een groot deel de autoriteiten van de plaatselijke gezondheidsdiensten en onze toegewijde verpleegsters alsmede het ministerie van Gezondheid tot eer, welks leider Malcolm MacDonald zich thans naar Canada begeeft voor het vervullen van andere belangrijke taken.

Churchill vervolgde: „Wanneer alle Balkan-volken zich bijeen scharen, gesteund door Engeland en Turkije, zal het allicht verscheidene maanden duren alvorens een Duitse luchtmacht van voldoende sterkte in Zuid-oost-Europa kan worden geconcentreerd en in die maanden zou heel wat kunnen gebeuren.“

Veel al echter gebeuren, daar Amerika's steun doeltreffend wordt, daar onze luchtmacht groeit en wij een goed-gewapend volk worden en dat ons leger en onze vloot in sterkte toeneemen.

Niets is minder zeker dan dat de landen van Zuid-Oost-Europa wanneer zij toestaan dat zij, het een na het ander, in stukken worden gescheurd, het zelfde lot zullen ondergaan als Denemarken, Nederland en België en niemand kan zeggen op welke wijze dit zal gebeuren.“

Churchill zelde voorts: „Wij zullen in 1942 een groote massa schepen noodig hebben, veel meer dan we zelf kunnen bouwen, indien wij onze oorlogsinspanning in het Westen en het Oosten willen volhouden en uitbreiden. We moeten van Hitler verwachten, dat hij zijn best zal doen om onze scheepvaart te plunderen en den omvang van de Amerikaanse leveranties aan Engeland te verminderen.“

Churchill verklaarde, dat gevaar nimmer te hebben onderschat, doch hij koesterde volkomen vertrouwen in het vermogen der Royal Navy, gevoegd bij dat van het Coastal Command en de Air Force, om het hoofd te bieden aan elk zich wijzigend beeld van dezen waarlijken doodsdans op leven en dood en vertrouwde ook, dat, gesteund door den moed van onze zeelieden ter koopvaardij en van de havenwerkers en arbeiders in al onze havens, wij alles zullen afschaffen, uitvechten en doorstaan, wat ook 's vijands boosaardigheid en vindingrijkheid mogen uitdenken.“

Engeland is sterker dan ooit te voren.

Herinnerend aan de gisteren door Sir John Dill gegeven waarschuwing, dat Hitler in de naaste toekomst door straf-

tegischen, economischen en politiekten druk in Europa zou kunnen trachten een inval in de Britsche eilanden te doen, merkte Churchill op, dat niemand deze waarschuwing in den wind mag slaan. „Vanzelfsprekend werken wij dag en nacht om alles gereed te hebben. Natuurlijk zijn wij veel sterker dan ooit te voren, onvergankelijk sterker dan in Juli, Augustus en September. Onze marine is krachtiger; onze flottieljes zijn talrijker. We zijn, zoowel wezenlijk als betrekkelijk, veel sterker in de lucht boven deze eilanden dan toen onze jagers den Duitschen aanval in het afgeloopen najaar af- en neersloegen, het leger is talrijker.“

Onze mobiele krachten zijn veel beter uitgerust en geoefend dan in September en nog meer dan in Juli en ik heb het grootste vertrouwen in onze opperbevelhebber, generaal Brooke en in de generaals met bewezen bekwaamheid, die onder hem de verschillende delen van ons land bewaken, maar het meest van al stel ik mijn vertrouwen in de eenvoudige, doch krachtige vastbeslotenheid om te winnen of te sterven, die ongeveer vier miljoen Britten, met doeltreffende wapenen in de hand, bezit. Het is geen gemakkelijke militaire operatie om een eiland als Groot-Brittannië binnen te vallen zonder beheersching der zee en der lucht en dan komen te staan voor wat den invaller zal wachten. „Toch“ wilde Churchill een woord van voorzichtigheid uiten. „Naast lafhartigheid en verjaad is overmatig

vertrouwen, leidend tot verslappung van de waakzaamheid, de ergste misdaad.“ De Duitse invasie in Engeland in het najaar zal wel een min of meer geïmproviseerde vertooning zijn geweest. Hitler nam min of meer als vaststaand aan dat, toen Frankrijk zich overgaf, ook wij zouden toegeven, doch wij deden, dit niet en Hitler moest opnieuw denken. De invasie zal thans worden ondersteund door een veel betere uitrusting en oorlogsmiddelen, die alle gedurende den winter werden uitgedacht en vervaardigd. Wij moeten voorbereid zijn op gassaanvallen, parachuteaanvallen, aanvallen door zweefvliegtuigen met vasthoudendheid, voortdurend en goedgevoerde bekwaamheid, uitgevoerd.“

Hitler zal ondergaan.

Churchill legde er den nadruk op dat om den oorlog te winnen, Hitler Groot-Brittannië moet vernietigen. „Hij moge verwoesting teweeg brengen in de Balkanstaten, groote provincies van Rusland wegrukken, zelfs opmarcheren naar de poorten van ons Indië. Hij moge zijn vloek nog verder Europa en Azië verbreiden, doch dit kan zijn ondergang niet beletten. Met elke maand, die er voorbij gaat, leeren vele trotsche en eens gelukkige handen, die hij thans door brunt geweld en gemeene intriges onderdrukt, het verraderlijke juk der naad te haken op een wijze als nimmer tevoren door menschen iets zo krachtig en gerechtvaardigd is gehaat.“

Zijn rede beëindigend, bracht Churchill Roosevelt's introductie-schrijven voor Wendell Willkie ter sprake, waarbij hij zijn toehoorders vroeg: „Welk antwoord zal ik uit Uw naam geven aan dezen grooten man, het gekozen hoofd van een volk van 130 miljoen zielen? Hier is het antwoord dat ik aan Roosevelt zal geven: „Stel Uw vertrouwen in ons. Geef ons Uw trouw en Uw zegen en met Gods wil zal alles goed zijn. Wij zullen niet falen of wankelen, wij zullen niet verzakken of vermoede raken. Noch de plotselinge schok van den strijd, noch langere gerechte beproevingen van slapeloosheid en krachtsinspanning zullen ons neerslaan. Geef ons de middelen, en wij zullen het werk ten einde brengen.“

DE STRID IN AFRIKA

De opmarsch naar Tripolis gaat voort

Londen, 9 Febr. (Reuter). De militaire correspondent van Reuter, Sir Hubert Gough, schrijft dat de snelle en uiterst belangrijke opmarsch van het leger van Generaal Wavell in Lybië, welke thans reeds El Agheila, aan de Golf van Sirte, heeft bereikt, erop schijnt te wijzen, dat een groote beslissing is genomen en dat de Britsche troepen thans snel in de richting van Tripoli oprukken.

Dit heb ik reeds in mijn vorig verslag voorspeld, — aldus de correspondent —, waarin ik erop wees, dat het risico en de moeilijkheden van een dergelijken opmarsch niet zozeer van militairen als wel van fysieken aard zouden zijn; in feite was het een vraagstuk van bevoorrading.

De militaire hulpbronnen van het fascistische leger in Lybië moeten bijna geheel vernietigd zijn en er kan niet zulk een formidabel leger worden gevormd, dat daarmede aan de Britsche strijdkrachten aan het einde van haar langen opmarsch het hoofd kan worden geboden, daar vele tiuizenden Italiaansche krijgsgesvangenen en groote hoeveelheden uitrustingsmateriaal te Benghazi in Britsche handen moeten zijn gevallen.

Bovendien moeten de verschrikkelijke morele en materiële verliezen, die de Italianen hebben geleden, alsmede de gevangenneming van zoovele Italiaansche generaals en leden van den Italiaanschen generelen staf uiterst groote moeilijkheden voor hen hebben doen ontstaan.

Aan den anderen kant worden den Britten zoovele voordeelen geboden door een spoedige bezetting van Tripoli, dat het iedere poging daartoe waard is. Zoowel voor de Britsche vloot als de luchtmacht zal Tripoli van enorme waarde zijn. De bezetting van Tripoli zal namelijk sterken en ongunstigen invloed hebben op de Duitse plannen en zal veel bijdragen tot het versterken van de vastbeslotenheid van een eventueel weifelende regering.

Het lijkt erop, dat de Duitse luchtmacht, die naar Sicilië werd gezonden, reeds zeer verzwakt is door de hevige strafing, welke zij heeft gehad. De Britsche vloot heeft namelijk Genoa aangevalen en is ook andere gebieden van de Middellandsche Zee binnengevaren zonder een enkelen keer last van den vijand te hebben ondervonden.

De overgave van Benghazi.

Na een verschrikkelijken 36-urigen slag namen de Engelschen ruim 15.000 Italianen te Benghazi gevangen, die zich overgaven zonder een schot te lossen, toen vooruitgeschoven Britsche gemechaniseerde troepen het geheele overgebleven deel van het Lybische leger afsneden.

De laatste etappe van de verovering van Benghazi werd Woensdag rondom Barce aangevallen. De Italianen bleezen den hoofdweg langs den rotswand geheel op.

Na de bezetting van het vliegveild begaf een Britsche officier zich op een met een witte vlag uitgerust „Bren-carrier“ (d.i. een tractor, waarop een Bren-geweer gemonteerd is) naar Benghazi om de overgave van de stad te eischen.

Hij keerde met den burgemeester, den chef van de politie en verscheidene carabinieri, die de stad overgaven, terug. De

ontvangst, die den Engelschen te beurt viel, was verbaazend.

In de geheele stad werden zij door de menigten begroet en overal hoorde men handgeklap. De stad zelf bewaam slechts geringe schade.

In de laatste maanden sliepen de inwoners in goed aangelegde schuilkelders. Ik schrijf dit verslag in een rustige, gemakkelijke omgeving in de slaapkamer van een hotel, waar ik goed door Italianen werd bediend.

Gedurende den geheelen opmarsch over den Jebel werden wij steeds door kolonisten, die met witte vlaggen swaaiden, tegemoetgehoopen.

Vrijdag kwam ik de stad binnen, achter de Australische infanterie die in colonnes van vier door de straten marcheerde, terwijl Arabieren en Italianen juichend aan den kant van den weg stonden.

De Britsche commandant heeft den burgemeester opgedragen de werkzaamheden in de stad op ordelijke wijze voort te zetten en gelaste den chef der politie de bestaande gewapende politiemacht te handhaven.

Verscheidene hotels en winkels werden weder geopend en groote aantallen Italiaansche burgers kwamen uit hun schuilplaatsen te voorschijn.

Een bejaarde Engelse dame, die ook te Benghazi woonde, deelde mij mede, dat „de staat van beleg“ verschrikkelijk was.

Er was gebrek aan levensmiddelen, alle bloescopen en schouwburgen waren gesloten en ongeveer 5000 burgers zijn met auto's, bussen en vliegtuigen naar Tripoli gevlucht.

Terwijl Benghazi zich overgaf, rukte het Britsche gemechaniseerde leger over een afstand van ruim 240 km op door een woestijngebied, waar geen water te krijgen was, komende van Mechili, en sneden den terugtocht der Italiaansche colonnes van Benghazi 2 uren voordat de Italiaansche troepen het punt van den strijd bereikten, af.

Na een strijd, die 36 uren duurde, gedurende welke de Italianen twee wanhopige pogingen deden om door te breken, was alles voorbij.

Tanger behoudt een bijzonder statuut

Madrid, 11 Februari (Reuter). Volgens een besluit, dat heden door den Spaanschen Hoogen Commissaris voor Marokko werd uitgegeven, zal Tanger een speciaal douane- en monetaire regiem krijgen.

Het officiële Spaansche nieuwsagentschap, dat bijzonderheden geeft, verklaart dat, aangezien Spanje niet wenscht dat omstandigheden, die strijdig zijn met het huidige politieke regiem te Tanger, de economie en den handel van Tanger zullen beïnvloeden, de vrije circulatie van alle betaalmiddelen naast de peseta zal worden toegestaan.

De wederuitvoer van goederen uit Tanger zal verboden zijn.

De weerslag van Churchills rede

Gunstige pers in Amerika

New York, 14 Febr. (Reuter). Alle inlichtingen, welke op het oogenblik beschikbaar zijn, wijzen erop, dat Churchills rede in den afgeloopen nacht op het psychologisch nauwkeurig juiste oogenblik kwam, toen zij de Amerikaansche publieke opinie zeer gelegen kwam. Het nieuws van de Britsche overwinningen in Noord-Afrika en de verwachtingen terzake van de verklaringen van Wendell Willkie, bij zijn terugkomst van zijn geslaagde reis naar Engeland, stimuleerde de publieke belangstelling voor de buitenlandsche aangelegenheden in alle delen van Amerika.

Deze belangstelling is versterkt door Churchills rede, welke in de meeste staten van Amerika duidelijk te hooren was en praktisch unaniem door de meeste invloedrijke dagbladen van het geheele land werd goedgekeurd.

De „New York Times“ schreef in een hoofdartikel onder den titel „Churchills vertrouwen“, dat de Britsche premier geen vrees behoeft te koesteren, dat zijn jongste dringende beroep onbeantwoord zal blijven.

De New York Herald Tribune vergeleek deze rede met „de diepe stilte, welke Mussolini omgeeft“ en met „het krankzinnige samenstel van onsamenvhangende historische verdraaiingen, en op niets gebaseerde bluff, welke onlangs door Berlijn gelanceerd werden.“ Dit invloedrijke blad vergeleek voorts de feitelijke krachten en verlaarde, dat de Britsche oorlogskracht een kolossale macht is, welke den vernietigenden slag met beslissend resultaat kan toebrengen. „Men zou niet graag een Italiaansche fascist of Duitse nazi zijn, wanneer men naa. deze uitzending heeft geluisterd“, zoo vervolgde het blad.

De toonaangevende bladen buiten New York zijn eveneens diep onder den indruk. De Washington Post verklaarde, dat de Amerikaansche luisteraars „hernieuwde hoop zullen putten uit den rede, wat betreft de Engelsche wil tot overwinnen.“

De Cleveland Plaindealer zwaaid Churchill lof toe voor zijn eenvoudige eerlijkheid in de taxatie van de gevaren, welke hij zijn volk en de wereld voorhield, terwijl de Kansas City Star zijn voldoening er over uitsprekt, dat Engeland geen Amerikaansche leger noodig heeft maar slechts Amerikaansche oorlogsmateriaal.

De St. Louis Globedispach leverde den volgende commentaar: „Churchill vertolkte het onwrikbare vertrouwen, dat het Britsche volk aan een aanval op de Britsche eilanden het hoofd kan en zal bieden. Dit vertrouwen deelen wij.“

Oorkonde voor de Koningin

Festiviteit op een Nederlandschen oorlogsbodem

Londen, 12 Februari (Aneta A.N.P.). In een bekende Britsche vlootbasis, aan boord van een Nederlandsch oorlogsschip een van de laatste aanwinsten van de Koninklijke Nederlandsche Marine — bood heden het comité „Neerlands Vrijheidsdag“ aan Hare Majesteit de Koningin een oorkonde aan ter herinnering aan de geënkwaardige viering van Hare Majesteits verjaardag op 31 Augustus 1940.

Hare Majesteit Koningin Wilhelmina werd aan boord van het schip ontvangen door den bevelhebber van de Nederlandsche zeestrijdkrachten vice-admiraal Furstner, den eersten minister Prof. P. S. Gerbrandy, en anderen.

De president van het comité, de heer P. Rijkens, voerde het woord bij de aanbieding van de oorkonde, welke inhoudt hij aan Hare Majesteit de Koningin voorlaas.

Koningin Wilhelmina antwoordde. Daarna bracht de Landsvrouw een driewerf hoera uit op het vaderland, de commandant van den Nederlandschen bodem bracht eveneens een driewerf hoera uit, op Oranje en de Koningin, waarmee allen instemden.

Later had aan boord van het schip een middagmaal plaats, waaraan Hare Majesteit de Koningin meezan.

Voorts onderhield de Landsvrouw zich met matrozen op het achterdek.

De Londensche Uitkijk.

De desertie van De Geer

Herhaalde waarschuwingen en bindende beloften aan de regering verbroken

ZIEKTEBEELD VAN EEN OUD MAN

Londen, 7 Febr.

De repatriatie van den heer De Geer is verbijsterend nieuws voor ons, maar men moet geenszins denken dat dit als een volmaakte verrassing komt. Reeds lang beschouwde men met toenemende beklemming zijn gerede verblijf te Lissabon.

Van het begin van zijn ballingschap af is het met De Geer een droevige geschiedenis geweest. De beslissing om uit Nederland te vertrekken is namelijk in afwezigheid van minister De Geer genomen. De Geer opgevoerd voortdurend, hij was geen leider maar is meegesleept.

Daarna is het hem niet meer gelukt om los te komen uit zijn typische neurale mentaliteit. Spotters noemden den premier reeds vroeger „neutraal“. Doch zij hebben niet geweten hoe dicht zij bij de waarheid waren.

Te Londen bleef hij zich verzetten tegen allerlei maatregelen die na de bezetting werkelijk gemotiveerd waren.

Bonafide vaderlander.

Toch zou men totaal verkeerd doen te denken dat de oud-premier geen volmaakt bonafide vaderlander zou zijn.

Maar zijn vermoeide geest is vastgelepen. Zijn gedachtegang was niet langer capabel om met de omstandigheden mee te komen. Een droevige omstandigheid echter was dat de oude onverzettelijkheid van De Geer bleef.

Dit schiep een onhoudbaren toestand; op deze wijze kon hij niet langer in de regering gehandhaafd worden, waardoor hij moest aftreden.

Daartoe was de minister-president in het geheel niet bereid, doch zijn heengaan was onvermijdelijk geworden.

Ziekte geen voorwendsel

Men heeft eenigen tijd geleden gezegd dat zijn ziekte zijn heengaan noodzakelijk maakte. Zijn ziekte was echter geen voorwendsel.

Doch De Geer wilde zelf zijn verzwakking niet erkennen, en bleef. Verbitterd verklaarde hij dat zijn loopbaan nog niet geëindigd was.

Hij verwees zelf aan zijn vroegere partij-vrienden hun vriendelijke afscheidswaarden. Hij meende dat het in de bedoeling van zijn medestanders was hem dood te verklaren, terwijl hij zelf meende dat hij in het geheel niet dood was.

Bindende belofte.

Dit is, in het kort, de diep-tragische situatie. Na het aftreden van den minister-president werd zijn positie hem ondragelijk, waaraan zijn werkloosheid natuurlijk geen goed deed.

Hij verlangde vurig naar zijn vrouw terug te keeren, waarvan hij de onmogelijkheid zelf niet beseftte.

In Londen zocht men naar een uitweg, en men bedacht een lastgeving naar Java, waar De Geer familieleden heeft.

De regering bleef hem echter wantrouwen, en dit wantrouwen werd in niet mindere mate door de Engelsche autoriteiten gedeeld.

Men meende reeds dat minister De Geer plannen had om naar Nederland te vertrekken en daarom werden bindende beloften van hem geëischt toen hij uitsverloft aanvroeg, hetgeen hem werd verstrekt.

Herhaalde waarschuwing.

Na zijn aankomst te Lissabon ontving de Nederlandsche regering van Engelse zijde de oorkonde van geruchten dat De Geer naar Nederland wilde terugkeeren. Daarom ontving hij ten overvloede nogmaals een vermaning naar Java te vertrekken van de Nederlandsche regering, waarop van zijn kant een nieuwe verzekering volgde dat hij naar Indië zou gaan.

Deze geruststelling week te Londen later weer voor onrust. Daarom komt zijn vertrek naar het bezette deel van het rijk niet als een donderslag aan helderen hemel.

Gebroken man.

De Geer heeft niemand onthefing van zijn verplichtingen gevraagd. Hij heeft eenvoudig uitgevoerd wat hij in zijn onderbewustzijn ten allen tijde heeft gewild.

Toen hij het bericht ontving dat zijn echtgenoot ernstig ziek was is met onweerstaanbaar geweld een morele instorting gevolgd.

Doodverklaard

De ontsteltenis en verantwoordiging van de Nederlandsche regering is thans onzaglijk. Deze heeft weerklonken in een mededelingen verklaring van Radio-Oranje. Uit Lissabon hebben wij vernomen, van een teruggekeerde vreemde, dat De Geer, gewoonlijk tien uur per dag schreef in de leeskamer van Hotel Estoril.

De vrees is ongekend dat De Geer vrijwillig zal medewerken zich na zijn terugkeer door de Duitschers als propaganda te laten gebruiken.

Maar de doodelijke radio-verklaring was desniettemin noodig om Duitse propaganda te voorkomen.

Invasie-lawaal.

Verder is een middelpunt van aandacht de reis van Darlan naar Parijs, waarbij het ergste niet wordt gevreesd, maar waarvan men evenmin een bevredigende afloop verwacht, indien de Duitschers hun eischen tenminste niet zullen overdriven. Men vreest eigenlijk het meest voor de mogelijkheid dat Hitler verder tactisch zal optreden en zijn verdere stappen in etappen zal voorbereiden. Het is echter de vraag of Hitler hiervoor tijd heeft. Onderwijl gaan de Engelsen voort een groote drukte te maken over de invasie, zoo erg dat zelfs de Duitschers zich hierover verbazen. Het hoofddoel van de Engelsche regering is te verhinderen dat er een „Magnet-lijn“ gevestigd wordt, en een overduidelijke defensie gerustheid in het binnenland. Overigens wordt de invasie enkel als een politiek probleem beschouwd, dat plaats zou vinden indien Hitler een wanhoopsdaad als eenigen uitweg zou beschouwen, maar niet meer als een redelijk militair plan.

VILLANUS.

(Nadruk verboden)

JAPANSCH IMMIGRATIE IN DE PHILIPPIJNEN

VERMINDERD

Manila, 10 Februari (Reuter). Vele Filippijns zien een bewijs van de toenemende spanning tusschen de Verenigde Staten en Japan in de officiële cijfers, welke door de immigratie-commissie werden gepubliceerd.

Uit deze cijfers blijkt n.l. dat de laatste zes maanden slechts 530 Japanners op de Philippijnen zijn aangekomen, terwijl 2000 naar Japan zijn teruggekeerd.

Berlijn, 7 Febr. (Reuter). Het communiqué van de Duitse legerleiding be-

weert terzake van de operaties van de R.A.F. boven Noord-Frankrijk in den afgeloopen nacht, dat eenige vliegtuigen tot het bezette gebied aan de Kanaalkust trachten door te dringen en dat eenige kleine branden zouden zijn veroorzaakt in een havenplaats. Het communiqué voegt hier nog aan toe, dat een R.A.F.-bommenwerper gedurende deze raids zou zijn neergeschoten en een noodlanding zou hebben moeten maken.

De eerste bom, welke te Dublin viel en vernietigde zoveel te doen is geweest, kwam vlak bij een complex woningen terecht, waarna daken en vensters werden beschadigd. (Copyright „De Sumatra Post“, — Nadruk verboden).

MUSSOLINI STREEFT HITLER NAAR DEN KROON

*In de techniek van verraad
en bedrog*

Prachtige woorden en geloften, daden in
strijd daarmee

EEN REEKS SPREKENDE VOORBEELDEN

Enige maanden geleden heeft een publicatie onder den titel: „Een Hitler-kalender“ het licht gezien, waarin in chronologische volgorde een aantal beloften van Hitler de revue passeerden, die allen zonder onderscheid later vlotweg gebroken werden.

Als waardig pendant daarvan moge hier, onder volgen een opsomming van uitspreken uit speeches en geschriften van zijn As-partner, die tezamen een niet minder merkwaardigen kalender vormen en waaruit blijkt, dat Mussolini in de techniek van verraad en bedrog den senior vennoot naar de kroon streeft. De heeren zijn volkomen aan elkaar gewaagd.

Over fascistische moraliteit. Fascisme is geen export-artikel. Aldus sprak de Duce op 3 Maart 1928, in de Kamer.

Maar op 27 October 1930 liet hij de pretentie varen, dat het fascisme enkel voor binnenlands gebruik bestemd is. „De strijd ontwikkelt zich van nu af aan over de gehele wereld“, verklaarde hij, „in alle landen staat het fascisme thans op de agenda. De verklaring, dat het geen export-artikel is, is niet van mijn afkomstig.“

In „Excelsior“ van 21 Augustus 1932 schrijvende over de te handen zijnde Economische Wereld Conferentie verklaarde Mussolini, dat „bittere ervaring“ geleerd heeft, dat waaraan de wereld thans het dringendste behoefte heeft, de wedergeboorte van internationale krachten, die samenwerken om een gemeenschappelijk doel te bereiken, en de verdwijning van de atmosfeer van bezorgdheid en wantrouwen, welke tot dusver het economische leven stordt heeft beïnvloed.“

Maar omstreeks 1935 maakte Mussolini er aanspraak op, dat Italië op den goeden weg was om in zijn eigen economische behoefte te voorzien.

De Duce bevestigt de bereidwilligheid van de Italiaansche regering om de doeltreffendheid van het embleem van het Roode Kruis veilig te stellen. Met het oog daarop zijn strikte bevelen gegeven, als gevolg van de innige overtuiging der Italiaansche regering ten aanzien van de groote betekenis van het Roode Kruis voor alle belangen hebbende staten. Het embleem moet zorgvuldig ontzien en mag of geen enkele wijze misbruikt worden. Aldus in een adres aan het Internationale Roode Kruis op 30 Maart 1936.

In 1936 werden in Geneve de bewijzen overgelegd van opzettelijke Italiaansche aanvallen op eenheden van het Roode Kruis in Abyssinië.

Toen op 18 Maart 1938 hem te Tripolis het Zwaard van den Islam plechtig werd overhandigd, sprak de Duce de gulden woorden: „Gij weet, dat ik spaarzaam ben met beloften, maar wat ik belooft, kom ik na“. Vijf dagen later oordeerde hij, op den 18den verjaardag van de stichting van de Fascistische partij: „Tegenover de kwade trouw van anderen stellen wij onkreukbare loyaliteit, tegenover den berg van leugens, die anderen debiteren den heftigen schallenden klarenstoot van onze waarheid.“

Ter gelegenheid van de aankondiging der oorlogverklaring op 10 Juni 1940 maakte hij „nog moediger“. „In een gedenkwaardige bijeenkomst in Berlijn“, bralde hij, „zeide ik, dat overeenkomstig de wetten der fascistische moraliteit de een vriend den anderen tot het laatste toe bijstaat“. Wij hebben ons woord aan Duitsland verpand en houden ons daaraan.“

Deze wetten van de fascistische moraliteit werden eenigszins anders geïnterpreteerd in een speech van Mussolini op 3 Januari 1925. „Gij zult begrijpen, dat als men geruimen tijd samen heeft geleefd met ruzigenoten, aan wie men eeuwige dankbaarheid verschuldigd is voor het geen zij hebben gedaan, er een pauze moet intreden en dan dient te worden nagegaan of in de toekomst dezelfde route met dezelfde reisgenooten kan worden ingeslagen.“

Vredesgeloften. In een boodschap, opgenomen in het British Movietone-nieuwsjournaal op 5 Januari 1931 beloofde de Duce: „Ik stel er prijs op om al het nuttelooze gesnater en den laster van de lieden, die beweren zeker te weten, dat Italië zich op oorlog voorbereidt, af te wijzen en te desavoueren... Italië zal uit eigen beweging nimmer een oorlog uitlokken“. Een half jaar later verklaarde hij te Ravenna in vrede te willen leven met alle landen, onverschillig of deze vrede van wel dichtbij gelegen waren. En weer een half jaar later drukte een Berlijnsch blad zijn verzekering af, dat het Italiaansche volk een blijvende afspraak tusschen de mogendheden onderling voorstond om een vreedzaam ontwikkelings van de kleinere staten beter te kunnen bevorderen. Toen de uitdrukking van Italië uit den Volkenbond in breeden kring ongerustheid verwekte, gaf hij vanaf het balkon van het Palazzo Venezia op 11 December 1937 toe, dat het een gebeurtenis van geweldige historische betekenis was en de gevolgen niet ten volle konden worden overzien, maar zussend liet hij erop volgen, dat het geen afwijking betekende van de hoofdlijnen der Italiaansche politiek, welke gericht bleef op samenwerking en vrede.

Abessinië. In Maart 1934 was het hoofdtijde in zijn toespraken met betrekking tot dit ongelukkige land, dat geen territoriale veroveringen worden beoogd. Het is al beschaving en vredelievendheid wat de klok slaat. De positie van Italië in de Oude Wereldzee bepaalt het Italiaansche recht en den Italiaanschen plicht om Afrika te beschaven. Ik wensch privileges zomin als monopolies, orgelt onze dictator, en ieder spoor van oorlogszuchtigheid is mij vreemd.

Op 3 October 1935 viel Italië Abessinië binnen.

Albanië. De aandoenlijke bedoelingen ten opzichte van Albanië nemen in de speeches van den Duce een ruime plaats in. Als specimen van zijn welwillendheid moge dienen een uitspraak van den Duce, gedaan in Mei 1933, waarin hij van de Italiaansche politiek ten opzichte van het nabuurland aan de overzijde van de Adriatische zee verklaart, dat zij volkomen duidelijk en ten eegennamen oprecht is. Haar eenigste doel is om den staat van onafhankelijkheid van het land dat zeuwenlang in vrede en vriendschap met ons Italianen heeft geleefd, te handhaven en te eerbiedigen.

Op 7 April, Goeden Vrijdag 1939 viel Italië Albanië binnen.

Oostenrijk. Ook voor dit land is door Mussolini jaarlijks uit vriendschap geheuld. Steeds verklaarde hij zijn integriteit en onafhankelijkheid te zullen beschermen, zoodat zelfs enkel divisies naar den Brenner, om zijn tegenwoordigen boezemvriend te intimideeren.

In de „Popolo d'Italia“ van 13 Februari 1935 schreef hij woordelijk: „In het communiqué, dat aan het slot van mijn onderhoud met den Kanselier der Oostenrijksche republiek werd verstrekt, werd een toespeling gemaakt op de historische zending van Oostenrijk, en verklaard, dat op grond daarvan zijn onafhankelijkheid en zijn autonomie geëerbiedigd moesten worden... Oostenrijk is, natuurlijk, een Duitschland

even Duitsch als Pruisen, dat in den grond Slavisch is, slechts met moede germaniseerd. Niemand kan het Duitse karakter van Oostenrijk weerspreken, maar de uitwendige vorm, de expressie, de levenshouding van het Oostenrijksche Duitstum zijn geheel verschillend van het Pruisische.“

Wij staan tegenover twee werelden, die in den loop der eeuwen in geheel andere sferen hebben rondgedraaid en op het slagveld vaak tegenover elkaar hebben gestaan... De Duitse Weltanschauung te bevrijden van haar eenzijdigheid, haar ruwheid en al wat haar in de oogen van andere volkeren minderwaardig maakt — dat kan de taak worden van den Oostenrijkschen geest in al zijn verschijningsvormen, van af politiek tot literatuur... Er bestaat een Oostenrijksche geest, die zich op eigen wijze manifesteert. Zijn facetten zijn vooraf beïnvloed door de cultuur van het Latijnsche Westen, belichaamd in Italië... Ik geloof, dat na verloop van tijd het krachtiger worden van den staat, en de verbetering van zijn huishouding de overtuiging zullen geven, dat Oostenrijk reden van bestaan heeft, d.w.z. dat er een tweede Duitschland in Europa kan bestaan, Duitsch, maar meester over zijn eigen lot.“

De woorden zijn voorwaar zoet als honing, maar.....

Toen op 12 Maart 1938 Duitschland Oostenrijk binnenviel deed Mussolini zijn neus bloeden. Vier dagen later verklaarde hij: „Italië heeft nimmer, direct of indirect, eenige garantie gegeven om de Oostenrijksche onafhankelijkheid te verdedigen.“

Polen. Op allerlei wijze en bij verschillende gelegenheden heeft de Duce zijn sympathieën voor dit land uitgebaaid. In 1926 stundte hij hartstoechtelijk de opname van Polen in de Conell van den Volkenbond als permanent lid. En gedurende het diplomatiek offensief aan den vooravond van den oorlog met Abessinië gaf hij in een interview met de Kurjer Warszawski op 19 September 1935 blijk van diepe erkentelijkheid voor het begrip, dat de Poolse minister van Buitenlandse Zaken had getoond voor het Italiaansche standpunt. Als contraprestatie verklaarde hij: „... op zijn beurt aan Polen de verzekering te geven, dat zijn toestand door Italië volkomen wordt begrepen en dat er een hechte basis voor vriendschap bestaat tusschen de beide volkeren.“

Toen Duitschland op 1 September 1939 Polen binnenviel, had Mussolini zijn vriendschap voor Polen glad vergeten. Vier weken later gaf hij zijn veldtoegang erover te kennen, dat de Poolse kwestie eindelijk geliquideerd was.

Zijn woordbreuk tegenover Griekenland ligt te versch in het geheugen, dan dat daar nog woorden aan behoeven te worden versnipd. Op 10 Juni van het vorig jaar verzekerde hij nog plechtig geen boze bedoelingen te hebben ten opzichte van zijn buurstaten, waarbij hij uitdrukkelijk Griekenland noemde. En op 28 October viel hij het land binnen, d.w.z. hij probeerde het, maar viel er prompt weer uit.

Engeland en zijn bondgenooten. Het bekende Engelsche standpunt met betrekking tot de handhaving van het Europeesche evenwicht, dat oppositie medebrengt tegen hegemonie, van welke mogendheid ook, op het vasteland, is eerst voor het kleine Piedmont en later voor het groote Italië een aansporing geweest om zich ter verdediging van gemeenschappelijke idealen aan de zijde van Engeland te scharen.“

Hier is de Mussolini van 1926 aan het woord, in een interview met de „New-York Times“. In die dagen had zijn verlangen naar een monopolistische positie in de Oude Wereldzee nog geen vorm gekregen, althans zonder eenige spijtigheid keult hij over de verbondenheid van Engeland en Italië, die sedert de verovering van Gibraltar een gemeenschappelijke toekomst hebben als Middellandische zee-mogendheden... „omdat beide landen ernstig verlangen, dat een evenwichtstoestand in deze zône zal worden gehandhaafd als een waarborg voor vrede en welvaart.“

... Ik kan plechtig verklaren, dat het Italiaansche volk met vreugde al datgene zal begroeten, wat het een juistere kijk zal

geven op de grofheid van Engeland en op zijn machtige bijdrage tot de wereldbeschaving... Tusschen Italië, dat momenteel met vasthoudendheid en strenge discipline wederom tracht zijn zonen op te voeden in de deugden, die Rome groot maakten, en Engeland, dat een machtig imperium smeetde op het aanbeeld van Rome en krachtig medehelp om de beschaving te bevorderen, kan slechts vriendschap, innig, oprecht en van ganser harte, bestaan.“

Ten slotte moge nog deze bloem uit den kleurrijken tuil van hartelijke welsprekendheid worden geplukt: Op 5 Juni 1928 orgelde de Duce in den Senaat: „Te zeggen, dat de vriendschap tusschen Groot Britannië en Italië traditioneel is, staat niet gelijk met het herhalen van een gemeenplaats, maar geeft uitdrukking aan de werkelijkheid... De vriendschap tusschen de beide volkeren zit diep. Ik bedoel hiermede, dat zij in het verleden het steeds

even Duitsch als Pruisen, dat in den grond Slavisch is, slechts met moede germaniseerd. Niemand kan het Duitse karakter van Oostenrijk weerspreken, maar de uitwendige vorm, de expressie, de levenshouding van het Oostenrijksche Duitstum zijn geheel verschillend van het Pruisische.“

Wij staan tegenover twee werelden, die in den loop der eeuwen in geheel andere sferen hebben rondgedraaid en op het slagveld vaak tegenover elkaar hebben gestaan... De Duitse Weltanschauung te bevrijden van haar eenzijdigheid, haar ruwheid en al wat haar in de oogen van andere volkeren minderwaardig maakt — dat kan de taak worden van den Oostenrijkschen geest in al zijn verschijningsvormen, van af politiek tot literatuur... Er bestaat een Oostenrijksche geest, die zich op eigen wijze manifesteert. Zijn facetten zijn vooraf beïnvloed door de cultuur van het Latijnsche Westen, belichaamd in Italië... Ik geloof, dat na verloop van tijd het krachtiger worden van den staat, en de verbetering van zijn huishouding de overtuiging zullen geven, dat Oostenrijk reden van bestaan heeft, d.w.z. dat er een tweede Duitschland in Europa kan bestaan, Duitsch, maar meester over zijn eigen lot.“

De woorden zijn voorwaar zoet als honing, maar.....

Toen op 12 Maart 1938 Duitschland Oostenrijk binnenviel deed Mussolini zijn neus bloeden. Vier dagen later verklaarde hij: „Italië heeft nimmer, direct of indirect, eenige garantie gegeven om de Oostenrijksche onafhankelijkheid te verdedigen.“

Polen. Op allerlei wijze en bij verschillende gelegenheden heeft de Duce zijn sympathieën voor dit land uitgebaaid. In 1926 stundte hij hartstoechtelijk de opname van Polen in de Conell van den Volkenbond als permanent lid. En gedurende het diplomatiek offensief aan den vooravond van den oorlog met Abessinië gaf hij in een interview met de Kurjer Warszawski op 19 September 1935 blijk van diepe erkentelijkheid voor het begrip, dat de Poolse minister van Buitenlandse Zaken had getoond voor het Italiaansche standpunt. Als contraprestatie verklaarde hij: „... op zijn beurt aan Polen de verzekering te geven, dat zijn toestand door Italië volkomen wordt begrepen en dat er een hechte basis voor vriendschap bestaat tusschen de beide volkeren.“

Toen Duitschland op 1 September 1939 Polen binnenviel, had Mussolini zijn vriendschap voor Polen glad vergeten. Vier weken later gaf hij zijn veldtoegang erover te kennen, dat de Poolse kwestie eindelijk geliquideerd was.

Zijn woordbreuk tegenover Griekenland ligt te versch in het geheugen, dan dat daar nog woorden aan behoeven te worden versnipd. Op 10 Juni van het vorig jaar verzekerde hij nog plechtig geen boze bedoelingen te hebben ten opzichte van zijn buurstaten, waarbij hij uitdrukkelijk Griekenland noemde. En op 28 October viel hij het land binnen, d.w.z. hij probeerde het, maar viel er prompt weer uit.

Engeland en zijn bondgenooten. Het bekende Engelsche standpunt met betrekking tot de handhaving van het Europeesche evenwicht, dat oppositie medebrengt tegen hegemonie, van welke mogendheid ook, op het vasteland, is eerst voor het kleine Piedmont en later voor het groote Italië een aansporing geweest om zich ter verdediging van gemeenschappelijke idealen aan de zijde van Engeland te scharen.“

Hier is de Mussolini van 1926 aan het woord, in een interview met de „New-York Times“. In die dagen had zijn verlangen naar een monopolistische positie in de Oude Wereldzee nog geen vorm gekregen, althans zonder eenige spijtigheid keult hij over de verbondenheid van Engeland en Italië, die sedert de verovering van Gibraltar een gemeenschappelijke toekomst hebben als Middellandische zee-mogendheden... „omdat beide landen ernstig verlangen, dat een evenwichtstoestand in deze zône zal worden gehandhaafd als een waarborg voor vrede en welvaart.“

... Ik kan plechtig verklaren, dat het Italiaansche volk met vreugde al datgene zal begroeten, wat het een juistere kijk zal

geven op de grofheid van Engeland en op zijn machtige bijdrage tot de wereldbeschaving... Tusschen Italië, dat momenteel met vasthoudendheid en strenge discipline wederom tracht zijn zonen op te voeden in de deugden, die Rome groot maakten, en Engeland, dat een machtig imperium smeetde op het aanbeeld van Rome en krachtig medehelp om de beschaving te bevorderen, kan slechts vriendschap, innig, oprecht en van ganser harte, bestaan.“

Ten slotte moge nog deze bloem uit den kleurrijken tuil van hartelijke welsprekendheid worden geplukt: Op 5 Juni 1928 orgelde de Duce in den Senaat: „Te zeggen, dat de vriendschap tusschen Groot Britannië en Italië traditioneel is, staat niet gelijk met het herhalen van een gemeenplaats, maar geeft uitdrukking aan de werkelijkheid... De vriendschap tusschen de beide volkeren zit diep. Ik bedoel hiermede, dat zij in het verleden het steeds

even Duitsch als Pruisen, dat in den grond Slavisch is, slechts met moede germaniseerd. Niemand kan het Duitse karakter van Oostenrijk weerspreken, maar de uitwendige vorm, de expressie, de levenshouding van het Oostenrijksche Duitstum zijn geheel verschillend van het Pruisische.“

Wij staan tegenover twee werelden, die in den loop der eeuwen in geheel andere sferen hebben rondgedraaid en op het slagveld vaak tegenover elkaar hebben gestaan... De Duitse Weltanschauung te bevrijden van haar eenzijdigheid, haar ruwheid en al wat haar in de oogen van andere volkeren minderwaardig maakt — dat kan de taak worden van den Oostenrijkschen geest in al zijn verschijningsvormen, van af politiek tot literatuur... Er bestaat een Oostenrijksche geest, die zich op eigen wijze manifesteert. Zijn facetten zijn vooraf beïnvloed door de cultuur van het Latijnsche Westen, belichaamd in Italië... Ik geloof, dat na verloop van tijd het krachtiger worden van den staat, en de verbetering van zijn huishouding de overtuiging zullen geven, dat Oostenrijk reden van bestaan heeft, d.w.z. dat er een tweede Duitschland in Europa kan bestaan, Duitsch, maar meester over zijn eigen lot.“

De woorden zijn voorwaar zoet als honing, maar.....

Toen op 12 Maart 1938 Duitschland Oostenrijk binnenviel deed Mussolini zijn neus bloeden. Vier dagen later verklaarde hij: „Italië heeft nimmer, direct of indirect, eenige garantie gegeven om de Oostenrijksche onafhankelijkheid te verdedigen.“

Polen. Op allerlei wijze en bij verschillende gelegenheden heeft de Duce zijn sympathieën voor dit land uitgebaaid. In 1926 stundte hij hartstoechtelijk de opname van Polen in de Conell van den Volkenbond als permanent lid. En gedurende het diplomatiek offensief aan den vooravond van den oorlog met Abessinië gaf hij in een interview met de Kurjer Warszawski op 19 September 1935 blijk van diepe erkentelijkheid voor het begrip, dat de Poolse minister van Buitenlandse Zaken had getoond voor het Italiaansche standpunt. Als contraprestatie verklaarde hij: „... op zijn beurt aan Polen de verzekering te geven, dat zijn toestand door Italië volkomen wordt begrepen en dat er een hechte basis voor vriendschap bestaat tusschen de beide volkeren.“

Toen Duitschland op 1 September 1939 Polen binnenviel, had Mussolini zijn vriendschap voor Polen glad vergeten. Vier weken later gaf hij zijn veldtoegang erover te kennen, dat de Poolse kwestie eindelijk geliquideerd was.

Zijn woordbreuk tegenover Griekenland ligt te versch in het geheugen, dan dat daar nog woorden aan behoeven te worden versnipd. Op 10 Juni van het vorig jaar verzekerde hij nog plechtig geen boze bedoelingen te hebben ten opzichte van zijn buurstaten, waarbij hij uitdrukkelijk Griekenland noemde. En op 28 October viel hij het land binnen, d.w.z. hij probeerde het, maar viel er prompt weer uit.

Engeland en zijn bondgenooten. Het bekende Engelsche standpunt met betrekking tot de handhaving van het Europeesche evenwicht, dat oppositie medebrengt tegen hegemonie, van welke mogendheid ook, op het vasteland, is eerst voor het kleine Piedmont en later voor het groote Italië een aansporing geweest om zich ter verdediging van gemeenschappelijke idealen aan de zijde van Engeland te scharen.“

Hier is de Mussolini van 1926 aan het woord, in een interview met de „New-York Times“. In die dagen had zijn verlangen naar een monopolistische positie in de Oude Wereldzee nog geen vorm gekregen, althans zonder eenige spijtigheid keult hij over de verbondenheid van Engeland en Italië, die sedert de verovering van Gibraltar een gemeenschappelijke toekomst hebben als Middellandische zee-mogendheden... „omdat beide landen ernstig verlangen, dat een evenwichtstoestand in deze zône zal worden gehandhaafd als een waarborg voor vrede en welvaart.“

... Ik kan plechtig verklaren, dat het Italiaansche volk met vreugde al datgene zal begroeten, wat het een juistere kijk zal

geven op de grofheid van Engeland en op zijn machtige bijdrage tot de wereldbeschaving... Tusschen Italië, dat momenteel met vasthoudendheid en strenge discipline wederom tracht zijn zonen op te voeden in de deugden, die Rome groot maakten, en Engeland, dat een machtig imperium smeetde op het aanbeeld van Rome en krachtig medehelp om de beschaving te bevorderen, kan slechts vriendschap, innig, oprecht en van ganser harte, bestaan.“

Ten slotte moge nog deze bloem uit den kleurrijken tuil van hartelijke welsprekendheid worden geplukt: Op 5 Juni 1928 orgelde de Duce in den Senaat: „Te zeggen, dat de vriendschap tusschen Groot Britannië en Italië traditioneel is, staat niet gelijk met het herhalen van een gemeenplaats, maar geeft uitdrukking aan de werkelijkheid... De vriendschap tusschen de beide volkeren zit diep. Ik bedoel hiermede, dat zij in het verleden het steeds

even Duitsch als Pruisen, dat in den grond Slavisch is, slechts met moede germaniseerd. Niemand kan het Duitse karakter van Oostenrijk weerspreken, maar de uitwendige vorm, de expressie, de levenshouding van het Oostenrijksche Duitstum zijn geheel verschillend van het Pruisische.“

Wij staan tegenover twee werelden, die in den loop der eeuwen in geheel andere sferen hebben rondgedraaid en op het slagveld vaak tegenover elkaar hebben gestaan... De Duitse Weltanschauung te bevrijden van haar eenzijdigheid, haar ruwheid en al wat haar in de oogen van andere volkeren minderwaardig maakt — dat kan de taak worden van den Oostenrijkschen geest in al zijn verschijningsvormen, van af politiek tot literatuur... Er bestaat een Oostenrijksche geest, die zich op eigen wijze manifesteert. Zijn facetten zijn vooraf beïnvloed door de cultuur van het Latijnsche Westen, belichaamd in Italië... Ik geloof, dat na verloop van tijd het krachtiger worden van den staat, en de verbetering van zijn huishouding de overtuiging zullen geven, dat Oostenrijk reden van bestaan heeft, d.w.z. dat er een tweede Duitschland in Europa kan bestaan, Duitsch, maar meester over zijn eigen lot.“

De woorden zijn voorwaar zoet als honing, maar.....

Toen op 12 Maart 1938 Duitschland Oostenrijk binnenviel deed Mussolini zijn neus bloeden. Vier dagen later verklaarde hij: „Italië heeft nimmer, direct of indirect, eenige garantie gegeven om de Oostenrijksche onafhankelijkheid te verdedigen.“

Polen. Op allerlei wijze en bij verschillende gelegenheden heeft de Duce zijn sympathieën voor dit land uitgebaaid. In 1926 stundte hij hartstoechtelijk de opname van Polen in de Conell van den Volkenbond als permanent lid. En gedurende het diplomatiek offensief aan den vooravond van den oorlog met Abessinië gaf hij in een interview met de Kurjer Warszawski op 19 September 1935 blijk van diepe erkentelijkheid voor het begrip, dat de Poolse minister van Buitenlandse Zaken had getoond voor het Italiaansche standpunt. Als contraprestatie verklaarde hij: „... op zijn beurt aan Polen de verzekering te geven, dat zijn toestand door Italië volkomen wordt begrepen en dat er een hechte basis voor vriendschap bestaat tusschen de beide volkeren.“

Toen Duitschland op 1 September 1939 Polen binnenviel, had Mussolini zijn vriendschap voor Polen glad vergeten. Vier weken later gaf hij zijn veldtoegang erover te kennen, dat de Poolse kwestie eindelijk geliquideerd was.

Zijn woordbreuk tegenover Griekenland ligt te versch in het geheugen, dan dat daar nog woorden aan behoeven te worden versnipd. Op 10 Juni van het vorig jaar verzekerde hij nog plechtig geen boze bedoelingen te hebben ten opzichte van zijn buurstaten, waarbij hij uitdrukkelijk Griekenland noemde. En op 28 October viel hij het land binnen, d.w.z. hij probeerde het, maar viel er prompt weer uit.

Engeland en zijn bondgenooten. Het bekende Engelsche standpunt met betrekking tot de handhaving van het Europeesche evenwicht, dat oppositie medebrengt tegen hegemonie, van welke mogendheid ook, op het vasteland, is eerst voor het kleine Piedmont en later voor het groote Italië een aansporing geweest om zich ter verdediging van gemeenschappelijke idealen aan de zijde van Engeland te scharen.“

Hier is de Mussolini van 1926 aan het woord, in een interview met de „New-York Times“. In die dagen had zijn verlangen naar een monopolistische positie in de Oude Wereldzee nog geen vorm gekregen, althans zonder eenige spijtigheid keult hij over de verbondenheid van Engeland en Italië, die sedert de verovering van Gibraltar een gemeenschappelijke toekomst hebben als Middellandische zee-mogendheden... „omdat beide landen ernstig verlangen, dat een evenwichtstoestand in deze zône zal worden gehandhaafd als een waarborg voor vrede en welvaart.“

... Ik kan plechtig verklaren, dat het Italiaansche volk met vreugde al datgene zal begroeten, wat het een juistere kijk zal

geven op de grofheid van Engeland en op zijn machtige bijdrage tot de wereldbeschaving... Tusschen Italië, dat momenteel met vasthoudendheid en strenge discipline wederom tracht zijn zonen op te voeden in de deugden, die Rome groot maakten, en Engeland, dat een machtig imperium smeetde op het aanbeeld van Rome en krachtig medehelp om de beschaving te bevorderen, kan slechts vriendschap, innig, oprecht en van ganser harte, bestaan.“

Ten slotte moge nog deze bloem uit den kleurrijken tuil van hartelijke welsprekendheid worden geplukt: Op 5 Juni 1928 orgelde de Duce in den Senaat: „Te zeggen, dat de vriendschap tusschen Groot Britannië en Italië traditioneel is, staat niet gelijk met het herhalen van een gemeenplaats, maar geeft uitdrukking aan de werkelijkheid... De vriendschap tusschen de beide volkeren zit diep. Ik bedoel hiermede, dat zij in het verleden het steeds

even Duitsch als Pruisen, dat in den grond Slavisch is, slechts met moede germaniseerd. Niemand kan het Duitse karakter van Oostenrijk weerspreken, maar de uitwendige vorm, de expressie, de levenshouding van het Oostenrijksche Duitstum zijn geheel verschillend van het Pruisische.“

Wij staan tegenover twee werelden, die in den loop der eeuwen in geheel andere sferen hebben rondgedraaid en op het slagveld vaak tegenover elkaar hebben gestaan... De Duitse Weltanschauung te bevrijden van haar eenzijdigheid, haar ruwheid en al wat haar in de oogen van andere volkeren minderwaardig maakt — dat kan de taak worden van den Oostenrijkschen geest in al zijn verschijningsvormen, van af politiek tot literatuur... Er bestaat een Oostenrijksche geest, die zich op eigen wijze manifesteert. Zijn facetten zijn vooraf beïnvloed door de cultuur van het Latijnsche Westen, belichaamd in Italië... Ik geloof, dat na verloop van tijd het krachtiger worden van den staat, en de verbetering van zijn huishouding de overtuiging zullen geven, dat Oostenrijk reden van bestaan heeft, d.w.z. dat er een tweede Duitschland in Europa kan bestaan, Duitsch, maar meester over zijn eigen lot.“

De woorden zijn voorwaar zoet als honing, maar.....

Toen op 12 Maart 1938 Duitschland Oostenrijk binnenviel deed Mussolini zijn neus bloeden. Vier dagen later verklaarde hij: „Italië heeft nimmer, direct of indirect, eenige garantie gegeven om de Oostenrijksche onafhankelijkheid te verdedigen.“

Polen. Op allerlei wijze en bij verschillende gelegenheden heeft de Duce zijn sympathieën voor dit land uitgebaaid. In 1926 stundte hij hartstoechtelijk de opname van Polen in de Conell van den Volkenbond als permanent lid. En gedurende het diplomatiek offensief aan den vooravond van den oorlog met Abessinië gaf hij in een interview met de Kurjer Warszawski op 19 September 1935 blijk van diepe erkentelijkheid voor het begrip, dat de Poolse minister van Buitenlandse Zaken had getoond voor het Italiaansche standpunt. Als contraprestatie verklaarde hij: „... op zijn beurt aan Polen de verzekering te geven, dat zijn toestand door Italië volkomen wordt begrepen en dat er een hechte basis voor vriendschap bestaat tusschen de beide volkeren.“

Toen Duitschland op 1 September 1939 Polen binnenviel, had Mussolini zijn vriendschap voor Polen glad vergeten. Vier weken later gaf hij zijn veldtoegang erover te kennen, dat de Poolse kwestie eindelijk geliquideerd was.

Zijn woordbreuk tegenover Griekenland ligt te versch in het geheugen, dan dat daar nog woorden aan behoeven te worden versnipd. Op 10 Juni van het vorig jaar verzekerde hij nog plechtig geen boze bedoelingen te hebben ten opzichte van zijn buurstaten, waarbij hij uitdrukkelijk Griekenland noemde. En op 28 October viel hij het land binnen, d.w.z. hij probeerde het, maar viel er prompt weer uit.

Engeland en zijn bondgenooten. Het bekende Engelsche standpunt met betrekking tot de handhaving van het Europeesche evenwicht, dat oppositie medebrengt tegen hegemonie, van welke mogendheid ook, op het vasteland, is eerst voor het kleine Piedmont en later voor het groote Italië een aansporing geweest om zich ter verdediging van gemeenschappelijke idealen aan de zijde van Engeland te scharen.“

Hier is de Mussolini van 1926 aan het woord, in een interview met de „New-York Times“. In die dagen had zijn verlangen naar een monopolistische positie in de Oude Wereldzee nog geen vorm gekregen, althans zonder eenige spijtigheid keult hij over de verbondenheid van Engeland en Italië, die sedert de verovering van Gibraltar een gemeenschappelijke toekomst hebben als Middellandische zee-mogendheden... „omdat beide landen ernstig verlangen, dat een evenwichtstoestand in deze zône zal worden gehandhaafd als een waarborg voor vrede en welvaart.“

... Ik kan plechtig verklaren, dat het Italiaansche volk met vreugde al datgene zal begroeten, wat het een juistere kijk zal

geven op de grofheid van Engeland en op zijn machtige bijdrage tot de wereldbeschaving... Tusschen Italië, dat momenteel met vasthoudendheid en strenge discipline wederom tracht zijn zonen op te voeden in de deugden, die Rome groot maakten, en Engeland, dat een machtig imperium smeetde op het aanbeeld van Rome en krachtig medehelp om de beschaving te bevorderen, kan slechts vriendschap, innig, oprecht en van ganser harte, bestaan.“

Ten slotte moge nog deze bloem uit den kleurrijken tuil van hartelijke welsprekendheid worden geplukt: Op 5 Juni 1928 orgelde de Duce in den Senaat: „Te zeggen, dat de vriendschap tusschen Groot Britannië en Italië traditioneel is, staat niet gelijk met het herhalen van een gemeenplaats, maar geeft uitdrukking aan de werkelijkheid... De vriendschap tusschen de beide volkeren zit diep. Ik bedoel hiermede, dat zij in het verleden het steeds

even Duitsch als Pruisen, dat in den grond Slavisch is, slechts met moede germaniseerd. Niemand kan het Duitse karakter van Oostenrijk weerspreken, maar de uitwendige vorm, de expressie, de levenshouding van het Oostenrijksche Duitstum zijn geheel verschillend van het Pruisische.“

Wij staan tegenover twee werelden, die in den loop der eeuwen in geheel andere sferen hebben rondgedraaid en op het slagveld vaak tegenover elkaar hebben gestaan... De Duitse Weltanschauung te bevrijden van haar eenzijdigheid, haar ruwheid en al wat haar in de oogen van andere volkeren minderwaardig maakt — dat kan de taak worden van den Oostenrijkschen geest in al zijn verschijningsvormen, van af politiek tot literatuur... Er bestaat een Oostenrijksche geest, die zich op eigen wijze manifesteert. Zijn facetten zijn vooraf beïnvloed door de cultuur van het Latijnsche Westen, belichaamd in Italië... Ik geloof, dat na verloop van tijd het krachtiger worden van den staat, en de verbetering van zijn huishouding de overtuiging zullen geven, dat Oostenrijk reden van bestaan heeft, d.w.z. dat er een tweede Duitschland in Europa kan bestaan, Duitsch, maar meester over zijn eigen lot.“

De woorden zijn voorwaar zoet als honing, maar.....

Toen op 12 Maart 1938 Duitschland Oostenrijk binnenviel deed Mussolini zijn neus bloeden. Vier dagen later verklaarde hij: „Italië heeft nimmer, direct of indirect, eenige garantie gegeven om de Oostenrijksche onafhankelijkheid te verdedigen.“

Polen. Op allerlei wijze en bij verschillende gelegenheden heeft de Duce zijn sympathieën voor dit land uitgebaaid. In 1926 stundte hij hartstoechtelijk de opname van Polen in de Conell van den Volkenbond als permanent lid. En gedurende het diplomatiek offensief aan den vooravond van den oorlog met Abessinië gaf hij in een interview met de Kurjer Warszawski op 19 September 1935 blijk van diepe erkentelijkheid voor het begrip, dat de Poolse minister van Buitenlandse Zaken had getoond voor het Italiaansche standpunt. Als contraprestatie verklaarde hij: „... op zijn beurt aan Polen de verzekering te geven, dat zijn toestand door Italië volkomen wordt begrepen en dat er een hechte basis voor vriendschap bestaat tusschen de beide volkeren.“

Toen Duitschland op 1 September 1939 Polen binnenviel, had Mussolini zijn vriendschap voor Polen glad vergeten. Vier weken later gaf hij zijn veldtoegang erover te kennen, dat de Poolse kwestie eindelijk geliquideerd was.

Zijn woordbreuk tegenover Griekenland ligt te versch in het geheugen, dan dat daar nog woorden aan behoeven te worden versnipd. Op 10 Juni van het vorig jaar verzekerde hij nog plechtig geen boze bedoelingen te hebben ten opzichte van zijn buurstaten, waarbij hij uitdrukkelijk Griekenland noemde. En op 28 October viel hij het land binnen, d.w.z. hij probeerde het, maar viel er prompt weer uit.

Engeland en zijn bondgenooten. Het bekende Engelsche standpunt met betrekking tot de handhaving van het Europeesche

Stichting „Nederland ter Zee”

Voorgeschiedenis

Ongeveert gelijktijdig werden, kort na het uitbreken van den oorlog, te Soerabaja en te Batavia voorlopige comités opgericht met het doel, de Indische burgerij op te wekken meer belangstelling te toonen voor het lot van onze zeevaarders, vooral voor diegenen onder hen, die door dezen oorlog volkomen van hun huiselijke haard zijn afgesneden en ook in de plaatsen, waar zij voet aan wal zetten geen familie- of vriendenkring vinden, waar zij na hun lange reizen enige rust en verpoizing zouden vinden. Ook de ontspanning, waarop de zeeman aan boord van zijn schip onder de omstandigheden, waaronder nu gevaaren wordt, zoo veel recht heeft, kreeg aandacht.

Beide comités, welke van elkander bestaan niet af wisten, wendden zich tot den Commandant Zeemacht, die de vertegenwoordigers der comités met elkander in contact bracht.

Onmiddellijk werd besloten tot volledige samenwerking. Deze werd nog vergemakkelijkt toen achteraf bleek, dat beide comités voortbouwen op een gedachte, welke het eerst is opgekomen bij den heer L. A. van Nifterik te Soerabaja, die zich met zijne echtgenoot bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt, doch tenslotte tot de conclusie moest komen, het niet meer alleen af te kunnen: om onze, overal ter wereld varende schepen te kunnen bereiken, was een wereldorganisatie noodig.

De oprichting van een van de twee comités overkoppende organisatie had geen zin, zoo lang nog geen oplossing was gevonden voor het vraagstuk, hoe de actie moest worden gefinancierd.

Toen echter het plan er eenmaal was, werd aanstands groote medewerking gevonden van de autoriteiten.

In dit verband mogen in het bijzonder worden genoemd de heeren:

Mr. H. J. Spit, vice-president van den Raad van Ned.-Indië, Z. Exc. Dr. H. J. van Mook, directeur van Economische Zaken, Vice-Admiraal C. E. L. Helfrich, Commandant der Zeemacht, en A. F. Vas Dias, wd. president-directeur der K. P. M.

Dank zij de medewerking van deze teeren werd bereikt, dat H. M. de Koningin uit de middelen van het Koninkrijk Wilhelminafonds een bedrag van 50.000.— beschikbaar stelde voor de zeevaarders ter koopvaardij, van welk bedrag 25.000.— werd gereserveerd voor de in Nederlandsch-Indië op te richten organisatie. Door H. M. de Koningin werd daarbij het verlangen geuit, dat ook de scheepvaartmaatschappijen, voornamelijk de beoogde doel zouden contribueren, aan welk verzoek de scheepvaartmaatschappijen prompt en op royale wijze voldeden.

En dag na het bekend worden van dit verblijdende bericht werd overgegaan tot de oprichting van de Stichting „Nederland ter Zee”, welke haar werkzaamheden aanvang met een kapitaal van 50.000.— De Stichting werd op 15 October 1940 opgericht door den heer J. Bosma Sr., gepen. schout-bij-nacht, die zich op verzoek van de beide voorlopige comités met de leiding van de organisatie belaste.

De vorm van een stichting werd gekozen:

1. tenelnde rechtspersoonlijkheid te verkrijgen, hetgeen o.m. gewenscht was in verband met het beheer der geldmiddelen.
2. omdat reeds aanstands werd beoogd een organisatie in het leven te roepen, welke ook na afloop van den oorlog kan blijven voortbestaan.

In den raad van bestuur der stichting hebben thans zitting de heeren:

W. van Enst, secretaris-treasurer;

N. E. van de Stadt, voorzitter van het Werkcomité Batavia;

L. A. van Nifterik, voorzitter van het Werkcomité Soerabaja;

J. Hart, vertegenwoordiger der Stichting, Singapore;

Raden Mas Toemenggoeng Moesono, Regent van Soerabaja, in het bijzonder in verband met het contact met Indonesische zeevaarders;

R. de Grave, vice-voorzitter Werkcomité Makassar;

Ir. J. A. A. Hoefnagels, voorzitter Werkcomité Medan;

Kapt. ter Zee C. H. Brouwer, in de plaats van overste J. J. L. Willinge, die door overplaatsing zijn functie in den raad van bestuur moest neerleggen.

De arbeid.

Het eerste werk van den raad van bestuur was, een organisatie in het leven te roepen in de Vereenigde Staten, waartoe de bemiddeling werd ingeroepen van den heer E. C. Zimmerman, handelscommissaris voor Nederlandsch Indië te New York, die deze zaak met groote voortvarendheid heeft ter hand genomen, zoodat daar reeds op 13 November het Nederlandsche zee-manshuis door onze gezant in de Vereenigde Staten kon worden geopend geheel bekoestigd uit vrijwillige bijdragen van den Nederlandschen handel. Men herinnert zich, dat H. K. H. Prins Juliana tijdens Haar bezoek aan Amerika ook het zee-manshuis niet vergat.

In de tweede plaats werd onmiddellijk overgegaan tot een organisatie van boekendistributie over de koopvaardij-schepen, waardoor de opvarenden enige ontspanning aan boord zouden kunnen genieten. Deze boekeninzameling werd geconcentreerd te Batavia; de distributie der boeken geschiedde, voor zover de koopvaardijvaart betreft, voornamelijk te Soerabaja. Dit was een zeer omvangrijk werk, dank zij de mate, waarin de boeken werden afgestaan.

Allereerst moest orde worden geschapen in de enorme hoeveelheid beschikbare literatuur. Aanvankelijk leverde dit enige moeilijkheden op, dat ook hier was de ervaring de beste leermeester. Een Europeesche kracht en een groot aantal opassers werden in dienst genomen. Dank zij de medewerking van de commissie voor het Rechtsverkeer in Oorlogstijd werd in Batavia de beschikking gekregen over kantoorlokalen. Vervolgens werden de boeken geordend en beoordeeld door lezers van Middelbare Scholen en andere krachten, die zich hiervoor vrijwillig aan-

belangeloos beschikbaar stelden. Deze boekcommissie, welke arbeid wijf kort geleden nog uitvoerig beschreven staat onder leiding van den heer H. V. Quispel, die ook enige malen door de radio een verzoek richtte tot de burgerij om boeken beschikbaar te stellen.

Deze boekeninzameling, geschiedt niet uitsluitend voor de koopvaardij, doch eveneens voor de Koninklijke Marine en onze strijdkrachten in Engeland, alsmede voor onze overige landgenooten, die tijdelijk in Groot-Brittannië een toevlucht moeten zoeken.

In de derde plaats werd aanstands een aanvang gemaakt met de verstrekking van Kers-kisten aan de koopvaardij-schepen. Hiermede belaste zich het Werkcomité Soerabaja. Een bijzondere moeilijke taak, als men weet, dat het comité niet in alle gevallen precies wist waar de schepen zich bevonden en maar op hoop van zegen naar enkele buitenland-sche havens, waar misschien Nederlandsche schepen zouden kunnen liggen, Kerstkisten zond. Alles bijeen werd het een groot succes, want uit een groot aantal brieven van gezagvoerders en opvarenden blijkt duidelijk hoezeer men deze verrassing op prijs heeft gesteld.

Voor de drie hierboven genoemde doeleinden was uiteraard reeds zeer veel geld nodig. Door giften van vereenigingen en particulieren was het werkkapitaal intusschen aangegroeid tot 60.000.—, waarvoor echter tegen het einde van het jaar reeds ongeveer 45.000.— was uitgegeven. In verband hiermede besloot de raad van bestuur met den uitbouw der organisatie te wachten totdat een overzicht zou zijn verkregen omtrent de geldmiddelen, waarvoor in de naaste toekomst zou kunnen worden beschikt. In December werd, voor al dank zij de krachtige medewerking van den heer Spit, vernomen dat H. M. de Koningin andermaal 50.000.— uit het Koninkrijk Wilhelminafonds ter beschikking vormden zoodoende niet langer een beletsel voor een verdere uitbreiding van het werkterrein der stichting.

Voor zover betreft Nederlandsch-Indië heeft de stichting thans werkcomités in de havens Batavia, Soerabaja, Medan, Makassar, Padang en Tjilatjap. Voor zover betreft het buitenland, heeft de stichting, afgezien van de Vereenigde Staten en Canada waar ook tehuizen voor zeelieden ter koopvaardij werden gesticht, „filialen” in Singapore, Bombay en Bangkok. In Australië geschiedt de zorg voor de zeevaarders ter koopvaardij reeds door het „Netherland Relief Fund”. Over de vraag of deze actie alsnog zal worden ondergebracht bij „Nederland ter Zee”, vindt nog overleg plaats met den Consul-Generaal aldaar. In Afrika en verschillende Britsch-Indische havens zullen vermoedelijk reeds plaatselijke afdelingen zijn opgericht. Het is n.l. bekend dat reeds stappen zijn gedaan om tot de oprichting van een werkcomité te komen, doch omtrent de oprichting werd nog geen definitief bericht ontvangen, doordat de communicatie thans meer tijd in beslag neemt dan vroeger. In elk geval blijkt wel, dat de stichting langzamerhand een wereldorganisatie is geworden.

Een zeer belangrijk onderdeel van het werk der stichting is de verzorging van het Koopvaardij-kwartier, ten aanzien waarvan nauw wordt samengewerkt met de Nirom. De aanvankelijke stroom van kritische opmerkingen over dit Koopvaardij-kwartier is thans vrijwel opgedroogd, terwijl daarentegen het aantal uitingen en waardeering voortdurend toeneemt. Het spreekt van zelf dat ook in dit opzicht het eerste begin het moeilijkst was. Het streven is er echter opgericht om het zooveel mogelijk elken zeeman naar den zin te maken, zoodat steeds naar verbetering werd en ook wordt gestreefd. Suggesties zijn dan ook steeds welkom en gegronde critiek kan slechts tot bereiking van het beoogde doel geraken.

De plaatselijke acties van de verschillende werkcomités loopen zeer uiteen. Zij omvatten o.a. bezoeken aan ondernemingen en fabrieken; logeren in de bergen; auto-tochten door de stad; bezoeken aan huis bij zich daartoe beschikbaar stellende families; organiseren van gezellige avonden in zeemannshuizen; bioscoopvoorstellingen; belangs-ellingen toonen voor zich in ziekenhuizen bevindende opvarenden.

Het succes is reeds zeer groot. Niet alleen wat betreft het aantal particulieren dat zich gaarne met den zeeman wil bezig houden — soms overtreft de aanvraag naar hen het aanbod! — maar ook komt dit tot uitlating in de waardeering van den zeeman voor de pogingen om hem zich zoo thuis mogelijk te doen voelen.

Met talrijke organisaties wordt op zeer aangename wijze samengewerkt, bij met verschillende afdelingen van de C.O.V.M. met de Stichting „Zeemacht”, met de Ned. Ind. Vereeniging Michiel Adraens, de Ruyter, „Onze Hoop” en met „Sterre der Zee”. Ook wordt in verschillende plaatsen steun ondervonden van „Onze Vloot”. En verder dient hier natuurlijk nog melding te worden gemaakt van hetgeen de scheepvaartmaatschappijen zelf reeds voor al haar personeel doen, wat ook ter zeerster wordt geapprecieerd.

Het werkterrein der stichting wordt voortdurend groter. Het zal stellig nog enige maanden duren, vóór de organisatie, zoodat de raad van bestuur zich die heeft gedacht, zal zijn voltooid.

Zeer verblijdend is daarom de toenemende belangstelling voor het werk der stichting van de zijde der Indische burgerij, blijkende o.a. uit het binnenkomen van verschillende groote en kleine giften van particulieren, die daarmede blijf wenschen te geven van hun waardeering voor het werk der stichting.

Zeer groot is ook de belangstelling in de planterswereld. Dit is nog dezer dagen gebieken uit het resultaat van een enquête, ingesteld door het Algemeen Landbouw Syndicaat. Talloos zijn de ondernemingen, die zich van ganser harte bereid hebben verklaard zeelieden als gewaardeerde gasten te logeren te hebben.

Wat betreft de samenwerking met de vereenigingen, moge met eers worden genoemd de Vereeniging voor Gezagvoerders en Stuurlieden ter Koopvaardij, welke

voorzitter, de heer C. M. Bakker, reeds verscheidene malen waardevolle adviezen heeft gegeven aan den raad van bestuur.

De heer G. de Raad van de Vereeniging voor Scheepswerktuigkundigen toonde eveneens zijn belangstelling door zich beschikbaar te stellen om op gezette tijden een toespraak te houden tot de zeevaarders door de Nirom-microfoon.

Opgemerkt moge nog worden, dat uitsluitend de stichting niet slechts beoogt zich het lot aan te trekken van den zeeman uit Holland, maar om iederen zeeman, die er nu toe bijdraagt dat Neerlanda vlag zich op alle zeën blijft vertoonen. Ook alle zeelieden der Indische scheepvaartmaatschappijen behoren zonder uitzondering daartoe. In dit beginstadium spreekt het echter van zelf, dat het eerst diegenen aan bod komen, die geheel en al van hun naaste familieverwanten zijn versnoken. Maar het einddoel omvat allen.

Het adres der Stichting is: Molenvliet West 8, Batavia Centrum.

Door de directie der N. V. Koninklijke Paketvaart-Maatschappij werd voor het werk der Stichting beschikbaar gesteld de heer P.G.J. Muller, die tevens optreedt als secretaris van het Werkcomité Batavia der Stichting, en uitstekend werk heeft verricht.

Met deze uiteenzetting hopen wij de belangstelling van de Indische burgerij voor onze zeevarende Nederlanders nog meer te hebben gaande gemaakt. Het werk der stichting en het lot van den zeeman verdienen ons aller aandacht; zich demonstreerend in de beschikbaarstelling van lectuur en of onthaal van den zeeman van hem voor eenigen tijd uit zijn werk te verplaatsen naar een hartelijke en gastvrije omgeving, waar hij zich thuis voelt, en niet als een vreemde bezoeker.

Indië moet „koopvaardij-mind” worden en het is reeds op den goeden weg.

Ontslagen bij de B.P.M.

Het Volksraadslid de heer J. H. Smits zond de volgende schriftelijke vraag in:

Steller zou gaarne de volgende vragen tot de Regeering willen richten:

- a. Is het der Regeering bekend, dat de B. P. M., bij ontslag van personeel, ook na 10 Mei 1940 vasthoudt aan artikel 13 sub 3 harer algemeene bepalingen, waarin is vastgesteld, dat de aanspraak van ontslagen geëmploeyerden op vrijen overtocht naar Europa voor zichzelf en hun gezin alsmede op reisgeld gedurende den overtocht, vervalt in dien daarvan niet binnen zes maanden gebruik wordt gemaakt, terwijl de geldwaarde der passage niet wordt uitgekeerd?
- b. Is de Regeering in staat en bereid de maatschappij tot een andere gedragslijn te brengen?

HAAT EN HUICHELARIJ

Als de vos de passie preekt . . .

Mede naar aanleiding van den brief van het bestuur der C. O. V. betreffende uitingen van gevoelens van haat jegens den vijand, schrijft A. Was in het „Algemeen Katholiek Weekblad voor Nederlandsch-Indië, De Weg”:

Er is onlangs een protest opgegaan tegen sommige al te platte en banale uitingen van haat en wraak-zucht tegen de overweldigers van ons Vaderland. Terecht werden zulke ontboezemingen veroordeeld als gevaarlijke excessen, uitingen van verzuurde en onbeheerschte, waartegen we in deze dagen bijzonder waakzaam dienen te zijn. Ware innerlijke beschaving verloochent zichzelf nooit, zelfs niet in de meest hartstochtelijke uitingen van de heftigste gevoelens.

Een frappant voorbeeld van deze waarheid vinden we in Churchill. Niemand kan den vijand zoo meedogenloos fel en striemend afstraffen als hij, en toch blijft hij steeds „every inch a gentleman”, steeds een heer van kruin tot voetzool en naar om juist maken zijn woorden op een onbevooroordeeld mensch veel dieper en blijvend indruk dan het hysterisch gebrul en gevecht uit Berlijn of Rome.

Toch is dit euvel — achterbuurmanieren in de ontboezening van overigens nobele gevoelens — nog niet het meest verontsurpende in deze dagen.

Er zijn menschen, bij wie de geruststellende berichten, die zij uit het vaderland vernemen een heel verkeerde reactie opwekken. „Och”, zegt men, „het schijnt nog al mee te vallen”, en dan is de conclusie, „nu ja het gaat hier, zoals overal, ook onder de Duitschers zijn goede en slechte elementen het is ten slotte niet eerlijk, alie over één kam te scheren”.

Nu kan het wel waar zijn, dat in vele gevallen zulk een oordeel voortkomt uit een soort anemie, de zucht om nu eens op te vallen en de aandacht te trekken door zich niet aan te sluiten bij de algemeene opvatting. Maar toch is zulk een oordeel — en vooral het uitspreken van zulk een meening in het publiek — uiterst gevaarlijk en noodlottig. Het bereidt den weg naar berusting: „het is zoo erg niet als we verwachtten”, en dan is het maar één stap naar de volledige overgave: „het is wel geen ideale toestand, maar laten we ons in 's hemels-naam maar schikken in het onvermijdelijke”.

We laten de waarde van de berichten uit Holland nog buiten beschouwing. God alleen weet, met welk een angstvallige zorg de uitdrukkingen door de schrijvers gekozen zijn om toch maar zekerheid te hebben, dat zij de censuur zouden passeeren, of ook om ons hier toch maar gerust te stellen over hun lot.

Maar de gevolgtrekking, die wij hier in onze lichtzinnige oppervlakkigheid uit deze berichten trekken: „er zijn ook goede Duitschers in Holland”, is absoluut valsch. Het is wel mogelijk, dat onze landgenooten in het Vaderland meenen wat ze zeggen, dat het optreden der indringers nog al meevalt, maar dit is een bewijs te meer voor de schijnheiligheid en verdorvenheid van het nazi-regime.

Er zijn geen goede, geen welwillende, geen meeleevende Duitschers in Holland.

Ontwikkeling en ontspanning

In een tijd, waarin van het leger belangrijk zwaardere diensten worden gevergd dan in rustiger en vrediger dagen, is het nog meer dan gewoonlijk noodzakelijk den goeden geest in het Leger niet alleen te onderhouden, maar dien zoo mogelijk nog beter te maken.

Dank zij de belangstelling welke de burgerij voor het leger heeft, is er op dit punt reeds verdienstelijk werk tot stand gebracht, doch voornamelijk kwam deze zeer te waardeeren arbeid het Europeesche element in het leger ten goede.

Het is te begrijpen dat de ontwikkeling en ontspanning in het leger hoe welkom het particulier initiatief ten deze ook moge zijn — wil de op dit gebied verrichte arbeid inderdaad alle landaarden in het leger in gelijke mate ten goede komen — niet uitsluitend aan het particuliere inzicht kan worden overgelaten.

In verband hiermede is thans bij het D. V. O. een afzonderlijke organisatie opgezet welke de ontwikkeling en ontspanning der mindere militairen van alle landaarden zal behartigen. Deze organisatie zal worden genoemd „Kantoor O. & O.”.

Het is de bedoeling het daarheen te leiden, dat de soldaat de gelegenheid zal hebben zijn liefhebberijen te blijven uitoefenen, zijn vrije uren nuttig te besteden en hem de kans te geven zichzelf gezonde ontspanning te bezorgen.

In algemeene zin dus belast het kantoor O. & O. zich met het scheppen van de gelegenheid voor den minderen militair, onverschillig van welken landaard hij moge zijn, zijn vrije tijd op voor hem aangename en nuttige wijze te vullen, zijn zedelijke, verstandelijke en lichamelijke ontwikkeling uit te breiden en de geestelijke paraatheid van het leger in het algemeen te verhoogen door het bevorderen van een gezonde en kameraadschappelijke corpegeest.

De centrale organisatie is reeds bezig met de oprichting in de verschillende garnizoenen van plaatselijke werkomités, welke zich onder leiding van den plaatselijk militair commandant met de O. & O. der militairen in den ruimen zin des woords zullen bezig houden.

Natuurlijk moet op betrekkelijk bescheiden schaal worden begonnen: op het oogenblik echter worden reeds van Bandung uit weekend uitstapjes ondernomen in verschillende richtingen.

Zonder twijfel zal deze organisatie, waar reeds herhaaldelijk overtuigend bleek, acevel belangstelling de burgerij koestert voor de ontspanning der mindere militairen, ook in de toekomst de sympathie hebben der burgerij en zullen velen de gelegenheid om — nu de centrale organisatie in het leven is geroepen — in eigen kring h'reaan mede te werken, met beide handen aan te grijpen.

een enkele uitzondering onder de gewone soldaten, — onschuldige slachtoffers van de tyrannie — daargelaten. Maar niet onder leidinggeveende, niet onder de verantwoordelijke figuren.

Wanneer we dit beweren, laten we ons niet meesleuren door verblinden haat, maar juist ons nuchter verstand, door bittere ondervinding geleerd, waarschuwt ons tegen het dreigend gevaar van verleiding door gehuichelde welwillendheid en vriendelijkheid. Want we moeten er toch allen van overtuigd zijn, de mannen, die nu leiding geven in Holland, zijn uitgelezen partijlieden van de Hitlerbende.

Zij zijn niet alleen met hart en ziel vernoocht aan het regime, zij zijn niet alleen diep doorgedrongen in de theorie en geschoold in de methode, maar hun trouw is jarenlang beproefd in de meest volkomen overgave van hun wil aan die van hun leider. Zij wil, zijn willekeur in hun hoogste wet altijd en in alles.

Zij zijn veel erger dan karakterloos, zij zijn gewetenloos, bereid tot iedere misdaad tot ieder verraad. Ja zelfs met geraffineerde, zelfdwang hebben zij het hoogste offer gebracht: het pruisisch-brutale machtsvertoon te onderdrukken, om in staat te zijn, wanneer hun Führer dat vraagt, op te treden met gluisperige vriendelijkheid en valsche vertoon van mild begrip.

Vergeten wij het nooit: zij zijn de waar-dige rotgenooten van de vijfde colonne uit de Meidagen: die degelijke koopliid, die gemoeidelijke dikzakken, die gezellige bier-buiken, die vertroetelde vluchtelingen, die onze gastvrijheid misbruikten, om onze jongens hun kogels in den rug te schieten.

Ja, we doorzien hun zoet gefluit en ge-fleem, hun gedraai om zich aan te passen aan de Hollandse mentaliteit, hun „hu-maan” optreden tegen de onzen in de concentratiekampen. Zij zien nu in: hun lompe vergissing tijdens den inval, door hun strijkrovermansmanieren in de jacht op onze Koningin, door hun beestachtigen moord op de duizenden Rotterdammers.

Nu begrijpen zij hun misrekening: zoo kunnen zij de Hollandse trouw niet nuurw slaan. En daarom komen ze nu als de vos, die de passie preekt. Daar komen ze, de kussende Judassen en feemelande Farizeers, de zalvende predikanten van het „positieve christendom”, de meeslepende leeraren van de nieuwe orde, de godslasterende profeten van het nieuwe rijk, sprekend in naam van den vader der leugentaal, in naam van hem, voor wien nooit een belofte heilig was, die ons in de meest ontroerende verzekeringen eens be-zwoer, dat hij onze neutraliteit zou eerbiedigen.

Zullen wij, nuchtere Hollanders, wijf die hier in ons vrije Indië nog vrij kunnen denken en spreken, ons door zulke mannen laten bedreigen, zullen we, na alles wat we hebben ondervonden, ons nogmaals laten verraden?

We hebben niets van de overweldigers te verwachten als onderdrukking en vervolging. Let op het einde: het zal en kan niet zijn een vrij Holland als vriend, bondgenoot en beschermeling van een machtig Duitsch wereldrijk. Maar het einddoel zal en kan niet anders zijn dan: volkomen in-

schakeling van Holland in het nazistysteem, waar geen plaats meer is voor de Holland-sche vrijheid, geen plaats meer voor de christelijke levensopvatting.

We waren steeds zoo trotsch op de uitingen van het machtig katholiek orgaan van ons Vaderland. Maar zullen we dan met berusting toezien, wanneer dat al es met den ondergang bedreigd wordt?

Pantseren wij dan ons hart tegen alle woekhartigheid, tegen alle berusting, tegen alle verslapping van onze strijdvaardigheid, tegen alle instemming met een „chijnbaar” gematigd en bezadigd oordeel over de overweldigers in berichten uit het Vaderland.

Verdraagzaamheid is hier uit den booze, zoolang we in de kerk bidden:

„drijf Satan en de andere booze geesten, die tot verderf der zielen over de wereld rondgaan, door de goddelijke kracht in de hel terug. Amen!”

(Inderdaad. De vijand is en blijft de vijand. Overal en op ieder uur. — Red. Sum. Post).

10 Februari 1837

Het is vandaag (zoo schrijft de „Java-bode” van 10 Februari) precies honderd-cinveer jaar geleden, dat de nog niet eens zeventienjarige, Prins Willem Frederik Hendrik der Nederlanden, een kleinzoon van Koning Willem I, te Batavia voet aan wal zette. En dit feit is daarom zoo belangrijk, omdat hij de enige Oranjetjeit is geweest die een bezoek aan Nederlandsch-Indië heeft gebracht.

Op 9 Februari 1837 arriveerde hij aan boord van het fregatschip Zr. Ms. „Bellona” op de reede van Batavia. Den volgenden morgen ging de jeugdige Prins met kapitein-ter-zee Arriens, die de leiding en verantwoordelijkheid van deze reis droeg, aan wal, om zich naar de stad te begeven. Hij vertoefde er slechts enkele dagen, om daarna een uitgebreide reis over Java en door den Archipel aan te vangen. Tal van ontangsten bij inheemsche vorsten, parades, diners, bals en vuurwerken werden te zijner eere gegeven. Nu en dan leverden die echter wel eens moeilijkheden op, daar men eigenlijk niet ingesteld was op bezoekers van koninklijke bloede.

Op 22 Augustus keerde Prins Hendrik naar Batavia terug. Toen begonnen daar de feestelijkheden. Op 24 Augustus had een groote parade op het Waterloo-plein ter gelegenheid van den verjaardag van den Koning plaats.

Ook legde hij den eersten steen voor den bouw van de Citadel „Prins Frederik”. Later werd de Prins waarschijnlijk door het overladen programma en de vele feestelijkheden ziek en vertrok hij naar Buitenzorg, om daar tot rust te komen. Op 30 September schepte hij zich weer in aan boord van de „Bellona” en vertrok naar Nederland — prachtige herinneringen aan een groote liefde voor het mooie overzeesche deel van het Koninkrijk meene-mende. De belangstelling voor Indië heeft Prins Hendrik zijn geheele leven behouden: door zijn bemoeiingen werd in 1850 begonnen met de tin-exploitatie op Billiton en de oprichting van de Stoomvaart-Maatschappij „Nederland” werd door hem warm aanbevolen. Kort vóór zijn dood, in 1877, legde hij nog groote belangstelling aan den dag voor de plannen voor een haven bij Priok. De verzeenlijking heeft hij echter niet meer gezien beleven.

DE AMBULANCE-AUTO'S VOOR DE STADS- EN LANDWACHTEN

Wij vernemen, dat het Centraal Comité voor de Stads- en Landwachten met voortvarendheid bezig is de reeds door de in-leggers der Postspaarbank voor dat doel beschikbaar gestelde rente over 1940 om te zetten in ambulance-auto's. Met de General Motors werden te dien einde onderhandelingen geopend en een schema is samengesteld voor 6 groote en 5 kleinere wagens, waarvoor het tot nog toe-verzamelde bedrag toereikend zou zijn.

Uiteraard wordt daarna nog de goedkeuring van het Legerbestuur vereischt. Er zijn echter meerdere wagens noodig en die spaarders, die nog geen gelegenheid vonden een machtingformulier, welke op alle postkantoren verkrijgbaar zijn, in te vullen zullen zich ongetwijfeld gedrongen voelen ook hun bijdrage voor dit mooie en nuttige doel te leveren. Zoodat vanzelf spreekt zij de geringste bedragen aan rente welkom!

Zij, die de rente over 1940 reeds in hun boekje hebben laten afschrijven, kunnen volstaan het bedrag der rente bij het postkantoor op te nemen en daarvoor een postwissel te zenden aan den Directeur der Postspaarbank te Batavia (C) onder vermelding op den postwissel van: „Rente 1940 — Weerbaarheid”.

Ook de aandacht van firma's en instellingen, welke een zekerheid bij de Postspaarbank deponeren voor Telegraafcrediet wordt nogmaals op deze actie gevestigd. De hoofkantoren zouden tevens hun agentschappen kunnen machtigen de rente op hun Zekerheidsboekje-Telegraaf beschikbaar te stellen. Verdere over de rente reeds gedisponeerd dan zal een postwissel van harte welkom zijn.

De stand is thans circa f 118.000.—, bijgedragen door ruim 17.000 inleggers der Postspaarbank. De actie wordt voortgezet!

AMERIKAANSCH MARKTEN GESLOTEN

Reuter seint uit New York dat heden, 12 Februari, alle Amerikaansche markten gesloten zijn.

OPBRENGST LANDSMIDDELEN

Batavia, 13 Febr. (Aneta). De opbrengst van de landsmiddelen in December 1940 bedroeg f 52.500.000.— tegen f 57.300.000.— in December 1939.

In het totaal was in 1940 de opbrengst f 612.100.000.— tegen f 536.300.000.— in 1939:	
Specificatie:	December 1940
Belastingen:	28.780.000.—
Monopolies:	3.300.000.—
Producten:	7.200.000.—
Bedrijven:	7.680.000.—
Diversen:	6.600.000.—
December 1939	28.800.000.—
Totaal 1940	360.100.000.—
Totaal 1939	387.000.000.—
Producten:	38.700.000.—
Bedrijven:	77.800.000.—
Diversen:	86.800.000.—
Belastingen:	360.000.000.—
Monopolies:	39.100.000.—
Diversen:	83.850.000.—
Producten:	48.700.000.—
Bedrijven:	83.000.000.—
Diversen:	48.800.000.—

BOVRIL
GEEFT
KRACHT

Wallstreet.

	10 Feb.	11 Feb.
Cit. Service	4 3/4	4
Prft. Cities	55 1/2	53 1/2
Shell Union	11 1/2	11 1/2
Socony Vacuum	8 3/4	8 3/4
Standard Oil of New Jersey	34 1/4	34 1/4
Tidewater	9 1/2	9 1/2
Bethlehem Steel	82 ex	80
Republic Steel	19 3/4	18 3/4
U. S. Steel	62 3/4	60 3/4
Anacosta	24 1/2	23 1/2
Kennecott	32 7/8	32 1/2
Intern. Nickel	25 1/2	24 1/2
Southern Pacific	9 1/4	8 3/4
Union Pacific	79 1/2	79
Chrysler Corp.	65 1/2	65 1/4
General Motors	44 1/2	43 1/2 ex
Hudson Motors	4	4
Curtiss-Wright	8 1/2	8 1/4
Douglas Aircraft	69	68 1/4
United Aircraft	37 3/4	37 1/4
Du Pont de Nemours	148 1/2	146
General Electric	37 3/4	32 3/4
Standard Brands	6 1/4	6 1/4
Corporative Trust	2.36	2.33
Slotstemming	290.000	
Omzet	onregelmatig	
10 Febr.: opening vast.		
11 Febr.: opening flauw.		
12 Febr.: markt gesloten.		

DAGELIJSCH INDICES GOEDEREN.

	11 Febr. 12 Febr.
Heden	178.5 178.3
Gisteren	178.4 178.5
Vier weken geleden	180.2 180.0
52 weken geleden	171.5 171.1
Basis 18 September 1931	100.— 100.—

AANDEELEN.

REX

HUIS VAN GOEDE FILMS
HEDENAVOND:
MALEISCHE FILM
„MATULA”
(Kinderen beneden 17 jaar geen toegang)

SPOEDIG: MICKEY ROONEY
in zijn grootste en mooiste rol sinds „Jongensstad”... in de briljante verfilming van EDISON'S JEUGD „YOUNG TOM EDISON”
(VOOR ALLE LEEFTIJDEN)

ROXY: DONDERDAG v/h laatst (Een voorstelling-aanvang 8 u.)
ANNABELLA en ROBERT YOUNG
in de vrolijke en pittige Metro-comedie:
BRIDAL SUITE (Kinderen beneden 17 jaar geen toegang)

REX SIANTAR:
Vrijdag: De sensationeelste expedietiefilm:
ANGKOR
(Niet voor kinderen)

RIJDT VEILIG! Neem een AUTOVERZEKERING

Ook een **ONGEVALLEN-POLIS** kan U te pas komen!

Telef. **THE OCEAN**
2000 Accident & Guarantee Corporation Ltd.
JULIANAHUIS, ingang Kesawan (Parterre)

**VOOR GOED DRUKWERK
DRUKKERIJ VAREKAMP**

Ook in wat wij een slechte tijd noemen, kan de verkoop opgevoerd worden. Hiervoor is nl. alleen noodig **COURANTEN-RECLAME**

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ, N.V.

HOOFDKANTOOR: DE FACTORIJ TE BATAVIA.

Kantoren in de voornaamste plaatsen van Nederlandsch-Indië, Straits Settlements, Burma, Britsch-Indië, Arabië en het Verre-Oosten

Aanname van gelden ter plaatsing in rekening-courant en à deposito. Reiscrédietbrieven. — Travellerscheques. — Moderne safe-deposit.

Als men **KRUIDEN ROEMT** wordt:
Mevr.: **FRANZ GENOEMD!**
Haar middelen bestaan reeds 40 jaar!
Verkr. teg.: **RHEUMATHIEK** en **JICHT: SUIKERZIEKTE; OBAT SE-RIAWAN** tegen diarrh. en onvold. spijsv.; **MAANDSTOORN; STOEL-GANGKRUIDEN; NIERZIEKTE** (elwit, nier en nierb. onst. enz.); **NIERSTEEN** en **GRUIS** ook blaasst.; **SEX. ZWAKTE; MALARIA; SLANK-HEIDSKR.** v. dames, niet lax en zeer zuiv. — **IND. SPRUW; KRAAM-VROUWK.** F 9.— v. 40 dg. — **MAAG-ZWEER; BLOEDZUIVERING** tegen puisten, galjeuk enz. — **ADERVER-KALK** en verh. bloeddr. — **GEEL-ZUCHT; DJAMOE OESOES** teg. div. ingewandz. — **GONORRH. KR.** — **ZENUWZWAKTE** ook slapeloos. NIET verdoov. — **AAMBEIEN** enz. in bus à F 3.— F 5.— en F 7.50, voorts **EXCEEMOLIE** F 2.50, **HAARROLIE** teg. uitv. roos enz. F 1.25, **AAMB.** **OLIE** F 1.25, **SERIAWANOLIE** (mondspruw) F 1.75. Boekje inh. ca 100 NOTAR. GECONTR. DANKB. gratis.
Depothouders te Medan: 173
Chemicalienhandel „**INSULINDE**”
IND. KRUIDENHANDEL
MEVR. A. FRANZ, BATAVIA C.

ORANJE: DONDERDAG EN VOLGENDE AVONDEN:
PRISCILLA LANE
in een buitengewoon vermakelijk Warner Bros' filmwerk:
EEN LASTIG HEER
(THREE CHEERS FOR THE IRISH)
Op waarlijk kostelijke wijze bijgestaan door: **THOMAS MITCHELL, DENNIS MORGAN, ALAN HALE** e.v.a.
Een amusements-film welke een en al charme en betovering uitstraalt... met honderd complicaties, weike klaterende lachsalvo's ontketenen.
Vooraf een zeer interessant Fox-Nieuw. (Voor alle leeftijden).

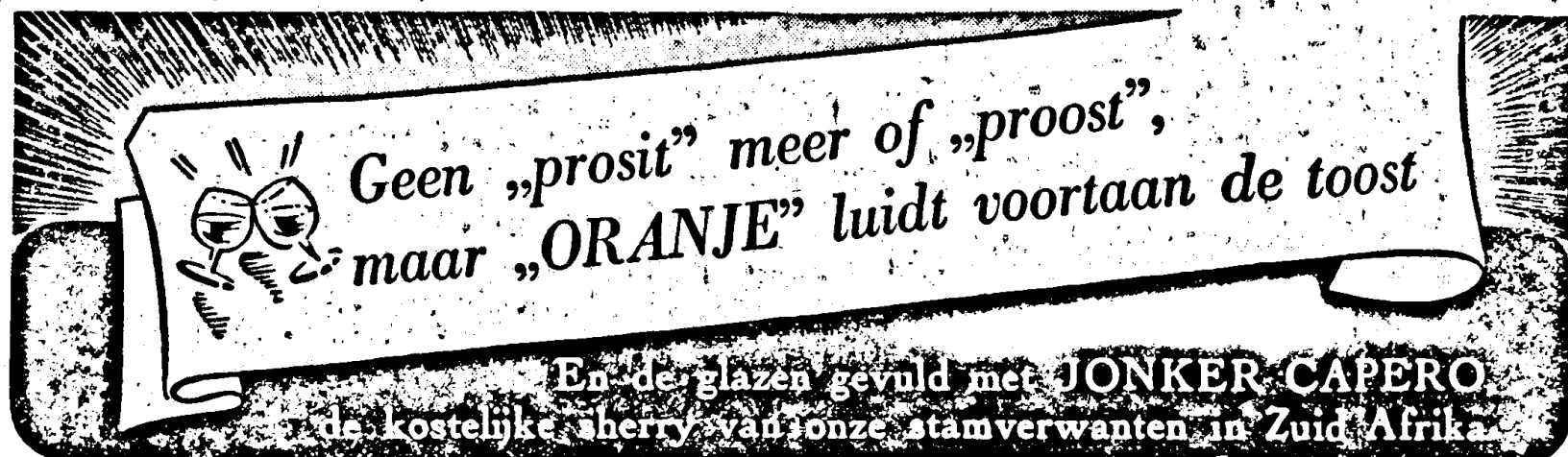
DELI: DONDERDAG EN VOLGENDE AVONDEN:
BABY SANDY en M.SCHA AUER in een super-lachfilm van UNIVERSAL:
SANDY IS A LADY
Op geestige wijze bijgestaan door een keur van sterren zooals: **TOM BROWN-NAN GREY-EUGENE PALLETTE-BILLY GILBERT**, en niet te vergeten de twee muzikale ridders uit „THE UNLFPUP”, die U niet alleen zullen doen daveren van het lachen, maar bovendien U zullen doen genieten van hun pittig samenspel op bas en accordeon.
(Voor alle leeftijden)

ORION: SLECHTS DONDERDAG:
Karamount's fascinerend en leerzaam filmwerk:
„**INVITATION TO HAPPINESS**”
Met waarlijk meesterlijk spel van **Irene Dunne** en **Fred Mc Murray**. De meest charmantste liefdesgeschiedenis. De mooiste romance welke ooit op zulk een overtuigende en fijne wijze op het zilveren scherm werd vertoond.
(Niet voor kinderen beneden 17 jaar.)

ORION: VRIJDAG EN VOLGENDE AVONDEN:
WARNER BROS' meest sensationeelste film van den laatsten tijd:
BEKENTENISSEN VAN EEN NAZI SPION
(CONFESSIONS OF A NAZI SPY)
met sterk en opvallend spel der hoofdrolvervolkers:
EDWARD G. ROBINSON-FRANCIS LEDERER-GEORGE SANDERS
Een waarachtige filmsensatie, welke alle bezoeker-records der laatste jaren heeft gebroken.
Vooraf een buitengewoon belangwekkend Fox-journaal.
(Voor alle leeftijden)

ORANJE SIANTAR: DONDERDAG VOOR HET LAATST:
Een intens boeiende en opwindende film
ONSCHULDIG VEROORDEELD
(YOU CAN'T GET AWAY WITH MURDER)
met in de hoofdrollen:
HUMPHREY BOGART-PALE PAGE-HENRY TRAVERS e.v.a.
Een getrouwe verfilming van een der veelgelezen en bekende werken van **LEWIS E. LAWIS**, ex-directeur van Sing-Sing.
VRIJDAG EN VOLGENDE AVONDEN:
De met enorm succes in Medan vertoonde, 20th Century Fox super productie geheel in prachtige kleuren opgenomen:
JESSE JAMES (De Wreker)
met vier groote sterren in de voornaamste rollen: **TYRONE POWER, HENRY FONDA-NANCY KELLY-RANDOLPH SCOTT**
Een machtig avonturen-epos vol vaart en adembenemende sensatie.

ORANJE T. POERA VRIJDAG:
I CAN'T GIVE YOU ANYTHING BUT LOVE BABY

Het teeken van veiligheid waar U dit ook ziet!

● Waar U ook rijdt — op buitenwegen, berghellingen of in de stad — ziet U deze bandendruk vaker dan dien van eenig ander merk. Het is het „Teeken van Veiligheid” — de stempel door Goodyearbanden achtergelaten, de afdruk van het beroemde All-Weather loopvlak met

zijn scherphoekige, diep gegroefde, ruitvormige blokken. Overal ter wereld hebben Goodyearbanden hun reputatie verdiend door grootste veiligheid en service. Welke eischen U ook stelt, er is een Goodyearband welke er aan beantwoordt en toch redelijk geprijsd is.

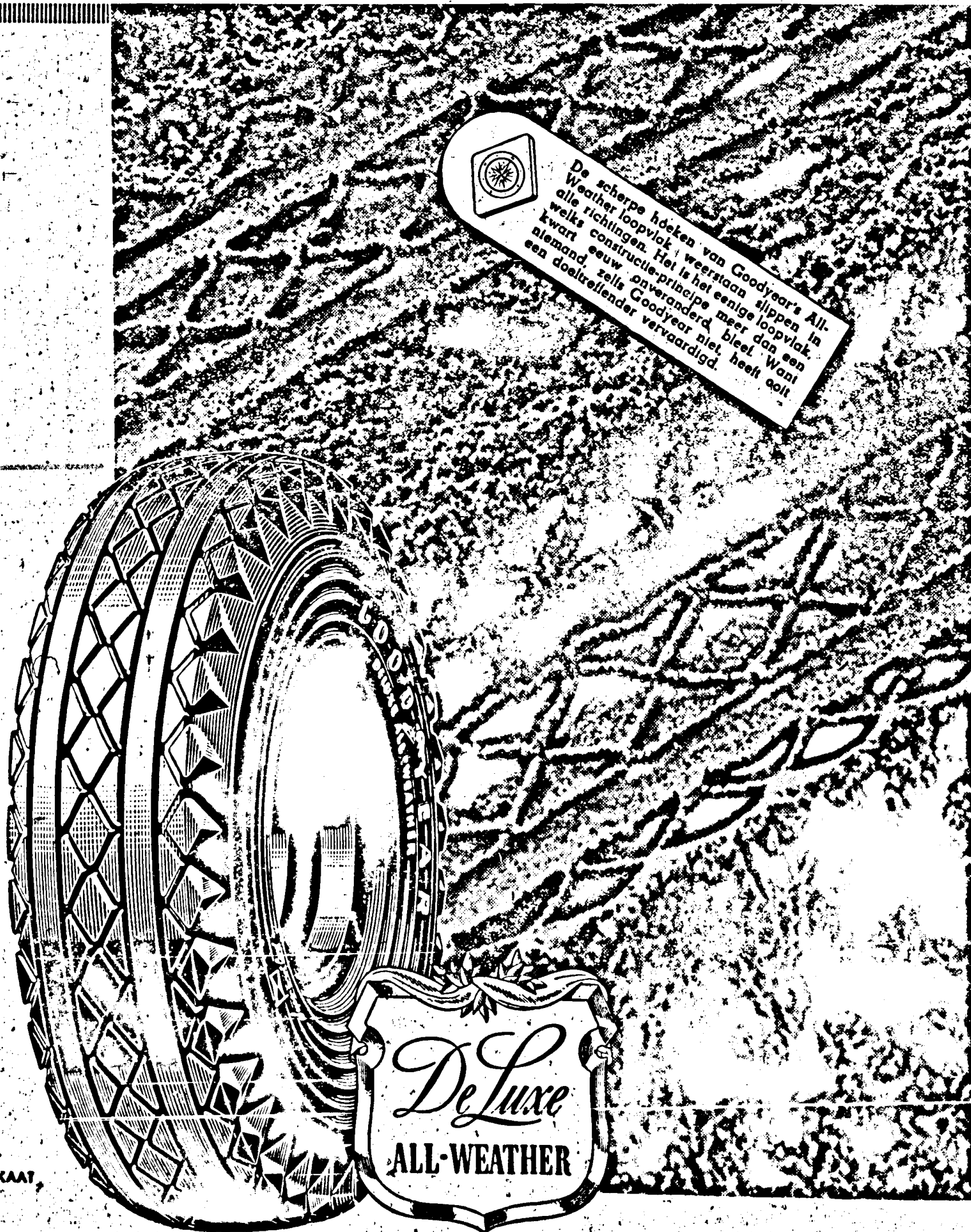

Goodyear's beroemde All-Weather loopvlak geeft U positief optrekvermogen op elken weg en onder alle weersomstandigheden.

De scherpergerande, ruitvormige blokken van het loopvlak bieden maximum weerstand tegen slippen in alle richtingen. De allesovertreffende veiligheid en het schitterende optrekvermogen zijn bewezen in miljoenen kilometers wegverkeer.

GOODYEAR

OVER DE GEHEELE WERELD RUDEN MEER MENSCHEN OP GOODYEAR-BANDEN DAN OP EENIG ANDER FABRIKAAT.

Toen de oorlog losbarstte Roode Kruis-organisatie in Holland bleek „in orde”

DAG EN NACHT IN TOUW

Tienduizenden bedden waren
beschikbaar

De Haagsche correspondent van „De Telegraaf” schreef op 21 Mei 1940 aan zijn blad over den arbeid van het Nederlandsche Roode Kruis tijdens de oorlogsdagen. Aan zijn mededeelingen is het volgende ontleend:

Ofschoon de oorlog, gelukkig, hier te lande slechts enkele dagen heeft geduurd, kan het Nederlandsche Roode Kruis met voldoende terugzien op den veelomvattenden arbeid, die tot dusver is verricht.

„Dat is ons gebleken uit een onderzoek met dr. H. K. Offerhaus, den hoofdcommissaris voor het ziekenhuiswezen, die op uitvoerige wijze de voorbereidingen en de uitvoering van de werkzaamheden heeft geschetst.

Dag en nacht is men met tienduizenden in touw geweest om den medemensch te dienen en nog altijd is men druk in de weer — van hoog tot laag.

Lang voordat de oorlog uitbrak, waren, zoals men weet, evacuatiegebieden vastgesteld, gebieden waarvan de bevolking veilig waren voor de verpleging van zieken en gewonden.

Zoodra de oorlog losbarstte, werd voor deze evacuatie aangewezen een groot gedeelte van de Vesting Holland dat weer in vier kleine gebieden werd onderverdeeld, de z.g. centrale hospitalen.

Alle ziekenhuizen hierbinnen waren overgedoord door het Roode Kruis, waarbij het aantal bedden met een vierde werd opgevoerd. Van dit totaal was van te voren bepaald, dat twee derden onmiddellijk moesten worden vrijgemaakt voor de militairen, zijnde ongeveer 12.000 à 13.000 bedden. Naast de vier centrale hospitalen waren in de Vesting Holland nog twee andere gebieden uitgezocht om circa 4000 lichtgewonden en lichte zieken te kunnen bergen.

Het spreekt vanzelf, dat voor dezen opzet een groot aantal geneesheeren, verpleegsters en helpers (sters) werd vereischt. Dezen waren reeds in vredestand georganiseerd, zoodat op het kritieke oogenblik een ieder zijn plaats wist.

Toch was dit alles nog niet voldoende, daar ook rekening gehouden moest worden met een langen oorlog. In dat geval zou men wellicht voor duizenden gewonde of zieke militairen plaats moeten hebben. Het was op grond hiervan, dan ook nog een aantal hulpziekenhuizen moest worden gereserveerd. Hiertoe waren bij voorbaat verschillende gebouwen, in hoofdzaak scholen, geworven. Van die scholen werden teekeningen gemaakt, ten einde te allen tijde van een vlot verloop der installatie verzekerd te zijn. Vandaar ook, dat voor een derde dezer scholen de bedden, lakens, enz., al waren aangebracht en de technische adviseurs, voornamelijk ingenieurs, reeds waren aangewezen om een snellen aanleg van baden, elektrische apparaten, e.d., te verzekeren.

De taak van het Nederlandsche Roode Kruis was dus de organisatie, de voorbereiding en inrichting van de gehele hulpverlening aan militairen onder den Militairen Geneeskundigen Dienst.

Vrijdagochtend 10 Mei.

Dank zij dezen weloverwogen maatregelen was het mogelijk dat, toen het noodig bleek, de arbeid van het Roode Kruis precies volgens het vastgestelde plan verliep. Alle directieuren der in het evacuatiegebied aanwezige ziekenhuizen lieten Vrijdagochtend 10 Mei hun inrichtingen voor twee derden ontruimen, waardoor onmiddellijk tienduizenden bedden beschikbaar waren. Tegelijkertijd werden de artsen, verpleegsters en het overige personeel telegrafisch gewaarschuwd, waarna het apparaat met de grootste mogelijke regelmatigheid en kalme in werking kwam.

Het vervoer geschiedde bijna overal met de daarvoor bestemde auto's, alsmede door transportcolonnes en dit met een bewonderenswaardige regelnmaat.

Geesa wonder dan ook, dat dr. Offerhaus met bijzondere tevredenheid van het Roode Kruis-werk gewag maakte, niet naliet grooten lof uit te spreken voor den velen arbeid, welken de directieuren en besturen der diverse ziekenhuizen hebben verricht.

Met voldoende maakte dr. Offerhaus gewag van de spontane hulp, welke buiten de elgen organisatie om, nog geboden werd door verpleegsters en particulieren. De aanblijdingen waren zoo talrijk, dat zeer vele onderhartelijke dankzeggingen moesten worden afgeweren. Hoewel dit voor menigen een d'ene teleurstelling betekende, kon men er zich intusschen slechts over ver-

heugen, dat de eigenlijke Roode Kruis-organisatie den arbeid af kon.

Nog op den avond van den dag waarop Rotterdam gebombardeerd werd zijn door het Roode Kruis vele geneesheeren, verpleegsters en goederen naar de Maasstad gezonden. In Rotterdam werd onder den plaatselijken chef-arts een Roode-Kruis-hulp-organisatie ingericht om van daaruit de hulpverlening te organiseren. Natuurlijk bood niet alleen het Roode Kruis hulp, ook verscheidene verenigingen.

De slachtoffers vonden, behalve in Rotterdamse ziekenhuizen, ook onderdak in de omgeving, nl. in Delft, Den Haag en Voorburg, waar door de zorgen van het Roode Kruis ongeveer 1000 bedden beschikbaar stonden.

Veel moeilijker was het probleem der vluchtelingen, zowol wat betreft de ligging als de voeding daarvan. Het waren de bureaux Laan Copes 11 (waarvan oud-minister mr. J. A. de Wilde de leiding kreeg) en Laan Copes 57, welke hier veel arbeid hebben verricht. Daarnaast heeft het Roode Kruis het zijne gedaan en bijv. een aantal hulpziekenhuizen voor de huisvesting ter beschikking gesteld.

Ook bloedtransfusie.

Ook met den bloedtransfusiedienst is het vlot verlopen: van het begin af heeft deze dienst aan alle aanvragen van het Roode Kruis kunnen voldoen. En deze aanvragen waren lang niet gering.

Zowol prof. Borst te Amsterdam, die groote voorraden voor het leger had gereedgemaakt, als de bloedtransfusiedienst te Rotterdam heeft volledig aan de gestelde eischen beantwoord.

Inzake het informatiebureau van het Roode Kruis, gevestigd Zwarteweg 75, vestigde dr. Offerhaus er de aandacht op, dat het 150 man sterke personeel nauwelijks voldoende bleek om het overlopende aantal vragen te beantwoorden.

Ten slotte heeft dr. Offerhaus gewag gemaakt van het werk der afdelingen buiten het evacuatiegebied, waar men

ook al weer op alle mogelijke manieren de goede zaak heeft gesteund; met dat al heeft ons Roode Kruis, voor zover het hoofdbestuur dat thans reeds kan overzien, ten volle aan de verwachtingen geantwoord.

Transportcolonnes.

De hoofdcommissaris van het Transportwezen van het Nederlandsche Roode Kruis, kolonel W. J. Lucardie, heeft een overzicht gegeven van hetgeen in het bijzonder door de transportcolonnes buiten het evacuatiegebied voor de gewonden is verricht.

De transportcolonnes, welke ter beschikking waren gesteld van den Militairen Geneeskundigen Dienst, werden gebruikt op de hoofdverhandplaatsen, afvoerstations, afvoerhavens en hulp- en waren daar behulpzaam bij het gereedmaken der inrichtingen en bij het vervoer van gewonden daarheen of van daar naar het achterland.

Bij het uitbreken van den oorlog opgeroepen om hun diensten te verlenen werd allerwegen door leden der transportcolonnes aan dien oproep gevolg gegeven: uit de tot nu toe ontvangen rapporten bleek, dat zij overal volkomen berekend waren voor hun taak.

De militaire commissarissen van het Roode Kruis waren gedurende de oorlogsdagen speciaal belast met het verzamelen en opzenden van berichtkaarten aan het informatiebureau, waarbij zij ter zijde werden gestaan door eenige ondercommissarissen uit de transportcolonnes.

In het land waren in vredestand reeds Roode Kruis-compagnieën gevormd, die — ingedeeld bij den etapdienst — bestemd waren voor de inrichting en bediening van de Roode Kruis-spoor- en vaartuigenkonvoien. Deze compagnieën, samengesteld uit buitengewoon-dienstplichtigen, die een bijzondere verbintenis bij het Roode Kruis hadden aangegaan, zijn in dienst geweest van den eersten dag der mobilisatie af.

Het Roode Kruis heeft gelukkig zo goed als geen verliezen geleden: alleen van de colonnes is een ploeg, een commandant en negen man, dienstdoende op een vaartuigenkonvoi, vermoedelijk om het leven gekomen.

Evenals voor het ziekenhuiswezen kan voor het transportwezen worden gezegd, dat de voorbereidende organisatie van de aan den Militairen Geneeskundigen Dienst te verlenen hulp goed heeft gewerkt.

van het vonnis van den Krijgsraad, waarbij hij tot een maand gevangenisstraf was veroordeeld.

Deze beklagde zeide zich niet van schuld bewust te zijn: hij had in het huis, dat bewoond werd door den heer v. d. T., een onderzoek willen instellen, ten einde zekerheid te krijgen dat zich daar geen parachutisten bevonden. Het hoofddoel van het onderzoek gold echter een aangrenzend perceel, doch de bevelhebber der patrouille wilde in de flank gedekt zijn.

Nadat de bewoner hem op zij had gedruwd, lichte beklagde, aldus voer- de hij aan, op de gang van diens woning en wel om te zien of er meer personen zouden volgen. Toen hij opeens achter zich hoorde schieten, had beklagde, op zij richtende, ge- vuurd op een schim, die dan het slachtoffer was.

De president constateerde, dat hier wel wat gevaarlijk is gehandeld, omdat zich achter den beklagde toch altijd nog diens manschappen bevonden.

„Zag u niet, dat de man reeds was getroffen en gevallen was?”, aldus informeerde de president van het Hof.

Hierop antwoordde verdachte ontken- nend.

De advocaat-fiscaal verklaarde van oordeel te zijn, dat beklagde anders had moeten optreden. Hoewel hij in den rug was bevestigd, schoot hij toch op zij, zonder zich overtuigd te hebben, of zulks wel gewettigd was.

De opgelegde straf vond de auditeur te gering in verband met den ernst van het gebeurde, waarom hij thans tegen dezen beklagde drie maanden gevangenisstraf eischte.

De verdediger, mr. Van Es, pleitte vrijspraak, subs. clementie.

Admiraal Furstner

EEN GROOTSCHE OVATIE

Het A.N.P. seint uit Londen: Admiraal Furstner heeft vergezeld van een officier en zes matrozen van de Koninklijke Marine Zaterdagavond een 275 jaars oud model van het schip van de Ruyter, het vlaggeschip van de Nederlandse vloot van 1665, bezichtigd. Het model was in leen ontvangen van het Marine-museum te Greenwich en tentoongesteld op de tentoonstelling „Navy is here” in een winkelmagazijn in Croydon.

De admiraal werd ontvangen door den burgemeester van Croydon. Een ere- wacht stond aangetreden. Er werden acht glazen geslagen en de Nederlandse vlag werd geschoten.

Het pulke van ongeveer 800 man bracht admiraal Furstner een grootsche ovatie. Het Wilhelmus werd gespeeld en een driewerf hoera voor Nederland en Koningin Wilhelmina werd uitgebracht.

Geen vleesch meer in Holland

Scholen ook in de war

Uit een brief, welke via Zwitserland Nederlandsch-Indië heeft bereikt en welke den datum 2 December 1940 draagt, blijkt, dat er in Rotterdam zoo het een en ander aan de hand is. De kantoren begonnen pas om 10 uur des morgens en de schrijver van den brief zegt: „Het is hier een zeer slechte tijd. Vanaf vorige week Donderdag is hier op het moment geen vleesch meer te krijgen.”

De schrijver vertelt voorts, dat sommige kinderen drie verschillende scholen in de ochtend — en nog een andere school in de middagen bezoeken.

Dit houdt verband met het feit, dat de meeste bijzondere scholen door de Duitschers zijn opgevoerd.

GRONDSTOFFEN VOOR DEN VIJAND

Wij maakten melding van de nadere maatregelen, die zijn getroffen om te beletten, dat Indische grondstoffen — langs een omweg den vijand bereiken.

Zoals men weet — aldus Aneta nader — hebben deze maatregelen tweemaal strekking. In de eerste plaats zal uitvoer van alle Indische producten zonder licentie niet meer kunnen plaats hebben naar een groot aantal landen waaruit rechtstreeks contact met den vijand mogelijk is. Het ligt voorloopig in de bedoeling, in het geheel geen licenties te verstrekken voor deze gebieden.

DE N.S.B.-ZAAK De eisch toegewezen

De ontslagen post-expediteur

Dinsdag wees de Residentierechter te Batavia vonnis in het civiel proces tusschen den heer G. F. C. G. gewezen post-expediteur bij het Priok-kantoor van den Rotterdamschen Lloyd, als eischer, die als gewezen n.s.b.-er op staanden voet wegens dringende redenen was ontslagen, contra den Rotterdamschen Lloyd als gedaagde.

Het bedrag der ingediende vordering werd door den Residentierechter ten volle toegewezen.

Dit is, naar men weet, de tweede „n. s. b.-perkara” wegens onrechtmatig ontslag. Ook in het eerste proces, waarin de gewezen secretaris van de sociëteit „Concordia” als eischer optrad, werd de vordering door den Residentierechter in haar geheel toegewezen.

De vordering van den heer G. omvatte salaris vanaf den datum van het ontslag, 24 Mei 1940 tot en met 31 Mei, voorts salaris over Juni en Juli f 135 per maand, verminderd met de verschuldigde loonbelasting, tot een eindtotaal van f 291,11, vermeerderd met 6% rente.

De overwegingen.

Aan het vonnis van den Residentierechter is het volgende ontleend:

In de eerste plaats heeft de Residentierechter overwogen, dat artikel 1603 h. van het Burgerlijk Wetboek de rechtsgevolgen regelt van eenzijdige verbreking van een arbeidsovereenkomst, en wel in dier voege, dat de partij, die de dienstbetrekking zonder opzegging of zonder inachtneming van den opzeggingstermijn doet eindigen, onrechtmatig handelt, tenzij de handeling wordt gerechtvaardigd door de toestemming der wederpartij, of door gelijktijdig gegeven schadevergoeding, of eindelijk door het bestaan van eenige dringende, onverwijld meedeelende reden; dat derhalve een vordering als de onderhavige onvankelijk zal zijn, indien slechts gesteld kan worden de arbeidsovereenkomst en de eenzijdige verbreking daarvan zonder opzegging of zonder inachtneming van de daarvoor geldende bepalingen.

In de eerste plaats heeft de Residentierechter op dezen grond de door gedaagde opgeworpen exceptie van niet-onvankelijkheid verworpen.

Voorts releveert het vonnis den ontslagbrief van 24 Mei 1940 en hetgeen gedaagde op de zittingen en in de stukken heeft aangevoerd, ter adstructie van haar meening, dat de redenen voor het ontslag op staanden voet dringende redenen zijn.

Gezagslijn Gouvernement.

Met betrekking tot de door gedaagde naar voren gebrachte overeenkomst met de gezagslijn, door het Gouvernement gevolgd (allen, die na 1 Januari 1939 nog lid van de n.s.b. waren, op hun gezindheid te doen onderzoeken, het daarvan afhankelijk stellend, of zij nog in hun functie gehandhaafd konden worden; eischer, die volgens zijn zeggen eerst begin Mei voor het lidmaatschap der n.s.b. bedankt en nog na den inval in Nederland nadrukkelijk van zijn kwade gezindheid blijk gegeven had, zou dus volgens gedaagdes opvatting ook ontslagen zijn, indien hij in dienst van het Gouvernement zou zijn geweest), overwoog de Rechter dat in de eerste plaats dient te worden opgemerkt, dat de verhouding tusschen de Regering en Haar ambtenaren een geheel andere is dan die tusschen den werkgever en den werknemer.

Artikel 1603 y. Burgerlijk Wetboek bepaalt, dat de voorgaande bepalingen van dezen titel (Boek 3, titel 7 a.) niet van toepassing zijn ten aanzien van personen, in dienst van den Lande.

Uit hetgeen gedaagde aanvoert blijkt al dadelijk, dat de Regering zich niet op het standpunt heeft gesteld, dat ieder, die op 1 Januari 1939 nog lid van de n.s.b. was, een anti-Nederlandsche mentaliteit zou bezitten.

„Dringende redenen”.

Volgens artikel 1603 o. B. W. worden voor den werkgever als dringende redenen beschouwd zoodanige daden, eigenschappen of gedragingen van den arbeider, welke tengevolge hebben, dat van den werkgever redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de dienstbetrekking te laten voortduren.

Naar het inzicht van den Rechter levert, indien uit de daden dan wel uit de woorden van den werknemer valt af te leiden, dat hij een anti-Nederlandsche mentaliteit bezit, dit voor den werkgever een dringende reden op tot beëindiging.

Voor andere landen is slechts een licentie vereischt voor zover het betreft grondstoffen die voor de oorlogvoering van nut zijn. Deze licenties nu zullen voor wat betreft Japan, China, Manchukuo en de landen om de Perzische Golf slechts worden afgegeven tot hoeveelheden die overeenkomen met de normale behoeften der landen.

Voorts zullen uit den aard der zaak in het geheel geen licenties worden verstrekt voor of ten behoeve van bepaalde individuele personen, ten aanzien van wie de verdenking bestaat dat zij op eenigerlei wijze handel drijven met de landen van den as.

ging van de dienstbetrekking.

Volgens het standpunt van gedaagde impliceert eischers uitlating van 10 Mei, dat hij nog steeds in zijn hart nationaal-socialist was, dat hij een anti-Nederlandsche mentaliteit zou bezitten.

Alvorens hierop nader in te gaan, wil de Rechter eerst vaststellen, welke feiten door de verklaringen, ten verzoeken van gedaagde onder eede gehoord te worden, zijn komen vast te staan en welke conclusies hieruit mogen worden getrokken.

Na gereleveerd te hebben, wat de getuigen De Raad, Tichler de Lange, Rijnwag en Van Broekhoven ter zitting hebben aangevoerd, en waf eischer daartegenover heeft gesteld, overweegt de Rechter, dat door de verklaringen van deze getuigen is komen vast te staan:

Reeds in December.

I. dat gedaagde reeds in December 1939 op de hoogte was van het feit, dat eischer lid was van de n.s.b.;

II. dat eischer op 11 Mei tegenover den heer Tichler de Lange en de portiers van den Rotterdamschen Lloyd heeft verklaard, dat hij nog n.s.b.-er was in hart en nieren, doch tevens, dat hij loyaal Nederlander was en zijn land tegen den vijand zou verdedigen;

Verder overwoog de Rechter, dat eischer een zeer eenvoudig man is, en zijn uitlating, dat hij nog n.s.b.-er was in hart en nieren, niet anders mag worden geïnterpreteerd, dan dat hij niettegenstaande alles wat er tot op den 11den Mei was gebeurd, nog steeds voelde voor de nationaal-socialistische ideologie, voor den corporatieven staat, zooals deze in het programma van het Nederlandsche nationaal-socialisme is uitgewerkt.

De Rechter overwoog wijders, dat uit deze uitlating z.l. allerminst een anti-Nederlandsche mentaliteit blijkt, en dat de tweede reden, in den ontslagbrief genoemd, dan ook geen dringende reden is in den zin der wet.

Bovendien is deze reden, toen gedaagde hiervan op 11 Mei op de hoogte was, eischer niet onverwijld medegedeeld.

De eerste reden, in den ontslagbrief genoemd: „Uw lidmaatschap van de nationaal-socialistische beweging tot voor enkele weken”, is evenmin een dringende reden. Reeds eind December 1939 was gedaagde op de hoogte van het n.s.b.-lidmaatschap van eischer, en eerst in Juni 1940 is deze vereniging door de Regering tot verboden vereniging verklaard.

Eerst na 10 Mei.

Nu heeft gedaagde wel betoogd, dat eerst na den inval op 10 Mei gebleken was van de landsverraderlijke rol, welke de leden en aanhangers van de nationaal-socialistische beweging hierbij hebben gespeeld, doch de Rechter overwoog, dat de Regering over het verraad van de n.s.b. in Nederland nog niets heeft meedeeld; dat, als wij de courantenberichten mogen gelooven, thans wel vaststaat, dat alleen een kleine kern van de n.s.b. daadwerkelijk verraad heeft gepleegd. Omtrent het verraad, dat de n.s.b. mogelijk zou hebben gepleegd in Indië, als ze daartoe de gelegenheid zou hebben gekregen, tasten wij (d.l. de Rechter) geheel in het duister.

Overwegende, dat wij (de Rechter dus), totdat het tegendeel bewezen is, toch dienen aan te nemen, dat de groote meerderheid der n.s.b.-ers in Indië vertrouwen heeft gehad in de zuiverheid der beginselen van de n.s.b. en in de echeitheid der betuigingen van trouw aan Koningin en Vaderland, welke in diverse brochures en periodieken zijn te vinden.

De Residentierechter overweegt voorts, dat hij het lidmaatschap van den arbeider der n.s.b. op 10 Mei dan ook voor den werkgever geen dringende reden acht voor het doen eindigen van de dienstbetrekking.

Tenslotte overweegt het vonnis: Overwegende, dat aangezien het weer van gedaagde niet bevrijdend is, de gestelde dienstbetrekking en het ontslag vaststaand;

overwegende, dat tevens vaststaat, dat dit ontslag onrechtmatig is;

overwegende, dat gedaagde derhalve gehouden is, aan eischer een schadeloosstelling te betalen, gelijk aan het loon gedurende den duur van den opzeggingstermijn;

overwegende, dat gedaagde op 24 Mei de dienstbetrekking had dienen op te zeggen tegen eind Juli;

overwegende, dat de eisch mitsdien voor toewijzing vatbaar is;

rechterdoende, wijzen den eisch toe; veroordeelen gedaagde om tegen behoorlijk bewijs van kwijting aan eischer te betalen de som van f 292,11, vermeerderd met de wettelijke renten daarover ad 6% 's jaars, gerekend vanaf den 20sten Augustus 1940 tot den dag der algehele voldoening toe;

verklaren dit vonnis, behoudens ten aanzien der kosten, uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande hooger beoep met horgtocht;

verwijzen gedaagde in de kosten des gedinges tot en met de uitspraak van dit vonnis.

LONGPEST-EXPLOSIE IN WINDOESARI

Telkens stierven menschen na twee à vier dagen ziek te zijn geweest.

KRANIG WERK OP EENZAMEN POST

Verband tusschen ziekte en brandstichting

Op de Oostelijke heiligen van den Soembiang, in de residentie Kedoe, ligt hoog boven de vlakte van Magelang, verscheiden in de grauwe sluisers van nevel en regenwolken, de desa Ngemplak, met een bevolking van 1100 zielen, het twintigste deel van het zielefak in het onderdistrict Windoesari.

Van deze hoogte neerziend op den „tuin van Java", waar zich de sombere wolkenmassa's van den Westmoesson in de lager gelegen, overvloedig bevoelde sawahs met een matrilieve schijn weerspiegelen, is de bevolking van Ngemplak zelfs niet gezegend met bronnen of spel vlietende beken om haar velden te bevoelen; rijstvelden vindt men op deze hoogte niet meer; op de tegalans wordt groente gekweekt en wat tabak; zelfs het onontbeerlijke gras voor voedsel van het hoornvee is hier een spaarsaam product, schrijft een bijzondere medewerker van het „Nieuws".

Een groote brand

In September 1940 brak er een groote brand uit in het areaal van de boschreservé op den Soembiang. De aanwijzingen leidden naar de bevolking van Srejal en de vele bekenstroompjes van de gearresteerde dorpen wezen uit, dat men goed getast had. De berechning van de Srejalische brandstichters door den Landraad is nog niet ten einde. Het motief van de brandstichting moet gezocht worden in de behoefte aan gras voor het vee, overvloedig groeiend in den regentijd op platgebonden boschgrond. Doch, ofschoon de behoefte aan gras groot was, keurden verscheidene dorpen deze daad af en het scheen of zij gelijk kregen, toen zij vreesden, dat deze brute en ernstige aantasting van een in een heiligen reuk gelegen gebied welhaast niet ongewroken kon blijven.

De gezondheidstoestand in de desa Ngemplak en de daarbij behorende geruchten had nimmer iets te wenschen overgelaten. Volgens de opgaven van ziekte- en sterfgevallen, die door den desaschrijver van Ngemplak maandelijks mondeling gerap-

porteerd worden aan het 15 km. bergafwaarts gelegen kantoor van het onderdistrictshoofd van Windoesari, is het aantal sterfgevallen in deze desa zeer gering. In een jaar tijds stierven in deze bergdesa niet meer dan 16 personen.

Het aantal ziektegevallen bereikte verleden jaar in Juni (malaria) een voor dit dorp abnormaal hoog getal met 29 patiënten van wie echter niemand stierf. In de volgende drie maanden nam dit aantal snel af tot 16, 14 en 6 zieken, het normale beeld in deze desa. Dit bleef zoo tot de laatste dagen van het jaar.

Toen stierf op 25 December een bewoner van het gehucht Srejal onder verschijnselen, die men niet kende, na een ziekteperiode van slechts twee of drie dagen. Hetzelfde geschiedde op 26 December en op Oudejaarsdag. Men was echter in geen deele gelaarmerd.

Door nog niet opgehelderde redenen werden deze sterfgevallen zelfs niet eens aan het onderdistrictshoofd bij de maandelijksche rapportering vermeld.

Op 1 Januari stierf wederom iemand in het gehucht Srejal. Dit herhaalde zich op 3, 6, 9 en 10 Januari. Nog was men niet verontrust. Op 12 Januari stierven drie personen, op 15 Januari één, terwijl in den loop van den volgende dag weer drie slachtoffers vielen.

Telkens viel het op, dat de patiënten na 2 à 4 dagen na de eerste ziekteverschijnselen bezweken. Toen werd men bangst en de desaschrijver maakte den tocht van 15 kilometer te voet om den assistent-wedana van Windoesari van het gebeurde in kennis te stellen. Het ongehooorde had zich voorgedaan, dat in 11 dagen tijd 15 personen gestorven waren onder verschijnselen, die men niet begreep, terwijl er nog verscheidene zieken waren.

Geen verbinding

Het onderdistrictshoofd van Windoesari beschikt op zijn eenzamen post, waar zelden of nooit iets gebeurt, dat spoedeisend overleg vereischt, niet over een telefoon. Vreemd, dat een besmettelijke ziekte hier de oorzaak was, nam hij zelfstandig en zonder aarzelen maatregelen om het gehucht te isoleren, zoodat de bewoners niet meer in contact konden komen met die van de omliggende gehuchten en desa's.

Gelukkig stond hij een looper naar het districtshoofd te Magelang, wien hij het gebeurde en de inmiddels door hem getroffen maatregelen schriftelijk rapporteerde, met het verzoek, onder toelichting van de ziekteverschijnselen, welke bij de patiënten konden worden waargenomen, zoo spoedig mogelijk een medisch onderzoek te laten instellen.

In den loop van dien dag stierven vier personen in Srejal.

Gedaan wat mogelijk was

Zoodra uit een nader onderzoek bleek, dat men hier te doen had met een longpest-explosie, werd de isolatie van het gehucht Srejal nog meer afdoend verzekerd door een dagelijkse aflossing van agenten van de veldpolitie en bestuurspolitie van Magelang, die de desawegen naar het besmette gehucht afsloten en met een witte vlag en een op een plank geschreven mededeeling met het opschrift „panjakit menoela" de bevolking waarschuwden, dat het verboden was het gehucht binnen te gaan of te verlaten.

Zoo werd dus, van het eerste oogenblik af dat het bericht van het hoge ziekte- en sterftecijfer in het besmette dorp tot de buitenwereld doordrong, gedaan wat mogelijk was om het onheil te voorkomen, dat de besmetting naar een grootere rayon zou overslaan.

25% overleden

Na 18 Januari nam het aantal slachtoffers van de longpest in Srejal afwisselend toe en af. Sedert 25 December en de daarop volgende dagen waarvan men slechts vermoeden kan, dat de dood der in die periode gestorven personen aan longpest is toe te schrijven, is, terwijl men thans gegronde hoop heeft dat de uitbreiding van de besmetting ook binnen het gehucht bezworen is, ongeveer 25% van de oorspronkelijk 230 zielen tellende bevolking van Srejal overleden.

Is het een wonder dat de bevolking, schuld bewust, verband legt tusschen deze dodelijke ziekte, die onder haar leden woedde, en de brandstichting in het boschareaal van den Soembiang?

Een feit is het, dat de inwoners van Srejal met gelatenheid bukten voor het noodlot, dat over hen gekomen was, in de verwachting, dat zij allen zouden moeten sterven, omdat zij, naar hun overtuiging getroffen waren door de wrekende hand van den Danhjang Soembiang, vertoond als deze moest zijn over de wandaad, welke in September door hen werd bedreven, toen het bosch, in de omgeving van het heilige graf van Kjal Makoekean tot een prooi der vlammen werd gemaakt.

Aan het volksgeloof, dat een eigen casualiteit heeft voor de waarneembare en onzienlijke krachten, die in het kleine ra-

yon van de hooge heiligen van den Soembiang werkzaam zijn, zal geen uitwendige invloed iets kunnen veranderen.

Voor het nageslacht zal dit een legendarisch gebeuren worden, dat onafscheldelijk verbonden blijft aan de mystieke kracht van het heilige graf en de ontwijking van de bovennatuurlijke sfeer, die het omgeeft, waarbij in den loop der jaren, zooals in zoovele Javaansche legenden de feitelijke aanleiding zich wel in nevelen zal verliezen.

Voor het oogenblik blijft het echter hoofdzak dat de getroffen maatregelen doeltreffend zijn gebleken om het gebied van Windoesari voor een nog noodlotiger rampspoed te bewaren en dat men rustig kan zijn in het vertrouwen, dat hier al het mogelijke is gedaan om de gevolgen van de longpest-explosie tot hun kleinste omvang te beperken.

„Wat is correct zijn?"

Zeker geen kruiperige beleefdheid

In het „Calvinistisch Weekblad" van half Juni a.p., dat thans uitgegeven wordt door N.V. Dagblad en Drukkerij De Standaard te Amsterdam, schrijft J. W(aterink) het volgende artikel:

„Het is noodig dat wij in onze dagen het begrip correct op de juiste wijze interpreteren."

Wij zullen ons immers volkomen correct hebben te gedragen jegens de Duitsche burgerlijke en militaire overheid.

En gelukkig weet en betracht ons volk in 't algemeen, dezen eisch.

Maar nu blijkt telkens weer, dat niet ieder verstaat, wat nu eigenlijk „correct" is.

Er zijn er, die meenen dat de meest correcte houding die is van kruiperige beleefdheid.

Dat is evenwel dwaasheid.

Wanneer ge kruiperig beleefd tegen iemand zijt, beleedigt ge hem juist. Want „kruiperig" is een vorm van lafheid van de zijde van hem die kruipt; maar het is ook beleedigend voor hem voor wie gekropen wordt, omdat de kruiper veronderstelt, dat die ander: 1e kruiperig aanziet voor echt respect, 2e prijs stelt op serviele onderwerping, 3e begeert is naar beleving van eigen groothed.

Nee, de correcte houding is verre van deze kruiperige, uit angst en uit valsche besef van de situatie geboren, onechte vriendelijkheid.

De feiten zien. Correctheid is in de eerste plaats erkennen van de werkelijkheid.

De feiten zien, zooals ze zijn.

Nuchter de realiteit beleven.

Dat is in de eerste plaats „correct".

Want wie een onware situatie aan zijn houding ten grondslag legt, kan nooit correct zijn.

Die begint immers al incorrect.

Het begin dient dus goed te zijn.

Zie de dingen zooals ze zijn.

Dat brengt mee, dat geen enkel vertegenwoordiger der Duitsche overheid van u den indruk moet krijgen, dat ge een beetje blij zijt, dat ge u aan hem kunt onderwerpen.

Zulk een erkenning vraagt hij niet.

Wenscht hij niet eens te ontvangen.

Hij kent ook heusch de werkelijkheid wel.

Maar het brengt ook mee, dat ge nu de werkelijk situatie erkennend, terwille van de werkelijkheid en terwille van ons land en ons volk meewerkt met alle kracht die in u is om u te geven voor uw werk, dat

is, direct of indirect, voor de zaak van het gemeenbest.

Dat is correct.

En dan weet ge wat uw plicht is.

Dan brengt de situatie mee, dat ge positief weet te leven.

Dat is dat ge niet afkeurt of criticeert.

Voel minder nog veracht of iets dergelijks.

Maar dat ge openbaard, wat ge wilt: dienen, om Gods wille, de zaak van land en volk —, uw weg gaat in gehoorzaamheid.

Dan leert ge — biddend — zwijgen.

Dat kan voor ons geen kwaad.

We praatten wel eens wat af te gemakkelijk.

Ook over elkaar en over anderen.

Maar dan leert ge ook — biddend — spreken, op zijn tijd.

Spreken in oprechtheid.

Spreken van de hopen die in u is, door geloof gedragen en door liefde gedrongen.

Dan leert ge ook — als het moet — geuitgen, op zijn tijd.

En dan leert ge — werken — te allen tijd.

K.N.I.L.M. slaat eigen record!

Men schrijft ons het volgende: Weet u, wat een passagier/kilometer is?

Dit eigenaardig product van een vermenigvuldiging van een bepaald soort mensch met een lengtemaat is natuurlijk slechts een imaginair begrip. Toch is dit de eenige waarde, waarmee luchtvaartmaatschappijen kunnen werken als zij willen uitrekenen of hun inkomsten stijgen dan wel achteruit gaan.

Veronderstel dat in een bepaalde maand 20 reizigers van Batavia naar Bandoeng vliegen en 3 reizigers van Soerabaja naar Medan. Laten wij nu aannemen, dat de maand daarop 3 passagiers, naar Bandoeng reizen en 20 naar Medan. Het aantal vervoerde passagiers was dan in beide maanden precies hetzelfde, n.l. 23, doch een kind kan zien, dat de laatste maand belangrijk beter was voor de K.N.I.L.M., dan de voorafgaande.

Om dus een goed beeld te krijgen van den vooruitgang, kan men niet volstaan met het vergelijken van „aantallen passagiers". Men moet ook weten, waar de passagiers naar toe gingen. Daarom worden de passagiers vermenigvuldigd met het aantal kilometers; dat zij afleggen! Hoewel dit een enigszins ongewoon bewerkingswijze, kunnen wij de verzekering geven, dat de betrokken reizigers er niets van merken!

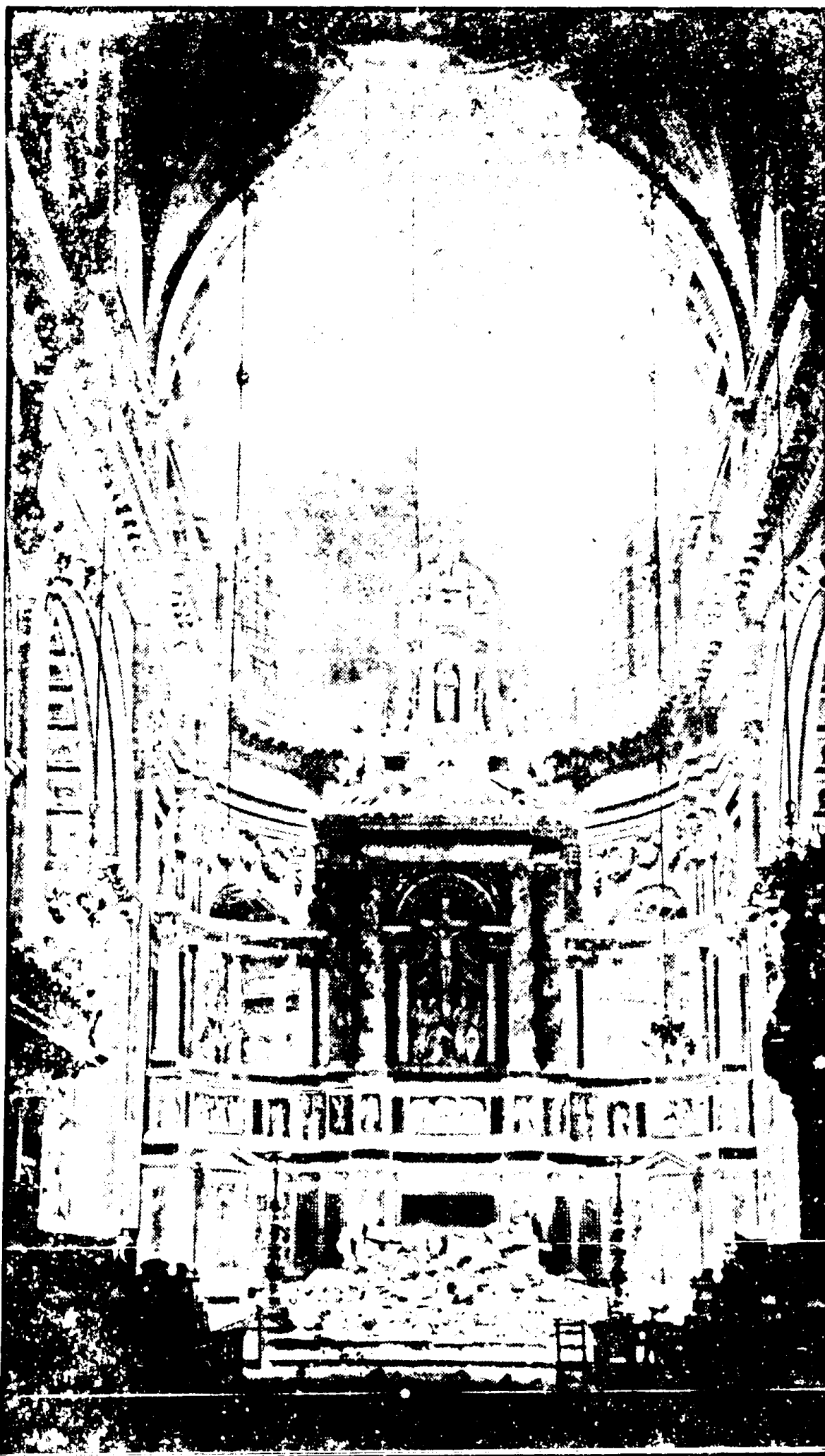
Een passagier, die naar Bandoeng vliegt, is dus maar niet 1 passagier, doch 128 passagier-kilometers. Een passagier van Batavia naar Medan wordt plotseling 1552 passagier-kilometers.

Terwijl nu in de maand October van het vorige jaar het grootste aantal passagiers vloog, dat ooit door de K.N.I.L.M. werd vervoerd, bleek, dat de maand December van het jaar 1940 recordcijfers toonde, wat betreft het aantal passagier-kilometers! Met andere woorden: de maand December 1940 is de beste maand geweest voor de K.N.I.L.M. in al de twaalf jaren van haar bestaan.

In December „vloegen er" (bij wijze van spreken dan!) 1.265.310 passagier-kilometers. Dit betekent, dat de vliegtuigen van de K.N.I.L.M. over het geheele luchtnet voor 60% waren bezet. Dit is zeker een record en er zullen slechts heel weinig luchtvaartmaatschappijen ter wereld zijn die zulk een cijfer hebben behaald. Indis blijkt een record in „air-mindedness" te hebben geslagen!

Hoe groot dit bedrag van 1¼ miljoen passagier-kilometer wel is, blijkt uit het feit, dat in geheel 1940 de verkoop 6.245.264 passagier-kilometer bedroeg. December nam dus inplaats van 1/12 deel niet minder dan 1/5 deel van het vervoer voor zijn rekening. Overigens was het niet alleen het Indische luchtnet, dat goed was bezet. Ook de Java-Australië-lijn toonde zeer gunstige cijfers en bereikte eveneens in December een record met 657.147 passagier-kilometer. De bezetting van deze lijn was zelfs 80%!

DE BESCHADIGDE SINT PAUL'S KATHEDRAAL

Wij plaatsten enige weken geleden een beeldtelegrafisch overgebrachte foto van de beschadiging van St. Paul's Kathedraal te Londen door een Duitsche bom. Hierboven reproduceeren wij thans de originele foto, waarop men duidelijk het gat in den koepel ziet, waardoor de bom is neergestort. (Copyright „De Sumatra Post". — Nadruk verboden).

Koningin Elisabeth en Koning George onder de arbeiders, wier huizen zijn vernield door de Duitsche bommen. Zij begrepen de nooden van deze menschen zoo goed. Ook hun woonplaats, Buckingham Palace, is getroffen door de bommen.

Mr. Herbert Morrison, de Britsche minister van Bevoorrading, in gesprek met een collectant van het Leger des Heils over zijn „oogst". Een staaltje democratie dat men niet in veel Europeesche landen zal aantreffen heden ten dage.

DE CANADEESCH-AMERIKAANSCH DEFENSIERAAD

De gecombineerde Canadeesch-Amerikaansche defensieraad in een plenaire zitting. Links de Canadeesche, rechts de Amerikaansche leden. Aan het hoofd der tafel links O. M. Biggar (Canadeesch voorzitter) en rechts F. C. La Guardia (Amerikaansche voorzitter).

Nieuw Zeelandse soldaten in een met staaldrad gecamoufleerd defensiestep in Engeland. Een motor-ordonnans brengt een bericht binnen.